

Regeringens proposition

2009/10:227

Fiskevårdsområden

Prop.
2009/10:227

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 20 maj 2010

Mats Odell

Eskil Erlandsson
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden.

Regeringen gör bedömningen att ett fiskevårdsområde även fortsättningsvis bör kunna bildas i syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen.

Det föreslås mer detaljerade bestämmelser för när ett fiske kan uteslutas ur ett fiskevårdsområde och en bestämmelse om att ett fiskevårdsområde kan upplösas om fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av fiskevårdsområdet.

Straffbestämmelsen i gällande lag tas bort och ersätts av ett system med kontrollavgifter, som kan tas ut av fiskevårdsområdesföreningen. En fiskevårdsområdesförening kan enligt förslaget ta ut en kontrollavgift om någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid med fiskevårdsområdesföreningens regler för fiske inom området.

Slutligen föreslår regeringen att kretsen av de som har rätt att överklaga ska utvidgas på så sätt att ett beslut som har fattats av en fiskestämma eller av en fiskevårdsområdesförenings styrelse kan överklagas hos länsstyrelsen inte endast av medlemmar utan av alla vars rätt berörs av beslutet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden.....	5
3	Ärendet och dess beredning.....	14
4	Gällande rätt	14
4.1	Grundläggande fri- och rättigheter.....	15
4.2	Lagen om fiskevårdsområden	16
4.3	Förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen	19
4.4	Fiskeriverkets föreskrifter	19
4.5	Förordningen om stöd till fiskevården	19
4.6	En möjlighet att nyttja fiskerätten	19
4.7	Tvångsinslag vid bildande av fiskevårdsområden.....	20
5	Utgångspunkter.....	20
6	Fiskevårdsområdets syfte.....	21
6.1	Bakgrund.....	21
6.2	Fiskevårdsområdets syfte.....	22
7	Bildande av ett fiskevårdsområde.....	29
7.1	Länsstyrelsens prövning av stadgarna.....	29
7.2	Villkor för bildande.....	30
7.2.1	Bildandet ska främja fiskevården.....	30
7.2.2	Opinionsvillkoret.....	31
7.2.3	Röstregler.....	32
7.3	Fiskerättsförteckning eller fiskerättsutredning?	33
8	Beslut vid fiskestämma.....	37
8.1	Omröstning i frågor där länsstyrelsen ska fatta det slutliga beslutet	37
8.2	Begränsning i rösträtten m.m.	39
8.3	Krav för giltig ändring av stadgarna	41
9	Verksamheten	42
10	Ändring och upplösning av fiskevårdsområde	45
10.1	En tydligare mellanrubrik före 24 §	45
10.2	Uteslutande	45
10.3	Upplösning.....	46
10.3.1	Upplösning om medlemmarna motsätter sig fortsatt samverkan	46
10.3.2	Upplösning vid allvarlig misskötsel.....	47
11	Sanktioner m.m.....	48
11.1	Kontrollavgift i stället för böter	48
11.2	Tydlig information om de regler som gäller för fisket.....	51
11.3	Kontrollavgiftens storlek.....	52
11.4	Förfarandet vid uttag av kontrollavgift	53
11.5	Befrielse från avgift	54

11.6	Fångst tillfaller föreningen	55	Prop. 2009/10:227
11.7	Kunskapskrav	56	
12	Överklagande	57	
12.1	Rätten att överklaga en fiskevårdsområdesförenings beslut	57	
12.2	Överinstansernas befogenheter.....	58	
12.3	Överklagade besluts giltighet	59	
13	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	60	
14	Konsekvensanalys	61	
15	Författningskommentar.....	62	
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Fiskevård i enskilt vatten – en översyn av lagen om fiskevårdsområden (SOU 2009:53).....	69	
Bilaga 2	Fiskelagsutredningens författningsförslag	72	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna.....	85	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	86	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	94	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 maj 2010	100	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2009/10:227

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden Prop. 2009/10:227

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1981:533) om fiskevårdsområden

dels att nuvarande 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 30, 31 och 32 §§ ska betecknas 4, 3, 7, 6, 23, 24, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 28, 29, 30, 31, 39 och 42 §§,

dels att 1 och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att de nya 3, 4, 11, 13, 16, 17, 20, 21, 28, 29, 31, 39, och 42 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 25 § ska lyda ”Ändring och upplösning av fiskevårdsområde”,

dels att rubrikerna närmast före 8, 10, 18, 20 och 30 §§ ska sättas närmast före de nya 22, 8, 16, 18 och 31 §§, samt att rubriken närmast före den nya 31 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tio nya paragrafer, 22, 32–38, 40 och 41 §§ samt närmast före 39 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I syfte att samordna *fiskets bedrivande* och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsinnehavare inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt fiskelagen (1993:787) får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastighet, om fastigheten har flera ägare. *Vad nu sagts* gäller också fiske som utgör en fastighet.

I syfte att samordna *fisket* och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsägarna inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt fiskelagen (1993:787) får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Med fiskevård enligt första stycket avses åtgärder till skydd och stöd för fisk samt vattenlevande blöt- och kräftdjur.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastighet, om fastigheten har flera ägare. *Detta* gäller också fiske som utgör en fastighet.

4 §

Beslut om bildande av ett fiskevårdsområde meddelas av länsstyrelsen, som i samband därmed skall fastställa stadgar för fiskevårdsområdesföreningen i de hänseenden som anges i 18 §.

3 §

Den som äger fiske som ingår i ett fiskevårdsområde är medlem i fiskevårdsområdesföreningen.

Har en fastighets fiske upplåtits i sin helhet för längre tid än ett år, skall brukaren i stället för upplåtaren vara medlem i föreningen under upplåtelse tiden, om inte annat har avtalats mellan upplåtaren och brukaren. I frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen får dock brukaren endast med ägarens medgivande föra talan för fisket.

Har fiske upplåtits genom servitut, skall, såvitt avser det upplåtna fisket, vad som i denna lag sägs om ägare till fiske i stället gälla ägaren till den fastighet, till vars förmån servitutet gäller.

13 §

Förättningsmannen *skall* med ledning av ansökningshandlingarna och vad som i övrigt har förekommit *göra upp ett förslag till det* fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och de stadgar som bör gälla för fiskevårdsområdesföreningen. *Han skall* vidare, i den omfattning som behövs för prövningen enligt 6 §, utreda vilka som är ägare till fisket och upprätta en förteckning över ägarna (fiskerättsförteckning).

Förslaget *skall* behandlas vid sammanträde inför förättningsmannen.

3 §

Länsstyrelsen beslutar om bildande av ett fiskevårdsområde. I samband med detta ska länsstyrelsen pröva och fastställa stadgar för fiskevårdsområdesföreningen när det gäller de grunder och riktlinjer som anges i 16 §.

4 §

Om en fastighets fiske har upplåtits i sin helhet för längre tid än ett år, ska nyttjanderättshavaren i stället för upplåtaren vara medlem i föreningen under upplåtelse tiden, om inte annat har avtalats mellan upplåtaren och nyttjanderättshavaren. I frågor där länsstyrelsen ska fatta det slutliga beslutet får dock nyttjanderättshavaren endast med ägarens medgivande företräda ägaren i fråga om fisket.

När det gäller fiske som upplåtits genom servitut ska vad som i denna lag sägs om ägare till fiske i stället gälla ägaren till den fastighet, till vars förmån servitutet gäller.

11 §

Förättningsmannen *ska* med ledning av ansökningshandlingarna och vad som i övrigt har förekommit *föreslå vilket* fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och de stadgar som bör gälla för fiskevårdsområdesföreningen. *Förättningsmannen ska* vidare, i den omfattning som behövs för prövningen enligt 7 §, utreda vilka som är ägare till fisket och upprätta en förteckning över ägarna (fiskerättsförteckning).

Förslaget *ska* behandlas vid sammanträde inför förättningsmannen.

15 §

Vid förrättningen skall förut-sättningarna för bildande av fiske-vårdsområdet utredas.

Fiskerättsinnehavarna skall få tillfälle att yttra sig och lägga fram utredning i frågor som är av betydelse för bildandet.

18 §

Av stadgarna för en fiskevårds-områdesförening skall framgå

1. grunderna för *fiskets utnytt-jande och för fiskevården, däri-bland fråga* om föreningens verk-samhet *skall* vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa *fiskarter*,

2. grunderna för *uttaxering från medlemmarna, om sådan skall kunna ske,*

3. de riktlinjer i övrigt som *skall* gälla för föreningens verksamhet.

19 §

Frågor om ändring av stad-garna i de hänseenden som anges i 18 § prövas av länsstyrelsen efter ansökan av fiskevårdsområdes-föreningen. För prövningen skall i tillämpliga delar gälla bestämmel-serna om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiske-vårdsområde.

22 §

Vid omröstning på fiskestämma *gäller att varje medlem har en röst, om inte annat följer av stadgarna.*

13 §

Vid förrättningen ska fiske-rättsägarna få möjlighet att yttra sig och lägga fram utredning i frågor som är av betydelse för bildandet.

16 §

Av stadgarna för en fiskevårds-områdesförening *ska det framgå*

1. grunderna för *hur fisket ska utnyttjas och fiskevården bedrivs, samt, om föreningens verksamhet ska vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa arter, uppgift om detta,*

2. om *uttaxering från medlem-marna av bidrag till föreningens verksamhet ska kunna ske och, om så ska vara fallet, grunderna för uttaxeringen, och*

3. de riktlinjer i övrigt som *ska* gälla för föreningens verksamhet.

17 §

En fiskevårdsområdesförenings beslut om ändring av stadgarna ska, i den mån ändringen gäller bestämmelser som avses i 16 §, prövas av länsstyrelsen, varvid bestämmelserna i denna lag om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiskevårdsområde ska tillämpas. Innan länsstyrelsen fastställt stadgarna i deras nya lydelse får de inte tillämpas av föreningen.

20 §

Vid omröstning på fiskestämma *har varje medlem en röst, om inte annat följer av stadgarna.*

Medlemmar som äger en fastig-het med tillhörande fiske med samäganderätt har en röst tillsam-mans. Om fiskevårdsområdet be-står av en enda samägd fastighets fiske har dock varje delägare i

Ingen får för egen del rösta för mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet.

23 §

Den mening som har fått det högsta röstetalet gäller som stäm-
mans beslut. Val avgörs vid lika
röstetal genom lottning. I andra
frågor gäller *den mening* som
biträds av de flesta röstande eller,
om även antalet röstande är lika,
av stämmans ordförande.

21 §

Det förslag som har fått det
högsta röstetalet gäller som stäm-
mans beslut. Val avgörs vid lika
röstetal genom lottning. I andra
frågor gäller *det förslag* som
biträds av de flesta röstande eller,
om även antalet röstande är lika,
av stämmans ordförande.

*Ett beslut om en ändring av
stadgarna är giltigt endast om
ändringsförslaget finns med i
kallelsen till fiskestämman eller
om det av kallelsen till fiske-
stämman framgår dels att ett
förslag till stadgeändring ska
behandlas vid fiskestämman, dels
var och under vilken tid ändrings-
förslaget hålls tillgängligt för
medlemmarna före fiskestämman.*

22 §

*En fiskevårdsområdesförening
får inte bedriva verksamhet som är
främmande för det syfte som
fiskevårdsområdet enligt 1 § första
stycket ska tillgodose.*

27 §

Länsstyrelsen får besluta att *ett
fiske skall uteslutas ur fiskevårds-
området*. Ansökan om uteslutning
skall göras av fiskevårdsområdes-
föreningen eller av fiskets ägare.

Länsstyrelsen får besluta att *ur
fiskevårdsområdet utesluta*

*1. ett fiske som saknar väsentlig
betydelse för verksamheten inom
området, eller*

*2. ett fiske eller flera fisken som
kan utgöra en egen enhet för
fiskevård, om övriga fisken inom
fiskevårdsområdet även i fortsätt-
ningen kan utgöra ett lämpligt
sådant område.*

Ansökan om uteslutning *får*
göras av fiskevårdsområdesföre-
ningen eller av fiskets ägare.

24 §

Länsstyrelsen *kan* besluta att *en
fiskevårdsområdesförening skall*

28 §

Länsstyrelsen *får* besluta att *ett
fiskevårdsområde ska upphöra och*

upplösas.

Sådant beslut får meddelas om ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan eller om ändrade förhållanden inträtt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet.

Beslut om upplösning på den förstnämnda grunden får inte meddelas innan tio år har förflutit från det beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

28 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 24, 26 eller 27 § skall utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid sådan förrättning gäller 13–16 §§ i tillämpliga delar. Kostnaderna för förrättningen skall betalas av fiskevårdsområdesföreningen, om inte särskilda omständigheter föranleder att någon annan helt eller delvis bör svara för dem.

30 §

Bryter den som har rätt att fiska inom ett fiskevårdsområde mot de regler som enligt stadgarna eller fiskestämans beslut gäller för fisket inom området döms till böter, om inte gärningen är belagd med straff i annan lag eller författning.

Sådant brott får åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande. Som målsägande anses även fiskevårdsområdesföreningen och medlem i föreningen.

fiskevårdsområdesföreningen upplösas om

1. ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan,

2. förhållandena har ändrats på ett sätt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet, eller

3. fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av fiskevårdsområdet.

Beslut om upplösning enligt första stycket 1 får meddelas tidigast tio år från det att beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

29 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 26, 27 eller 28 § ska utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid en sådan förrättning gäller 11–14 §§ i tillämpliga delar. Kostnaderna för förrättningen ska betalas av fiskevårdsområdesföreningen, om inte särskilda omständigheter gör att någon annan helt eller delvis bör svara för dem.

Sanktioner m.m.

31 §

En fiskevårdsområdesförening får ta ut en avgift (kontrollavgift), om någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämans beslut gäller för fisket inom området.

Kontrollavgift får inte tas ut om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning.

Felaktigt uttagen kontrollavgift ska återbetalas.

32 §

Kontrollavgift får tas ut endast om de fiskande har informerats på ett tydligt sätt om de regler som gäller för fisket inom området.

33 §

Kontrollavgiften får för varje överträdelse inte överstiga tio procent av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken (2010:110) det år överträdelsen begicks.

34 §

Anser en fiskevårdsområdesförening att en kontrollavgift ska tas ut, ska föreningen överlämna en betalningsuppsmaning till den fiskande.

Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppsmaningen, ska fiskevårdsområdesföreningen påminna den fiskande om betalningsansvaret innan föreningen får vidta åtgärder för att inkassera avgiften enligt inkassolagen (1974:182). Påminnelsen ska innehålla uppgift om när avgiften senast ska betalas.

35 §

Talan om att få ut kontrollavgift får inte väckas senare än två år från den dag då det fiske som föranlett kontrollavgiften skedde.

Talan ska väckas vid tingsrätten i den ort där fisket ägde rum.

36 §

Kontrollavgift ska inte tas ut om det är uppenbart oskäligt. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om överträdelsen har

1. berott på sjukdom som gjort att den fiskande inte förmått att på egen hand fullgöra sina skyldigheter och inte heller förmått att ge någon annan i uppdrag att göra det,

2. berott på att den fiskande på grund av ålder eller bristande mognad inte kunnat tillgodogöra sig informationen om reglerna för fisket, eller

3. orsakats av vilseledande eller missvisande regler om fisket.

37 §

Fisk eller vattenlevande blöt- och kräftdjur tillfaller fiskevårdsområdesföreningen, om de har fångats av någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet, men som fiskat i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom området.

38 §

Fiskevårdsområdesföreningen bör se till att den som övervakar efterlevnaden av förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom fiskevårdsområdet har de kunskaper som behövs.

Överklagande

31 §

Anser en medlem vars rätt berörs av beslut på fiskestämma eller beslut av fiskevårdsområdesföreningens styrelse att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot denna lag eller annan författning eller mot stadgarna eller kränker hans enskilda rätt, får han överklaga beslutet hos länsstyrelsen genom besvär.

Besvärshandlingen skall ha inkommit till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för beslutet. I fråga om besvär mot styrelsens beslut räknas dock besvärstiden från den dag klaganden fick del av beslutet.

Fiskestämmans eller styrelsens beslut skall gälla utan hinder av

39 §

Ett beslut som har fattats på en fiskestämma eller av en fiskevårdsområdesförenings styrelse får överklagas hos länsstyrelsen av den vars rätt berörs av beslutet. Beslut om att ta ut kontrollavgift får inte överklagas.

40 §

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för beslutet. I fråga om beslut av en fiskevårdsområdesförenings styrelse räknas dock tidsfristen från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Fiskestämmans eller styrelsens beslut gäller omedelbart om inte länsstyrelsen beslutar annat.

41 §

Ett överklagat beslut enligt 39 § ska upphävas, om beslutet

1. inte har tillkommit i behörig ordning,

2. strider mot denna lag eller annan författning eller fiskevårdsområdesföreningens stadgar, eller

3. kränker den klagandes enskilda rätt.

Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe.

32 §¹

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Då beslut som länsstyrelsen, förvaltningsrätten eller kammarrätten meddelar enligt denna lag angår så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan tillställas var och en av dem, skall meddelande om beslutet införas i ortstidning. Tiden för överklagande skall räknas från den dag då kungörandet har skett.

Länsstyrelsens beslut skall gälla även om det har överklagats, om inte domstol beslutar annat.

42 §

När ett beslut som länsstyrelsen eller allmän förvaltningsdomstol meddelar enligt denna lag angår så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan skickas till var och en av dem, ska meddelande om beslutet införas i ortstidning. Tiden för överklagande ska då räknas från dagen för införandet.

Länsstyrelsens beslut gäller omedelbart om inte något annat anges i beslutet.

¹ Senaste lydelse 2009:794.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.
2. Äldre föreskrifter gäller för sådana överträdelser som kan leda till sanktion enligt lagen och som har skett före ikraftträdandet.

Prop. 2009/10:227

Den 4 oktober 2007 beslutade regeringen att en särskild utredare skulle ges i uppdrag att lämna förslag till en ny fiskelagstiftning. I uppdraget ingick bl.a. att göra en översyn av lagen (1981:533) om fiskevårdsområden och de bestämmelser i lagen (1957:390) om fiskearronden och i förordningen (1998:1343) om stöd till fiskevården som rör fiskevårdsområden.

Utredaren skulle överväga om lagen om fiskevårdsområden behövde ändras för att bättre stämma överens med fiskelagen (1993:787) och med den politiska inriktningen mot miljöhänsyn. Utredaren skulle vidare undersöka möjligheterna att förenkla reglerna för bildande och förvaltning av fiskevårdsområden och överväga behovet av och möjligheterna till fördelning mellan medlemmarna av ett eventuellt ekonomiskt överskott från fiskevårdsområden.

Utredningen, som antog namnet Fiskelagsutredningen, överlämnade i juni 2009 delbetänkandet Fiskevård i enskilt vatten – en översyn av lagen om fiskevårdsområden (SOU 2009:53).

Utredningens sammanfattning finns i *bilaga 1* och utredningens lagförslag i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2009/676).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 11 mars 2010 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som återges i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande återges i *bilaga 5*. Regeringen har i allt väsentligt följt Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter har kommenterats i avsnitten 8.2, 11.1, 13 och i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissen har även vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Gällande rätt

Bestämmelser om fiskevårdsområden finns i en lag från 1981, lagen (1981:533) om fiskevårdsområden, och i 6 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Vidare har Fiskeriverket, med stöd av bemyndigandet i sistnämnda bestämmelse, utfärdat föreskrifter om fiskevårdsområden (FIFS 1982:3). Dessutom finns bestämmelser om statliga stöd till åtgärder som främjar fiskevården i förordningen (1998:1343) om stöd till fiskevården.

Regleringen om fiskevårdsområden aktualiserar frågor om tillämpningen av bestämmelser om skydd för enskildas rättigheter, bl.a. egendomsskydd och negativ föreningsfrihet. Sådana bestämmelser finns i regeringsformen (RF) och i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

Den negativa föreningsfriheten enligt regeringsformen (RF) omfattar inte något generellt skydd mot att tvingas tillhöra en sammanslutning. Enligt 2 kap. 2 § RF är medborgarna dock skyddade mot att tillhöra bl.a. politiska sammanslutningar och trossamfund.

Enligt 2 kap. 18 § RF är varje medborgares egendom tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnader utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Med angelägna allmänna intressen avses främst sådana ingrepp som är motiverade av hänsyn till naturvårds- och miljöintressen, totalförsvarsintressen samt ingrepp för att tillgodose samhällets behov av mark för bostäder och gator och andra kommunikationsleder m.m. När det gäller naturvårds- och miljöintressen avses ingrepp som är motiverade med hänsyn till intresset av att kunna tillgodose allmänhetens berättigade krav på en god miljö och möjligheterna att kunna bevara och skydda områden som är av särskild betydelse från naturvårdssynpunkt samt intresset av att kunna ge allmänheten tillgång till naturen för rekreation och friluftsliv (prop. 1993/94:117 s. 15–16 och 48).

Den som tvingas avstå sin egendom ska vara tillförsäkrad ersättning för förlusten. Detsamma gäller den för vilken det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnader på ett sådant sätt att pågående markanvändning avsevärt försvåras eller skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på den delen av fastigheten.

Genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna gäller Europakonventionen med i lagen angivna ändringar och tillägg som svensk lag. Enligt 2 kap. 23 § RF får en lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med konventionen.

Europakonventionen innehåller i artikel 11 en bestämmelse om föreningsfrihet. Av bestämmelsen följer att var och en har rätt till frihet att delta i fredliga sammankomster samt till föreningsfrihet, inbegripet rätten att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att skydda sina intressen. Av praxis från Europadomstolen följer att denna rättighet inbegriper en negativ motsvarighet, en frihet från tvång att tillhöra en sammanslutning. Denna frihet får inskränkas endast om det är föreskrivet i lag och inskränkningen är nödvändig i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till vissa särskilt angivna ändamål, bl.a. andra personers fri- och rättigheter. Vid inskränkning av föreningsfriheten ska en proportionalitetsbedömning göras mellan det intresse som inskränkningen avser att tillgodose och det intrång denna innebär för den enskilde.

Av artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen följer vidare att varje fysisk och juridisk person ska ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmänna intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser. Staten har dock rätt att genomföra lagstiftning som staten finner nödvändig för att reglera nyttjandet av egendom i det allmänna intresse. Vid bedömningen av om en inskränkning av egendomsskyddet utgör ett konventionsbrott ska bl.a. prövas om det har skett

en rimlig avvägning mellan det enskilda och det allmänna intresset eller med andra ord om åtgärden har varit proportionerlig. Det måste alltså finnas en balans mellan vad det allmänna vinner och vad den enskilde förlorar på grund av inskränkningen. En inskränkning i en enskilds äganderätt får inte innebära att den enskilde tvingas bära en opropor­tionerlig börda.

4.2 Lagen om fiskevårdsområden

Allmänna bestämmelser (1–5 §§)

Regleringen avseende fiskevårdsområden infördes för att få till stånd en effektiv samverkan mellan olika fiskerättsägare i områden där fisket är uppdelat på många delägare. Genom att bilda fiskevårdsområden skapades förutsättningar för ett ändamålsenligt nyttjande av fisket och en god fiskevård (prop. 1980/81:153 s. 24).

Ägare till fiske som bedrivs med stöd av enskild fiskerätt kan sammanföra de fastigheter eller delar av fastigheter där fiskerätten utövas till ett fiskevårdsområde och bilda en fiskevårdsområdesförening. Sammanföringen ska ske i syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen. Föreningens verksamhet får dock inte omfatta fiske som enligt fiskelagen (1993:787) får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Den som äger fiske som ingår i ett fiskevårdsområde är medlem i fiskevårdsområdesföreningen. Om fiskerätten är upplåten ska medlemskap i föreningen dock under vissa förutsättningar utövas av brukaren i stället för av upplåtaren. En ny medlem är bunden av de beslut som redan har fattats inom föreningen innan han eller hon blev medlem.

Ett fiskevårdsområde bildas genom ett beslut av länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska, när ett fiskevårdsområde bildas, fastställa sådana stadgar för fiskevårdsområdesföreningen som rör fiskets nyttjande, fiskevården, eventuell uttaxering och andra grundläggande föreskrifter för föreningens verksamhet.

Villkor för bildande (6–7 §§)

För att ett fiskevårdsområde ska få bildas krävs att bildandet är lämpligt med hänsyn till vattenområdets och fiskets beskaffenhet och omfattning samt förhållandena i övrigt.

Det krävs även att ägarna till de fisken som avses ingå i området i huvudsak är positiva till att bilda ett fiskevårdsområde.

Ett fiskevårdsområde kan dock bildas även om inte alla ägarna av det fiske som ska ingå i området är eniga. Vid bedömningen av om ett fiskevårdsområde får bildas sker en prövning av det s.k. opinionsvillkoret. Ett fiskevårdsområde får inte bildas om ägarna av det fiske som det är fråga om mera allmänt motsätter sig bildandet och har beaktansvärda skäl för det. Hänsyn ska i detta sammanhang tas inte endast till det antal ägare som motsätter sig bildandet, utan även till de olika ägarnas skilda intressen i frågan. Vid prövningen ska främst deras mening beaktas, vilkas fiskeutövning påverkas mest av bildandet.

En fiskevårdsområdesförening får besluta om upplåtelse av fiske inom fiskevårdsområdet. För beslut om upplåtelse av en medlems hela fiske eller av fiske som han innehar med ensamrätt fordras hans samtycke, om inte fisket saknar betydelse för hans försörjning.

En fiskevårdsområdesförening får besluta att bidrag till föreningens verksamhet ska uttaxeras av medlemmarna. Ett sådant beslut förutsätter dock att det finns föreskrifter om uttaxering i stadgarna.

Förfarandet vid bildande (10–17 §§)

Länsstyrelsen beslutar om bildande av fiskevårdsområde. Den som äger fiske som avses ingå i området eller kommunen får ansöka hos länsstyrelsen om att ett fiskevårdsområde ska bildas.

Enligt huvudregeln ska frågan om bildande av ett fiskevårdsområde utredas vid en förrättning under ledning av en förrättningsman.

Förrättningsmannen ska göra upp ett förslag till det fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och de stadgar som bör gälla för fiskevårdsområdesföreningen. Han ska vidare, i den omfattning som behövs för prövningen av opinionsvillkoret, utreda vilka som är ägare till fisket och upprätta en förteckning över ägarna (fiskerättsförteckning).

Förrättningsmannen ska kalla ägarna av fisket till förrättningen. Vid denna ska fiskerättsförteckningen behandlas och förutsättningarna för att bilda ett fiskevårdsområde utredas.

Efter förrättningen ska förrättningsmannen avge ett utlåtande om fiskevårdsområdet bör komma till stånd. Utlåtandet, övriga förrättningshandlingar och eventuella erinringar som kan ha framställts ska inges till länsstyrelsen som därefter fattar beslut.

Stadgar (18–19 §§)

Av stadgarna för en fiskevårdsområdesförening ska framgå grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården, däribland fråga om föreningens verksamhet ska vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa fiskarter, grunderna för uttaxering av medlemmarna om sådan ska kunna ske och de riktlinjer i övrigt som ska gälla för föreningens verksamhet. Dessa stadgebestämmelser ska fastställas av länsstyrelsen.

Till de bestämmelser som avses hör föreskrifter om hur medlemmarnas eget fiske ska bedrivas och i vilken utsträckning och i vilka former fiske ska upplåtas till utomstående. Vidare ska av stadgarna framgå eventuella begränsningar till vissa fiskeslag eller till fiske med vissa redskap (prop. 1980/81:153 s. 67).

Frågor om ändring av stadgarna i de avseenden som anges ovan ska prövas av länsstyrelsen efter ansökan av fiskevårdsområdesföreningen.

Övriga stadgar antas av fiskestämman. Det rör sig om bestämmelser beträffande föreningens förvaltningsorgan, regler om frister för kallelser och motioner till fiskestämma, räkenskapsår, medelsavsättning till olika ändamål m.m.

En fiskevårdsområdesförening måste ha en styrelse som företräder föreningen mot tredje man. Om medlemmarna inte utser en styrelse, får länsstyrelsen tillsätta en styrelse på ansökan av någon vars rätt är beroende av det. Det krävs att stadgar har antagits och att en styrelse har utsetts för att föreningen ska bli en juridisk person och därmed kunna förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Medlemmarnas rätt att delta i fiskevårdsområdesföreningens angelägenheter utövas på fiskestämman.

Vid omröstning på fiskestämman har varje medlem en röst, om inte annat följer av stadgarna. Varje medlem har således enligt huvudregeln en röst oavsett om denne äger en eller flera fastigheter eller kan åberopa flera grunder för medlemskapet, t.ex. både äganderätt och nyttjanderätt. Om flera äger en fastighet med samäganderätt har de tillsammans en röst. Om ett fiskevårdsområde enbart består av en fastighets fiske har dock varje delägare i fastigheten enligt huvudregeln en röst.

Ingen får för egen del rösta för mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet.

Den mening som har fått det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut. Vid lika röstetal avgörs val genom lottnings och i andra fall gäller den mening som biträds av de flesta röstande eller, om även antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

Fiskevårdsområdes bestånd (24–29 §§)

Länsstyrelsen kan besluta att ett fiskevårdsområde ska upplösas, att fiskevårdsområden ska sammanföras eller delas upp samt att ett fiske ska anslutas till eller uteslutas ur ett fiskevårdsområde.

Beslut om upplösning av en fiskevårdsområdesförening får meddelas om opinionsvillkoret inte längre är uppfyllt eller om ändrade förhållanden har inträtt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet. Beslut om upplösning på den grunden att opinionsvillkoret inte längre är uppfyllt får dock inte meddelas innan tio år har förflutit från det att beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

Ansvar m.m. (30–32 §§)

Om den som har rätt att fiska inom ett fiskevårdsområde bryter mot de regler som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom området döms han till böter, om inte gärningen är belagd med straff i annan lag eller författning. Sådant brott får åtalas av åklagaren endast efter angivande av målsägande. Som målsägande anses även fiskevårdsområdesföreningen och medlem i föreningen.

Lagen innehåller även överklagandebestämmelser. En medlem vars rätt berörs av ett beslut som har fattats på fiskestämman eller av fiskevårdsområdesföreningens styrelse kan överklaga beslutet hos länsstyrelsen om han anser att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot lagen om fiskevårdsområden eller annan författning eller mot stadgarna eller kränker hans enskilda rätt. Fiskestämmans eller styrelsens

beslut ska gälla utan hinder av att det har överklagats, om inte länsstyrelsen förordnar annat. Länsstyrelsens beslut enligt lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Länsstyrelsens beslut ska gälla även om det har överklagats, om inte domstol beslutar annat. Prop. 2009/10:227

4.3 Förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

I 6 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen föreskrivs att länsstyrelsen ska föra register över sina beslut enligt lagen (1981:533) om fiskevårdsområden. Bestämmelsen innehåller dessutom ett bemyndigande för Fiskeriverket att meddela ytterligare föreskrifter om verkställigheten av lagen om fiskevårdsområden.

4.4 Fiskeriverkets föreskrifter

Fiskeriverkets föreskrifter (1982:3) innehåller bestämmelser, bl.a. om behörig länsstyrelse när fiske som ska ingå i ett fiskevårdsområde ligger i flera län, om förordnande av och ersättning till förrättningsman, om protokollföring vid förrättningsmanträde, fiskestämma och styrelsesammanträde, om vilka uppgifter som ska finnas i länsstyrelsens register över beslut om fiskevårdsområden samt om vilka bestämmelser som ska finnas i stadgarna utöver de grunder och riktlinjer som enligt lagen om fiskevårdsområden ska fastställas av länsstyrelsen.

4.5 Förordningen om stöd till fiskevården

Av förordningen om stöd till fiskevården (1998:1343) framgår att statsbidrag i mån av tillgång på medel lämnas till åtgärder som främjar fiskevården, främst i vatten där allmänheten har rätt att fiska. Bidrag får lämnas bl.a. till kostnader för bildande och ombildande av fiskevårdsområden. Sådana bidrag får avse arvode till förrättningsman, kostnader för fiskerättsförteckning, kungörelsekostnader och andra kallelsekostnader.

Förordningen innehåller vidare bestämmelser om bidragsnivå, upphävande av beslut om bidrag och återkrav, behörig myndighet, överklagande samt bemyndigande för Fiskeriverket att anta verkställighetsföreskrifter.

4.6 En möjlighet att nyttja fiskerätten

Rätten att fiska i enskilt vatten inom ett vattenområde, som kan ses som en naturlig enhet, kan vara uppdelad dels på flera ägare av skiftat enskilt vatten, dels på flera delägare av samfällt fiske.

Enskilt vatten består i stor omfattning av oskiftade vattenområden med ett stort antal andelsägare. Inom en och samma sjö eller ett och samma

vattendrag kan det dessutom finnas flera olika oskiftade vattenområden. I syfte att kunna bedriva en ändamålsenlig fiskevård och ett rationellt fiske samt upplåta fiske till allmänheten krävs då att alla i området är överens, dvs. såväl andelsägare i de olika oskiftade vattnen som ägare av fiskerätt i större eller mindre skiftade områden. Det är en mängd olika åsikter som ska beaktas och det är därmed mycket svårt att uppnå total enighet och kunna fatta beslut. Detta innebär att en delägare av samfällt fiske inte har möjlighet att upplåta sin fiskerätt och därmed inte har möjlighet att utnyttja sin egendom på ett valfritt sätt (jfr 7 kap. 9 § jordabalken och prop. 1980/81:153 s. 28). Beroende på läge och storlek kan även den som har fiskerätt i skiftat vatten ha svårt att på egen hand utnyttja sin fiskerätt på ett rationellt sätt.

I en fiskevårdsområdesförening underlättas förvaltningen av området genom att föreningens medlemmar kan besluta om åtgärder genom majoritetsbeslut. Genom att bilda fiskevårdsområden skapas möjligheter för delägarna att samarbeta och fatta gemensamma beslut på ett mer effektivt sätt. För ett stort antal fiskerättsägare innebär bildandet av ett fiskevårdsområde den enda möjligheten för dem att rationellt nyttja och vårda sin egendom.

4.7 Tvångsinslag vid bildande av fiskevårdsområden

Ett fiskevårdsområde kan enligt gällande rätt bildas även om inte samtliga delägare är överens om att bilda området. En fiskerättsägare kan anslutas till fiskevårdsområdet mot sin vilja och bli tvungen att underkasta sig inskränkningar i sin fiskeutövning.

Sådana rådighetsinskränkningar och en sådan tvångsanslutning måste emellertid, såsom har angetts i avsnitt 4.1, vara motiverade av ett angeläget allmänt intresse respektive nödvändig i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till bl.a. andra personers fri- och rättigheter. De måste även vara proportionerliga, dvs. att den enskilde inte tvingas bära en oproportionerlig börda.

5 Utgångspunkter

Regeringens bedömning: Lagstiftningen om fiskevårdsområden fyller ett angeläget behov.

Rätten att fiska i enskilt vatten inom ett vattenområde, som kan ses som en naturlig enhet, kan vara uppdelad dels på flera ägare av skiftat enskilt vatten, dels på flera delägare av samfällt fiske. Det stora antalet fiskerättsägare och deras olika rättigheter medför att det kan vara svårt att ena alla i olika frågor. Inom ett fiskevårdsområde blir det möjligt att bedriva en ändamålsenlig fiskevård och ett rationellt fiske.

Inom ett fiskevårdsområde skapas en möjlighet till samordning av såväl fiskevård som fiske. Regeringen anser att den samverkan över fastighetsgränserna som sker enligt lagen om fiskevårdsområden generellt sett är mycket betydelsefull dels för att fiskevården kan effekti-

viseras, dels för att den möjliggör ett ändamålsenligt nyttjande av fisket till fördel för såväl fiskerättsägarna som den fiskande allmänheten. Det enskilda vattnet är uppdelat i enheter som inte alltid är lämpliga vare sig ur fiskevårds- eller fiskesynpunkt. Samfällt fiske är dessutom uppdelat i olika andelar. Lagstiftningen om fiskevårdsområden fyller därför enligt regeringens mening ett angeläget behov. Regeringen anser att det även fortsättningsvis bör finnas särskilda bestämmelser för en samordning av fisket och fiskevården över fastighetsgränserna.

De olika bestämmelser som gäller för fisket i olika delar av landet innebär att intresset för att bilda fiskevårdsområden i olika delar av landet varierar. Inom de områden där Fiskeriverket kan meddela föreskrifter om fiskevården eller inom de områden där frifiskerätten gäller är incitamentet för att bilda områden inte så stort. De områden där fiskevårdsområden fyller sin största funktion är de där de enskilda fiskerättsägarna själva beslutar om all fiskevård och allt fiske.

6 Fiskevårdsområdets syfte

6.1 Bakgrund

Enligt 1 § lagen om fiskevårdsområden ska syftet med att bilda ett fiskevårdsområde vara att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen.

I förarbetena till lagen (prop. 1980/81:153) gjordes bedömningen att det är ett allmänt intresse att fisket som naturtillgång utnyttjas och vårdas på bästa sätt.

I förarbetena anfördes att ett syfte med att underlätta bildandet av fiskevårdsområden var att tillhandahålla en lämplig förvaltningsform för fiskevård. När det gäller fiskevård kan fiskbestånd och förutsättningar för fiske påverkas av försurning, kraftverksutbyggnader, sjöregleringar, utsläpp m.m. Sådana negativa inslag kan motverkas genom olika fiskevårdande åtgärder. Fiskevård kan utövas genom bl.a. olika biotopförbättrande åtgärder, utsättning av fisk, bekämpning av fisksjukdomar, bestämmelser om fiskets vård och bedrivande samt ett anpassat fiske. Målet för fiskevården ansågs vara att genom olika åtgärder förbättra fisket och fiskevattnen till gagn för såväl yrkesfisket som fritidsfisket. Fiskevård kan bl.a. utövas i form av ett allsidigt och väl avvägt bedrivet fiske. Ett allsidigt fiske förutsätter dock ofta en långtgående samverkan mellan fiskerättsägare (prop. 1980/81:153 s. 11 och 17–20).

Ett annat syfte med att underlätta bildandet av fiskevårdsområden var att tillhandahålla en lämplig förvaltningsform för upplåtelser till allmänheten. När det gäller allmänhetens tillgång till fiskevattnen anges bl.a. att fiske är en viktig fritidssysselsättning som bör främjas och stå öppen för alla (prop. 1980/81:153 s. 12).

För att kunna tillvarata det stora fiskeintresset ansågs det vara viktigt dels att fiskevattnen håller en god kvalitet, dels att tillräckligt med fiskevatten ställs till fritidsfiskets förfogande. Det man ville uppnå genom att införa en ny lag om fiskevårdsområden var att det skulle bli enklare och billigare att bilda sådana områden, så att fisket och fiske-

vårdsåtgärderna skulle kunna samordnas och förutsättningarna för ett lämpligt och ändamålsenligt fiske och för effektivare fiskevårdsåtgärder skulle kunna förbättras (prop. 1980/81:153 s. 13 och 16).

Det ansågs vidare vara betydelsefullt att markera att bildandet av ett fiskevårdsområde ska ha till syfte att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen. De tvångsinslag som det innebär att en fiskerättsinnehavare kan anslutas till samfälligheten mot sin vilja och bli tvungen att underkasta sig inskränkningar i sin fiskeutövning, ansågs fullt försvarliga så länge verksamheten inom fiskevårdsområdet inriktas mot att till förmån för alla fiskerättsinnehavare vårda fisket och ta till vara den avkastning fisket kunde ge (prop. 1980/81:153 s. 26).

6.2 Fiskevårdsområdets syfte

Regeringens bedömning: Fiskevårdsområden bör även fortsättningsvis kunna bildas i syfte att samordna fisket och fiskevården samt främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen.

Regeringens förslag: Begreppet fiskerättsinnehavare ska bytas ut mot begreppet fiskerättsägare. Begreppet fiskevård ska definieras som åtgärder till skydd och stöd för fisk samt vattenlevande blöt- och kräftdjur.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att fiskevårdsområden ska kunna bildas enbart i syfte att främja fiskevården.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser, däribland majoriteten av länsstyrelserna, *Fiskeriverket*, *Skogsindustrierna*, *Sveriges Fisketurismföretagare*, *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund*, *Vällö fiskevårdsområdesförening* och *Ammarnäs fiskevårdsområdesförening*, avstyrker förslaget. Dessa remissinstanser påpekar att upplåtelse av fiske har stor betydelse för allmänhetens fiskemöjligheter och utvecklingen av turistfisket, men menar att uttag av fisk inte kan betraktas som fiskevård. De anser att om fiskevårdsområdets aktiviteter begränsas till fiskevård, så kommer intresset att bilda och vidmakthålla områden att minska. Det finns vidare en uppenbar risk för att den föreslagna ändringen kommer att innebära försämringar för allmänhetens fiskemöjligheter. *Länsstyrelserna* och *Skogsindustrierna* anser att syftet med ett fiskevårdsområde bör vara att främja fisket och fiskevården. Några remissinstanser, bl.a. *Fiskeriverket* och *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund*, vill ha kvar den nuvarande lydelsen. De anser att fiskevårdsområden har en stor betydelse för förvaltning och ett rationellt nyttjande av fisket, upplåtelse till allmänheten och fiskevård samt att syftet att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen är ett viktigt och grundläggande motiv för att bilda fiskevårdsområden. Det är ett stort angeläget allmänt intresse att fiskevårdsområden kan fortsätta sin verksamhet enligt dagens modell och därför bör syftet inte ändras. *Statens jordbruksverk* befarar att motivationen för att bilda fiskevårdsområden minskar om syftet inskränks till endast fiskevård och inte uppfattas kunna omfatta t.ex. försäljning av fiskekort till allmänheten med möjlighet till förtjänster. Cirka två femtedelar av de remissinstanser

som har yttrat sig, bl.a. *Naturvårdsverket* och *Sveriges Fiskares Riksförbund*, tillstyrker förslaget eller har inte något att erinra mot det. Några kommuner, bl.a. *Härjedalens kommun* och *Forshaga kommun*, är tveksamma med anledning av betydelsen för turistfiskerelaterad verksamhet. *Forshaga kommun* vill ha en friare lydelse som innefattar tillgänglighetsinsatser, information m.m. och *Sundsvalls kommun* vill att syftet ska vara fiskevårdsskäl eller att samordna fiskets bedrivande. *Hudiksvalls kommun* påpekar att det för att kunna arbeta med fiskevårdande åtgärder krävs att det kommer in pengar. Möjligheterna att få in pengar till fiskevårdande åtgärder kommer troligen att minska om föreningens aktiviteter begränsas till enbart fiskevård. *Vindelns kommun* befävar att möjligheten att bilda fiskevårdsområden avsevärt försvåras om syftet med att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen tas bort. *Sveriges Fiskares Riksförbund* har inte något att erinra mot förslaget, men anser att frågan om tillträde till vattnet inte är tillräckligt utrett och föreslår att denna fråga visas åter till Fiskelagsutredningen för analys och förslag. *Sveriges Fiskevattenägareförbund* tillstyrker förslaget, men påpekar att ägarnas gemensamma intressen och allmänhetens tillgång till fiske är viktiga drivkrafter för fiskevården och menar att utan ägarnas engagemang och ordnade upplåtelseformer som ger allmänheten och turismen tillgång till fiskevatten försvinner de tyngsta incitamenten för att satsa resurser på fiskevården och att bilda och driva fiskevårdsområden. *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund* anser att det inte är relevant att jämföra fiskevårdsområden och viltvårdsområden om man inte beaktar de grundläggande skillnaderna mellan förvaltning av jakt- och fiskerätt i Sverige. Jakträtten är som regel skiftad medan fiskerätten, om inte annat framgår, är oskiftad, dvs. samfälld. Jaktutövning är kopplad till innehav av mark medan fiske kan ske i många former av upplåtelse och är tillgängligt för en mycket vidare skara utövare. Möjligheterna till fiske är därför av mycket stort allmänt intresse. *Vällö fiskevårdsområdesförening*, *Ammarnäs fiskevårdsområdesförening*, *Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg* och *Vindelälvens Fiskeråd* avstyrker förslaget. *Ammarnäs fiskevårdsområdesförening* är emot en förändring som innebär att det inte blir möjligt att stödja sådant som delägarna anser vara bra för ortens bästa. *Björklidens Samfällighetsförening i Laisälven* anser att syftet med fiskevårdsområdet ska vara en effektiv fiskevård till förmån för värdefulla fiskarter och ett effektivt utnyttjande av fisket. Lagen bör vidare innehålla en föreskrift om föreningarnas och fiskeförvaltarnas skyldighet att genom en öppen dialog samverka över områdesgränserna i en sådan omfattning att området sammantaget och från effektiv fiskevårdssynpunkt bildar en komplett biologisk enhet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Utredningens förslag

Utredningen har föreslagit att ett fiskevårdsområdes ändamål i fortsättningen enbart ska vara att främja fiskevården. Förslaget innebär att lagens ändamålsparagraf ändras så att det föreskrivs att ett fiskevårdsområdes syfte ska vara att främja fiskevården genom en samordning av

fiskets bedrivande och åtgärder till skydd och stöd för fisk och vattenlevande blöt- och kräftdjur. Bestämmelsen har utformats efter förebild av motsvarande bestämmelse i lagen (2000:592) om viltvårdsområden. Utredningen motiverar förslaget med att det, när det gäller fiskevårdsområden, enbart är fiskevård som kan anses utgöra ett angeläget allmänt intresse och därmed motivera inskränkningar i fiskerättsinnehavarnas rådighet över sin fiskerätt.

Avsikten med ändringen är enligt utredningen inte att begränsa allmänhetens tillträde till fiskevatten. Fiskevård kan enligt utredningen avse en mängd olika insatser, t.ex. insatser för att bevara hotade fiskarter, utsättning av fisk, återställande eller förbättrande av vattenmiljö, regler för fiskets bedrivande, fisketillsyn och åtgärder som främjar den biologiska mångfalden. Uppräkningen är inte uttömmande. Även andra åtgärder kan falla inom begreppet och vad som kan anses utgöra fiskevård kan utvecklas och förändras med tiden. Utredningen har framhållit att ett allsidigt bedrivet fiske normalt utgör den bästa fiskevården och att allmänhetens fiske är en del i en god fiskevård. Även åtgärder som ger allmänheten tillträde till fiskevatten kan således enligt utredningens bedömning inbegripas under begreppet fiskevård.

Fiskevårdsområden ska däremot inte längre kunna bildas i syfte att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen. Enligt utredningen behöver denna ändring i praktiken inte innebära någon större förändring. Fiskevården kan ju indirekt komma att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen, eftersom välvärdade fiskevårdsområden har stor attraktionskraft hos fiskande. Det får dock inte vara det primära syftet med bildandet av fiskevårdsområdet.

Fisket och fiskevården – angelägna allmänna intressen

Regeringen konstaterar inledningsvis att den samverkan som i dag sker mellan fiskerättsägare är av mycket stor betydelse för en ändamålsenlig fiskevård. Det får alltså enligt regeringens mening anses vara klart att fiskevård i sig utgör ett sådant angeläget allmänt intresse som kan motivera en lagreglerad samordning.

Ett stort antal remissinstanser har ansett att fiskevårdsområden ska kunna bildas i syfte att främja såväl fisket som fiskevården. De anser inte att uttag av fisk kan betraktas som fiskevård och befarar att allmänhetens fiskemöjligheter kommer att försämrats om förslaget genomförs.

Enligt regeringens mening bör ett allsidigt fiske i allmänhet också kunna anses utgöra en god fiskevård. Samtidigt innebär uttag av fisk alltid ett ingrepp i den naturliga balansen i ekosystemet. Detta betyder att det inte alltid är självklart att ett nyttjande av ett fiske kan betraktas som fiskevård i strikt mening. Oavsett hur man väljer att kategorisera en viss åtgärd får det dock anses att sådana åtgärder som syftar till att säkerställa att fisket som naturresurs utnyttjas på ett samordnat sätt och att allmänheten kan ges tillgång till fiske är motiverade med hänsyn till skyddet för angelägna allmänna intressen.

När det gäller fritidsfisket har det många positiva verkningar. Fiske främjar hälsa, anpassning och trivsel i samhället, det ger kontakt med

naturen samt motion och avkoppling. Fiske kan dessutom utövas av personer i alla åldersgrupper.

Inom ett fiskevårdsområde kan förutsättningar skapas för ett rationellt fiske och för att upplåta fiske och därmed ge enskilda möjlighet att aktivt ägna sig åt rekreation och friluftsliv i form av fiske. Ett rationellt nyttjande av en allmän resurs och allmänhetens tillgång till fiske för rekreation och friluftsliv bör således enligt regeringens mening anses utgöra sådana angelägna allmänna intressen som motiverar inskränkningar i egendomsskyddet.

Främjandet av fiskerättsägarnas gemensamma intressen kan dock, som också utredningen har konstaterat, inte ensamt anses utgöra ett allmänt intresse. Det kan däremot ha betydelse vid den bedömning som ska göras av om en rådighetsinskränkning som är motiverad av ett angeläget allmänt intresse även är proportionerlig.

Proportionalitetsbedömning

Förutom att vara motiverade av ett angeläget allmänt intresse måste inskränkningar i egendomsskyddet vara proportionerliga. Det måste alltså finnas en balans mellan vad det allmänna vinner och vad den enskilde förlorar på grund av inskränkningen. En åtgärd som vidtas i allmänt intresse får inte innebära att den enskilde tvingas bära en oproportionerlig börda.

Bildandet av ett fiskevårdsområde är, som har angetts i avsnitt 4.6, för en stor andel fiskerättsägare den enda lösningen för att de ska kunna nyttja och vårda sin egendom på ett rationellt sätt. För andra fiskerättsägare kan bildandet, beroende på hur stadgarna utformas och vad som beslutas på fiskestämman, innebära att de måste inskränka sitt fiske eller inte själva kan upplåta hela eller delar av sitt fiske i det egna vattnet.

De fiskerättsägare och nyttjanderättshavare som blir medlemmar i en fiskevårdsområdesförening måste följa de beslut som fattas gemensamt inom föreningen. Som medlemmar i en fiskevårdsområdesförening har de således inte full rådighet över sin egendom. Den inskränkning som bildandet av ett fiskevårdsområde medför för enskilda fiskerättsägare kompenseras dock genom en rad olika faktorer till förmån för alla fiskerättsägare.

Medlemmarna i fiskevårdsområdesföreningen får möjlighet att fiska i enlighet med föreningens regler och intäkter från upplåtelse av fisket används till förmån för alla fiskerättsägare. Bildandet av ett fiskevårdsområde möjliggör en bättre samordning av fisket och mer effektiva fiskevårdande åtgärder till fördel för alla fiskerättsägare. En bra samordning av fisket innebär dels att fler får möjlighet att fiska samtidigt som utfiskning inte sker, dels att det inflyter intäkter från upplåtelse. Effektiva fiskevårdsåtgärder medför att ekosystemen och fiskbestånden förbättras.

För att den rådighetsinskränkning som det innebär att bilda ett fiskevårdsområde ska vara proportionerlig krävs att alla fiskerättsägare får del av de fördelar som sammanslutningen i en fiskevårdsområdesförening innebär. I förarbetena till gällande lag om fiskevårdsområden ansågs de

tvångsinslag det innebär att en fiskerättsinnehavare kan anslutas till samfälligheten mot sin vilja och bli tvungen att underkasta sig inskränkningar i sin fiskeutövning, fullt försvarliga så länge verksamheten inom fiskevårdsområdet inriktas mot att till förmån för alla fiskerättsinnehavare vårda fisket och ta till vara den avkastning fisket kunde ge (prop. 1980/81:153 s. 26). Ett krav på att inrättandet av ett fiskevårdsområde och bildandet av en fiskevårdsområdesförening ska främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen säkerställer att verksamheten bedrivs på ett sätt som gynnar alla fiskerättsägare. Som redan framgår av gällande lag om fiskevårdsområden kan ett fiskevårdsområde inte bildas enbart för att främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen, utan det måste ske i samband med en samordning av fiskets bedrivande och fiskevården.

Den enskilde kompenseras således på olika sätt för den inskränkning som sker i dennes rådighet över sin egendom. Den inskränkning i egendomsskyddet som det innebär att ett fiskevårdsområde bildas kan därför inte anses innebära att den enskilde får bära en oproportionerlig börda.

Enligt regeringens mening uppvägs det som den enskilde förlorar i rådighet över sin fiskerätt när ett fiskevårdsområde bildas av de stora samhälleliga vinster som görs genom att det skapas en funktionell enhet för förvaltning av fisket inom vilken en effektiv fiskevård kan genomföras, ett rationellt fiske bedrivs, upplåtelse av fiske till allmänheten ske och fiskerättsägarnas gemensamma intressen tillvaratas.

Tvångsanslutning och negativ föreningsfrihet

Den negativa föreningsfriheten som följer av Europakonventionen får inskränkas endast om det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till bl.a. andra personers fri- och rättigheter. Även här ska en proportionalitetsbedömning ske.

Enligt Europadomstolens praxis har konventionsstaterna en viss bedömningsmarginal vid denna proportionalitetsbedömning. Utrymmet varierar med hänsyn till vilka intressen som utgör grund för en inskränkning. En naturlig utgångspunkt måste dock vara att det krävs att det föreligger mycket starka skäl för att en inskränkning i föreningsfriheten ska anses vara godtagbar om den motiveras enbart av hänsyn till andras rättigheter som inte garanteras enligt konventionen. Enligt Europadomstolens praxis krävs i sådana fall att inskränkningen är obestriddligt nödvändig för att uppnå ändamålet (Chassagnou m.fl. mot Frankrike, dom den 29 april 1999, appl. no 25088/94, 28331/95 och 28443/95).

Den rådighetsinskränkning som bildandet av ett fiskevårdsområde medför sker i syfte att genomföra en effektiv fiskevård, ge allmänheten tillgång till fiskemöjligheter och skapa en samordning av såväl fiskerättsägares som nyttjanderättshavares fiske. Skyldigheten för en fiskerättsägare att vara medlem i en fiskevårdsområdesförening grundar sig med andra ord delvis på ett allmänt intresse, delvis på intresset att tillvarata andra personers rättigheter.

I ett vattendrag som utgör en naturlig enhet är det av stor vikt att fiskevårdande åtgärder sker gemensamt. För att det fiske som bedrivs ska anpassas till resursen krävs också att en samordning sker. En åtgärd som

sker på ett håll påverkar nämligen även andra delar av området. Ett fiskevårdsområde bör omfatta hela det vattenområde som kan ses som en naturlig enhet, vare sig fiskerätten är samfälld eller skiftad och vare sig den är offentligt eller privat ägd.

Samma regler gäller för bildande av ett fiskevårdsområde, vare sig fiskerätten är samfälld eller skiftad och vare sig den är offentligt eller privat ägd. Om verksamheten i en fiskevårdsområdesförening ska fungera är det viktigt att medlemmarna kan samarbeta med varandra. När ett fiskevårdsområde bildas tillämpas ett s.k. opinionsvillkor (se avsnitt 7.2.2). Ett fiskevårdsområde får enligt detta villkor inte bildas om fiskerättsägarna mera allmänt motsätter sig bildandet och har beaktansvärda skäl för det. Detta får anses innebära ett krav på att fiskerättsägarna i huvudsak är positiva till bildandet för att ett fiskevårdsområde ska kunna bildas.

Av Europadomstolens avgörande i målet Chassagnou m.fl. kan den slutsatsen dras att hänsyn måste kunna tas till om den som tvångsansluts till en förening vill stå utanför föreningen på grund av att denne har starka samvetsbetänkligheter mot den verksamhet som bedrivs inom föreningen. Enligt gällande lag om fiskevårdsområden ska vid bildandet av ett område redan enligt gällande ordning beaktas om de som motsätter sig bildandet har beaktansvärda skäl för det. Det finns således en möjlighet att ta hänsyn till starka övertygelser som görs gällande vid bildandet. Förrättningsmannen bör vid bildandet göra en bedömning av om sådana skäl föreligger. I det sammanhanget bör beaktas att en ägare till en andel i samfällt fiske, dvs. fiske på oskiftat vatten, enligt gällande ordning inte har någon möjlighet att hindra andra fiskerättsägare från att utöva sin fiskerätt inom någon del av de samfällda fiskevattnen. Mot den bakgrunden kan konstateras att en ägare till en andel av fisket på oskiftat vatten inte genom anslutningen till ett fiskevårdsområde fråntas en rätt som denne tidigare har haft att hindra fisket. När det däremot gäller fisket på skiftat vatten kan en fiskerättsägare välja att inte fiska själv och även förbjuda andra att fiska i de vatten där denne har fiskerätt. För denna kommer bestämmanderätten över fisket att påverkas mera påtagligt. Den som av samvetsskäl motsätter sig bildandet av ett fiskevårdsområde men ändå tvångsansluts till föreningen har dock möjlighet att påverka hur fisket bedrivs utifrån etiska aspekter. Varje medlem i föreningen har möjlighet att påverka de beslut som fattas vid fiskestämman. Detta kan gälla t.ex. vilka redskap som får användas vid fisket, vilka tider på året som fiske får bedrivas eller hur fångsten ska hanteras.

I ett vattendrag inom vilket ett fiskevårdsområde inte har bildats ansvarar varje fiskerättsägare själv för fiskevården. För att fiskevårdande åtgärder ska kunna genomföras inom ett område som omfattas av samfällt fiske krävs då att samtliga andelsägare är överens om det. Detta försvårar genomförandet av sådana åtgärder. I skiftat vatten kan i stället varje fiskerättsägare genomföra de fiskevårdande åtgärder som denne anser vara bäst. En åtgärd som genomförs på ett ställe påverkar emellertid hela det vattenområde som utgör en naturlig enhet. För att fiskevården ska bli effektiv krävs därför att olika åtgärder samordnas. Om varje fiskerättsägare genomför åtgärder på egen hand finns det en risk att åtgärderna inte får så stor genomslagskraft eller att de till och med får effekter som delvis motverkar varandra. Inom fiskevårds-

områdena sker en samordning av fiskevården. I områden där det finns många fiskerättsägare kan fiskevården således bedrivas bättre och mer effektivt inom en fiskevårdsområdesförenings ramar, oavsett om fisket är samfällt eller skiftat.

Om det skapas möjligheter för vissa fiskerättsägare inom ett vattenområde som utgör en naturlig enhet att stå utanför ett fiskevårdsområde eller för vissa medlemmar i en fiskevårdsområdesförening att utträda ur föreningen kan det finnas en risk för att fiskevårdande åtgärder som genomförs på föreningens initiativ inte får avsedd effekt till följd av åtgärder som vidtas av dem som står utanför föreningen och därför inte är skyldiga att rätta sig efter föreningens beslut. Om t.ex. fisk sätts ut av föreningen för att långsiktigt bygga upp ett bestånd och denna fisk fångas av någon som står utanför föreningen blir åtgärden verkningslös. Enligt regeringen framstår det också som otillfredsställande att inrätta en ordning som innebär att vissa fiskerättsägare ska kunna välja att stå utanför och därmed undandra sig de skyldigheter som medlemskapet i en fiskevårdsområdesförening innebär samtidigt som de kan dra full nytta av de åtgärder som föreningen genomför. Avsikten med ett fiskevårdsområde är att alla som äger fiskerätt inom ett område som utgör en naturlig enhet tillsammans ska förvalta detta område i samtliga ägares gemensamma intresse. Det är därför nödvändigt att samtliga fiskerättsägare i området blir anslutna till föreningen. Även de fiskerättsägare som har samvetsbetänkligheter mot att fiske bedrivs drar i förlängningen nytta av att fiskevårdande åtgärder genomförs och att det fiske som bedrivs är samordnat och anpassat till de resurser som finns. Ingen enskild inom fiskevårdsområdet kan därför anses få bära en orimlig börda och inskränkningen i den enskildes föreningsfrihet får därmed anses stå i proportion till de ändamål som ska uppnås.

Såsom framgår av avsnitt 4.6 innebär bildandet av ett fiskevårdsområde för många som äger en andel i oskiftat fiske att de får en möjlighet att utnyttja sin egendom. Den inskränkning som sker i rätten att förfoga över egendomen och i den negativa föreningsfriheten sker i det fallet till förmån för dessa fiskerättsägares möjlighet att rent faktiskt kunna nyttja sin egendom på valfritt sätt.

Ett fiskevårdsområde bör bildas för en viss tid för att ge medlemmarna möjlighet att skapa ett fungerande samarbete under denna tid och se effekterna av genomförda fiskevårdande åtgärder. Under den tid som ett fiskevårdsområde består ska en enskild medlem inte kunna begära sitt utträde ur den fiskevårdsområdesförening som administrerar området. För det stora antalet fiskerättsägare som äger en andel i samfällt fiske har ett utträde inte heller något praktiskt värde, då de inte på egen hand kan nyttja en andel i ett fiske genom t.ex. upplåtelse och inte heller förhindra fiske i denna andel. En möjlighet till utträde skulle med andra ord innebära att de som har fiskerätt i skiftat vatten får möjlighet att stå utanför fiskevårdsområdesföreningen och utnyttja sin fiskerätt på egen hand, medan de som har fiskerätt i samfällt vatten inte har samma möjlighet.

Den tvångsvisa anslutningen till en fiskevårdsområdesförening, som sker bl.a. för att tillvarata andras rättigheter, utgör ett ingrepp i enskildas rätt till negativ föreningsfrihet. Mot den angivna bakgrunden anser regeringen emellertid att detta ingrepp är nödvändigt för att tillvarata dels

andra enskildas intressen av att nyttja fiskerätten, inklusive de fördelar som en bättre fiskevård innebär för fiskerätten, dels allmänhetens möjligheter till effektivt nyttjande av fiske i enskilt vatten. Enligt regeringens mening kan motsvarande intressen inte tillgodoses med önskvärd effektivitet på ett mindre ingripande sätt för den enskilde. Regeringen anser således att ingreppet i föreningsfriheten är nödvändigt och proportionerligt i förhållande till de intressen som motiverar begränsningen.

Sammanfattning

Regeringen anser sammanfattningsvis att såväl fiskevården som frågan hur fisket ska bedrivas kan anses utgöra sådana allmänna intressen som kan motivera en inskränkning i fiskerättsägarnas rådighet över sin fiskerätt. Främjandet av fiskerättsägarnas gemensamma intressen kan däremot inte anses utgöra ett allmänt intresse. Det har däremot betydelse vid bedömningen av om den rådighetsinskränkning som är motiverad av ett angeläget allmänt intresse även är proportionerlig. Regleringen kan inte anses strida mot rätten till egendomsskydd. Den kan inte heller anses strida mot den negativa föreningsfriheten. Detta innebär att det enligt regeringens mening saknas skäl att göra någon annan ändring än en rent språklig modernisering av ändamålsbestämmelsen.

Regeringen anser dock att begreppet fiskerättsägare ska ersätta begreppet fiskerättsinnehavare. På så sätt framgår det tydligare att det är ägaren av fisket som har beslutsrätt vid bildandet av ett fiskevårdsområde. En nyttjanderättshavare kan enligt den föreslagna 4 § lagen om fiskevårdsområden vara medlem i föreningen, men ska inte kunna företräda ägaren vid bildandet av ett fiskevårdsområde, om inte ägaren gett nyttjanderättshavaren fullmakt att företräda denne även i denna fråga.

Fisk samt vattenlevande blöt- och kräftdjur

De djur som omfattas av lagen är inte endast fisk utan även vattenlevande blöt- och kräftdjur. Denna definition är hämtad från fiskelagen (se 4 §). Med fiskevård avses således åtgärder till skydd och stöd för fisk samt vattenlevande blöt- och kräftdjur. Detta bör framgå av lagen.

7 Bildande av ett fiskevårdsområde

7.1 Länsstyrelsens prövning av stadgarna

Regeringens förslag: Länsstyrelsen ska i samband med att myndigheten beslutar om bildande av ett fiskevårdsområde pröva såväl lagligheten som lämpligheten av stadgarna för fiskevårdsområdesföreningen när det gäller de grunder och riktlinjer som anges i den ändrade lagens 16 §.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ett antal remissinstanser, däribland *Länsstyrelsen i Kronobergs län* och *Fiskeriverket*, tillstyrker förslaget. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt gällande lag om fiskevårdsområden ska länsstyrelsen besluta om bildande av ett fiskevårdsområde och i samband med detta fastställa stadgar för fiskevårdsområdesföreningen i vissa angivna avseenden, nämligen stadgar som rör grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården, grunderna för uttaxering från medlemmarna, om sådan ska kunna ske, och de riktlinjer i övrigt som ska gälla för föreningens verksamhet.

I gällande lag anges samtidigt att länsstyrelsen ska pröva frågor om ändring av stadgarna i ovan angivna avseenden. Detsamma bör gälla när stadgarna antas vid bildandet och när de senare ändras.

En domstol kan inte pröva mer än det som har prövats i underinstansen. Det bör således klart framgå av lagtexten att länsstyrelsen ska pröva fiskevårdsområdesföreningens stadgars lämplighet innan de fastställs. Lagtexten bör därför formuleras så att länsstyrelsen ska pröva och fastställa stadgarna.

7.2 Villkor för bildande

7.2.1 Bildandet ska främja fiskevården

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av att, utöver syftet i 1 §, ange som krav för att bilda ett fiskevårdsområde att bildandet främjar fiskevården.

Utredningens förslag: Som villkor för att ett fiskevårdsområde ska få bildas ska det krävas att bildandet främjar fiskevården.

Remissinstanserna: Några remissinstanser, däribland *Länsstyrelsen i Kronobergs län*, tillstyrker förslaget. *Fiskeriverket* tillstyrker förslaget med reservation för vad verket har anfört när det gäller fiskevårdsområdets syfte. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen har föreslagit att lagen, utöver syftet i 1 §, ska innehålla ett krav på att ett fiskevårdsområde ska få bildas endast om det främjar fiskevården.

Fiskevården är av central betydelse för att förbättra vattenmiljön i havet samt i våra sjöar och vattendrag och därmed förbättra fiskbestånden och förutsättningarna för att fiska. Som har angetts ovan anser regeringen att ett fiskevårdsområde ska kunna ha till syfte dels att samordna fisket och fiskevården, dels att främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen. Det fiske som bedrivs inom området får inte motverka syftet att uppnå en bättre vattenmiljö, större artrikedom och en god beståndssituation. I likhet med utredningen anser regeringen att fiskevården alltid ska utgöra en grund för samarbetet inom ett fiskevårdsområde. Enligt regeringens mening framgår detta dock av det syfte som anges i 1 § i lagen. För att ett fiskevårdsområde ska få bildas krävs att syftet i 1 § är uppfyllt, dvs. att ett fiskevårdsområde får bildas

för att samordna fisket och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen. Genom att samordna fiskevården kan effektivare fiskevårdsåtgärder genomföras, vilket främjar fiskevården. Det saknas därför behov av att utöver syftet i 1 § i lagen ange att ett fiskevårdsområde får bildas endast om det främjar fiskevården.

7.2.2 Opinionsvillkoret

Regeringens bedömning: Villkoret att ett fiskevårdsområde inte får bildas om ägarna av det fiske som det är fråga om mera allmänt motsätter sig bildandet och har beaktansvärda skäl för det (opinionsvillkoret) bör även fortsättningsvis tillämpas vid prövning av om ett fiskevårdsområde ska bildas.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Några remissinstanser, däribland *Länsstyrelsen i Kronobergs län*, *Statens jordbruksverk* och *Fiskeriverket*, tillstyrker förslaget. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: För att ett fiskevårdsområde ska kunna bildas krävs att ett s.k. opinionsvillkor är uppfyllt. Opinionsvillkoret är uttryckt på så sätt att ett fiskevårdsområde inte får bildas om ägarna av det fiske som det är fråga om mera allmänt motsätter sig bildandet och har beaktansvärda skäl för det. Vid prövningen av om villkoret är uppfyllt ska främst deras mening beaktas, vilkas fiskeutövning påverkas mest av bildandet.

Opinionsvillkoret infördes 1981 för att underlätta bildandet av fiskevårdsområden. Tidigare hade gällt ett majoritetsvillkor, vilket förutsatte en fullständig kartläggning av äganderätten till fisket inom det ansökta området. För att genomföra denna kartläggning krävdes uppgifter från fastighetsregister, fastighetslängder, fastighetsböcker, förrättningsakter, domstolsavgöranden och tidigare gjorda utredningar från fastighetskartan (prop. 1980/81:153 s. 29). Genom att införa ett opinionsvillkor skapades förutsättningar för att sänka kraven på utredning av äganderätten till fisket. För tillämpning av opinionsvillkoret räcker det att ha en fiskerättsförteckning där det anges vilka fastigheter som har fiskerätt och där det är möjligt att få en ungefärlig uppfattning om hur andelarna förhåller sig till varandra.

Erfarenheterna av hur opinionsvillkoret har använts har varit goda och villkoret får anses ha fullgjort sitt syfte. De fiskerättsägare vilkas fiskeutövning påverkas mest av bildandet har större inverkan på beslutet att bilda ett fiskevårdsområde än andra som inte har samma intresse av fisket. Regeringen anser att opinionsvillkoret med denna utformning får anses tillgodose olika ägares delaktighet i processen i förhållande till de intressen de har inom området på ett lika tillfredsställande sätt som ett majoritetskrav. Att återinföra ett majoritetskrav skulle troligen hämma bildandet av fiskevårdsområden. Opinionsvillkoret bör därför behållas.

Regeringens bedömning: Opinionsvillkoret bör inte förenas med särskilda omröstningsregler i lagtexten.

Utredningens förslag: Det ska av lagtexten framgå att en fiskerättsägare, oavsett om han äger en eller flera fastigheter med tillhörande fiskevatten, har en röst. Dessutom bör det framgå att personer som äger en fastighet med samäganderätt har en röst tillsammans.

Remissinstanserna: Det fåtal remissinstanser som har yttrat sig i denna fråga, bl.a. *Länsstyrelsen i Kronobergs län*, *Länsstyrelsen i Dalarnas län* och *Fiskeriverket*, tillstyrker förslaget. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* föredrar dock att ordet gemensamt används i stället för tillsammans. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Av förarbetena till nu gällande lag om fiskevårdsområden framgår att opinionsvillkoret innebär att en helhetsbedömning bör göras av de invändningar som riktas mot det föreslagna fiskevårdsområdet eller mot föreslagna stadgar för områdesföreningen. Därvid bör i första hand beaktas antalet fiskerättsägare som motsätter sig bildandet. En rimlig utgångspunkt för bedömningen av om fiskerättsägarna ska anses mera allmänt motsätta sig bildandet bör kunna vara, att ett sådant motstånd anses föreligga om fler än hälften av de närvarande intar en sådan ståndpunkt. Hänsyn ska emellertid också tas till det förhållandet att bildandet kan betyda mer för vissa fiskerättsägare än för andra. Särskild hänsyn ska tas till synpunkterna från sådana fiskerättsägare vars fiskeutövning påverkas mest av att ett fiskevårdsområde bildas. Till dem bör räknas fiskerättsägare som har de största andelarna i fisket och fiskerättsägare som utnyttjar fisket för sin försörjning. Är dessa fiskerättsägare negativt inställda, kan det finnas anledning att anse att ett allmänt motstånd föreligger trots att antalet motståndare inte utgör en majoritet. Motsatsvis bör gälla att en positiv inställning hos de nämnda fiskerättsägarna kan väga upp en klar majoritet av motståndare vars fiske påverkas i mycket liten utsträckning av att fiskevårdsområdet bildas (prop. 1980/81:153 s. 60).

Enligt utredningen gäller i dag i praktiken att när fiskerättsägare röstar i frågor om bildande av ett fiskevårdsområde, så har varje fiskerättsägare, oavsett om han äger en eller flera fastigheter med tillhörande fiskevatten, en röst. Dessutom gäller att personer som äger en fastighet med samäganderätt har en röst tillsammans. Detta bör enligt utredningen framgå av lagtexten.

Enligt regeringens mening är det inte lämpligt att förena opinionsvillkoret med omröstningsregler. Opinionsvillkoret bygger på att det görs en helhetsbedömning. Samtidigt som en bedömning görs av samtligas gemensamma intresse av att bilda ett fiskevårdsområde ska särskild hänsyn tas till dem vars fiskeutövning påverkas mest av bildandet. Att företa en egentlig omröstning leder inte alltid rätt när det gäller att avläsa opinionen. Motståndare till en åtgärd är ofta beredda och även angelägna att ge sin åsikt till känna, medan andra som är mer positiva inte sällan underlåter att närvara vid det sammanträde där åtgärden diskuteras eller att öppet uttala någon åsikt. Länsstyrelsen bör kunna göra en helhetsbedömning och därvid ta hänsyn till såväl antalet fiskerättsägare som är

emot bildandet som de skäl som åberopas emot bildandet utan att en formell omröstning behöver göras. Detta innebär dock inte att regeringen avser att genomföra någon förändring av det gällande förfarandet vid bildande av ett fiskevårdsområde. Det har inte framkommit annat än att det förfarande som tillämpas i dag fungerar bra. Något behov av omröstningsregler i detta sammanhang kan inte anses föreligga. Utredningens förslag bör därför inte genomföras.

7.3 Fiskerättsförteckning eller fiskerättsutredning?

Regeringens bedömning: Det bör inte införas något krav på att det vid bildande av ett fiskevårdsområde ska göras en fiskerättsutredning.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att fiskerättsförteckningen ska ersättas med en fiskerättsutredning.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser, däribland majoriteten av länsstyrelserna, *Fiskeriverket*, *Skogsindustrierna* samt *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund*, avstyrker förslaget. De anser att bildandet och vidmakthållandet av fiskevårdsområden försvåras och fördyras genom förslaget. Det finns en risk för att befintliga områden med svag ekonomi kommer att upplösas. Förslaget gynnar ett fåtal stora innehavare av enskild fiskerätt på det mycket stora flertalet fiskerättsägars bekostnad. Det är tveksamt om detta gynnar intresset för att engagera sig i fiskevårdsområden. En fiskerättsförteckning bör i normalfallet räcka. Flertalet av dessa remissinstanser anser att en fiskevårdsområdesförening själv bör fatta beslut om framtagande av en fiskerättsutredning när frågan om delaktighet kommer upp i ett fiskevårdsområde. *Fiskeriverket* anser att en fiskerättsutredning bör tas fram endast om en delägare kräver det och förrättningsmannen bör då bedöma om fiskerättsutredningen ska baseras på fiskerättsägarnas andel av fiskevattnets areal eller om utredningen utöver arealtal också ska vikta fiskerättsägarnas andelar mot varandra utifrån värdet av fisket. Majoriteten av de remissinstanser som avstyrker förslaget anser att om ägarnas delaktighetstal ska räknas ut måste vattnets godhet beräknas och vattnet viktas. För att stärka egendomsskyddet måste delaktighetstalen sättas i förhållande till det faktiska värdet av fiskerättsinnehavet. Statliga medel bör tillskjutas för att bekosta utredningar. *Sveriges Fisketurismföretagare* påpekar att medel inte bör tas från fiskevårdsmedlen. *Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg* anser att om opinionskravet behålls är en fiskerättsutredning onödig, då den kostar mycket men inte tillför någon större precision i beslutsfattandet. Några remissinstanser tillstyrker förslaget. Bland dessa anser *Länsstyrelsen i Kronobergs län* och *Kristianstads kommun* att det är bra att ägare med stor andel av fisket ges ett större inflytande i fiskevårdsområdet samt att det är bra att fisket blir mer fullständigt utrett. *Sveriges Fiskevattenägareförbund*, som också tillstyrker förslaget, anser att bidrag till fiskerättsutredningar ska lämnas. *Forshaga kommun*, *Hudiksvalls kommun* och *Sveriges Fisketurismföretagare* tycks inte direkt motsätta sig förslaget, men oroar sig över kostnaderna och engagemanget i fisket.

Gällande lagstiftning

Före 1981 krävdes en fullständig äganderättsutredning vid bildande av ett fiskevårdsområde. Av regeringens proposition om åtgärder för att främja fritidsfisket m.m. (prop. 1980/81:153 s. 25) framgår att endast cirka 350 områden bildades enligt 1960 års lag om fiskevårdsområden. Orsaken ansågs delvis vara att fiskerättsutredningen var orimligt dyr att genomföra.

Det förslag som lämnades i propositionen till 1981 års lag om fiskevårdsområden tog sikte på att göra det enklare och billigare att bilda fiskevårdsområden. Ett stort steg i den riktningen var att det inte längre skulle krävas en fiskerättsutredning. I och med att ett opinionsvillkor infördes blev det möjligt att sänka kraven på utredning av äganderätten till fisket. Förslaget låg till grund för nu gällande bestämmelser. Det finns nu cirka 2 000 fiskevårdsområden.

Förrättningsmannen ska före förrättningen upprätta en preliminär förteckning över fiskerättsägarna. Det är därvid inte nödvändigt att undersöka om avsöndringar och avstyckningar har tillagts fiskerätt och inte heller att genomföra någon utredning till grund för bestämmande av delaktighetstal. Den preliminära förteckning som presenteras av förrättningsmannen kan sedan rättas och kompletteras genom medverkan från fiskerättsägarnas sida (prop. 1980/81:153 s. 29–30). Fiskerättsägare som inte finns med i den preliminära förteckningen ges t.ex. möjlighet att anmäla sitt innehav och förete handlingar som styrker fiskerätten. Förenklingen förklarades i propositionen i första hand att gå ut över redovisningen av de relativa andelarna i samfällt fiske. Metoden ansågs emellertid ge en ungefärlig uppfattning om hur andelarna storleksmässigt förhåller sig till varandra, vilket gör det möjligt att vid opinionsmätningen ta hänsyn såväl till antalet företrädare för olika meningar som till storleken av deras andelar i fisket.

Vid omröstning på fiskestämman är huvudregeln att varje medlem har en röst. Det är emellertid möjligt att i stadgarna ange att röstning ska kunna ske på annat sätt. I propositionen till lagen (prop. 1980/81:153 s. 38–40) anges att det redan vid bildandet av fiskevårdsområdet bör bestämmas om röstning med graderade röstetal ska kunna komma i fråga och fastställas andelstal för en sådan gradering. Röstgraderingen bör därvid göras på grundval av fiskerättsförteckningens uppgifter. Enligt vad regeringen anförde i propositionen borde en sådan omröstning efter delaktighet kunna fungera även om andelstalen grundas på uppskattningar och översiktliga bedömningar.

Fiskerättsförteckning eller fiskerättsutredning?

Utredningen har föreslagit att fiskerättsförteckningen ska ersättas av en fiskerättsutredning och motiverat detta med att det krävs enligt proportionalitetsprincipen. För att en rådighetsinskränkning i äganderätten ska vara proportionerlig ska, enligt utredningen, alla fiskerättsägare ha rätt att kräva andelsröstning, vilket kräver att ägarnas andelar av fisket är klarlagda. Fiskerättsutredningen ska grunda sig på fiskerättsägarnas andel av

fiskevattnets areal i fiskevårdsområdet. Det ska inte krävas att de fiskevatten som ingår i fiskevårdsområdet viktas mot varandra utifrån vilka delar av vattnet som har det bästa fisket.

Proportionalitetsprincipen innebär, såsom angetts ovan (avsnitt 4.1), att inskränkningar i den enskildes rätt att råda över sin egendom endast får ske om det som den enskilde förlorar står i rimlig proportion till det som det allmänna vinner genom rådighetsinskränkningen.

Såsom anges i avsnitt 8.1 anser regeringen att det inte finns skäl att genomföra utredningens förslag om att varje medlem vid omröstning på fiskestämman i fråga där länsstyrelsen ska fatta det slutliga beslutet ska kunna begära andelsröstning. I dag kan fiskerättsägarna skriva in i stadgarna att röstning ska kunna ske på annat sätt än att varje medlem har en röst. Fiskerättsägarna ska även i fortsättningen själva få bestämma om röstning ska kunna ske på annat sätt än enligt den huvudregel som anges i lagen, nämligen att varje medlem vid omröstning på fiskestämman har en röst.

Vid antagande av stadgarna i de delar som ska prövas och fastställas av länsstyrelsen ska opinionsvillkoret vara uppfyllt. Särskilda omröstningsregler får anses tillhöra sådana riktlinjer för föreningens verksamhet som ska prövas och fastställas av länsstyrelsen. Stadgarna kan i dessa delar inte antas om fiskerättsägarna mera allmänt motsätter sig dem och har beaktansvärda skäl för det. Härvid ska särskilt deras mening beaktas, vilkas fiskeutövning påverkas mest av bildandet. I detta sammanhang ges de fiskerättsägare som äger de största andelarna i fisket, som nyttjar fisket för sin försörjning eller som i övrigt berörs särskilt av bildandet ett särskilt inflytande över beslutet.

Vid prövningen av om opinionsvillkoret är uppfyllt är det därför ofta nödvändigt att göra en översiktlig gradering av de olika enheter som ingår i fiskevårdsområdet för att man ska kunna bedöma hur stor del de negativt inställda fiskerättsägarna har i det aktuella fisket. En sådan gradering utgår från fiskerättsförteckningens uppgifter, bl.a. om skattetal. En sådan gradering grundas visserligen delvis på uppskattningar och översiktliga bedömningar (se prop. 1980/81:153), men enligt regeringens mening tas vid graderingen tillräcklig hänsyn till enskilda fiskerättsägare för att proportionalitetsprincipen ska vara uppfyllt.

De fiskevårdsområdesföreningar som väljer att ange i stadgarna att andelsröstning kan begäras ska även besluta i vilka frågor en sådan röstning ska kunna begäras och hur beräkningen av andelar ska ske.

Som en allmän utgångspunkt gäller, enligt regeringens uppfattning, att förfarandet vid bildandet av ett fiskevårdsområde inte bör vara mer komplicerat eller kostsamt än vad som kan anses vara nödvändigt. Regeringen delar remissinstansernas farhågor om att ett krav på fiskerättsutredning kan anses försvåra och fördyra bildandet av fiskevårdsområden. En sådan utveckling är självklart inte önskvärd. Regeringen anser vidare att det inte är självklart att en ändring enligt utredningens förslag faktiskt stärker egendomsskyddet. En andelsröstning där andelarna grundar sig enbart på areal kan leda till att en ägare av fiskerätt inom ett litet område, där fisket är mycket bra och som således är värdefullt i fiskehänseende, får mindre att säga till om än om även värdet på egendomen beaktas. Motsatsvis gäller att en ägare till fiskerätt inom ett område där fiske inte kan bedrivas, även om det givetvis ska beaktas

att även sådana områden kan ha betydelse för kvaliteten på fisket inom området i stort, kan få orimligt stort inflytande. Det har dessutom inte framkommit annat än att den ordning som infördes genom 1981 års lag om fiskevårdsområden har fungerat utan några större problem. Den inskränkning i den enskildes rådighet över sin egendom som bildandet av ett fiskevårdsområde innebär får, som tidigare har nämnts, anses stå i rimlig proportion till de stora vinster som görs av det allmänna genom att fiskevårdsområden kan bildas. Det saknas därför enligt regeringens mening anledning att frånga denna ordning.

Utredningen har även motiverat det föreslagna kravet på en fiskerättsutredning med att ett klagörande av en enskild fiskerättsägares andel är nödvändig av skatterättsliga skäl, eftersom beskattning sker utifrån det andelstal som respektive fastighet har i föreningen.

De nuvarande bestämmelserna om en förenklad fiskerättsutredning med fiskerättsförteckning har funnits sedan 1981. Det har inte framkommit att detta lett till några egentliga problem i skatterättsligt hänseende. Regeringen är dessutom för sin del inte övertygad om att en andelsberäkning i enlighet med vad utredningen har föreslagit skapar ett bra underlag för inkomstfördelning och därmed uttaxeringen av skatt. Den föreslagna andelsberäkningen grundar sig helt på beräkning av areal och det finns därmed en risk att inkomstfördelningen kan komma att bli oproportionerlig i förhållande till fiskerättsägarnas avkastning.

I sammanhanget kan nämnas att det i utredningens uppdrag har ingått att överväga behovet av och möjligheterna till fördelning mellan medlemmarna av ett eventuellt överskott från verksamheten. Utredningen har konstaterat att lagen om fiskevårdsområden möjliggör att ett eventuellt överskott fördelas mellan medlemmarna, men att de skatterättsliga regler som gäller vid en sådan fördelning är mycket detaljrika och komplicerade. En fiskevårdsområdesförening är en delägarförvaltd samfällighet och är således inte något eget skattesubjekt. Fiskerättsägarna ska själva deklarerat sin andel av föreningens inkomster och utgifter. Olika regler gäller för beskattningen beroende på om fiskerätten tillhör en privatbostadsfastighet, en näringsfastighet eller ett privatbostadsföretag och beskattningen sker i antingen inkomstslaget näringsverksamhet eller kapital. Det har uppfattats som en brist att fiskevårdsområdesföreningar saknar möjlighet att fondera medel i föreningen för att kunna bekosta mer omfattande och kostsamma fiskevårdande åtgärder. Utredningen har ansett att det finns ett behov av att se över de skatterättsliga regler som gäller för fiskevårdsområdesföreningar. Flera remissinstanser har understrukit att ett sådant behov finns. Regeringen har dock inte i nuläget för avsikt att vidta några åtgärder i detta avseende.

8.1 Omröstning i frågor där länsstyrelsen ska fatta det slutliga beslutet

Regeringens bedömning: Något krav i lagen om fiskevårdsområden på att en fiskerättsägare vid röstning om ändring i stadgarna i de avseenden som ska prövas och fastställas av länsstyrelsen alltid ska kunna begära röstning efter andel av fisket inom fiskevårdsområdet bör inte införas. Fiskerättsägarna bör i stället även fortsättningsvis i stadgarna kunna föreskriva att andelsröstning ska kunna ske.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att ägare av fiske, vid omröstning på fiskestämman i frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen, alltid ska kunna begära att röstning ska ske efter andel av fisket inom fiskevårdsområdet.

Remissinstanserna: *Fiskeriverket* och *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund* avstyrker förslaget. De menar att omröstning efter andel endast ska kunna krävas i de fall det finns en fiskerättsutredning. *Härjedalens kommun* avstyrker förslaget och anser att en förändring av röstningsreglerna i redan bildade områden utan föregående förrättning måste ses som ett allvarligt rättsövergrepp. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* är tveksam till att en förening ska vara skyldig att utreda andelar av fiskerätten. *Hudiksvalls kommun* är tveksam till om engagemanget ökar om de stora fiskerättsägarna får större makt. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* tillstyrker förslaget, men är tveksam till att andelen alltid ska beräknas utifrån areal. Grundprincipen bör vara att andel beräknas utifrån arealer, men det bör finnas en öppning i lagen för beräkning utifrån fiskets värde. *Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg* ifrågasätter om den förstärkning av egendomsskyddet som eftersträvas verkligen vägs upp av de ökade kostnader som uppstår för att reda ut ägandet av fisket. Det bör gå att finna en medelväg, så att t.ex. en fullständig fiskerättsutredning behöver göras först om en femtedel av medlemmarna begär andelsröstning. *Forshaga kommun*, *Sundsvalls kommun*, *Sveriges Fisketurismföretagare* och *Sveriges Fiskevattenägareförbund* tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inte berört denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen anser att de omröstningsregler som gäller på fiskestämman inte är helt tillfredsställande. Inskränkningar i den enskildes rådighet över sin egendom måste vara proportionerliga, dvs. att det som den enskilde förlorar ska stå i rimlig proportion till det som det allmänna vinner genom rådighetsinskränkningen. Enligt utredningen är det därför inte lämpligt att helt bortse från fiskets andel vid omröstning på fiskestämman i frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen. De frågor som avses är stadgeändringar rörande t.ex. grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården och grunderna för eventuell uttaxering från medlemmarna. Sådana frågor är enligt utredningen av så ingripande karaktär att det inte är godtagbart att alla fiskerättsägare likställs vid röstningen oavsett hur stor andel av fiskevårdsområdet de äger, såvida de inte samtycker till det. Utredningen har därför föreslagit att en fiskerättsinnehavare i dessa

frågor alltid ska kunna begära att röstning ska ske efter delaktighet, dvs. att röstetalet ska baseras på andelen av fisket. Detta ska gälla oavsett vad som står i stadgarna. Utgångspunkten vid beräkningen av andelar ska vara fiskerättsägarnas andel av fiskevattnets areal i fiskevårdsområdet. En sådan ändring medför att ägare av en stor andel av fisket tillförsäkras ett visst inflytande i fiskevårdsområdet. Den föreslagna ändringen förutsätter att fiskerättsutredningar måste upprättas såväl i nya som i redan befintliga områden.

Flertalet remissinstanser är tveksamma till förslaget dels för att det innebär att en fiskerättsutredning måste upprättas, dels för att fiskerättsägarnas rösträtt enligt utredningens förslag ska grundas endast på deras andel av fiskevårdsområdets areal och inte på fiskets värde inom denna andel. En del remissinstanser har föreslagit att röstning efter andelar endast ska kunna krävas i de fall en fiskerättsutredning redan finns.

Av gällande lag framgår att varje medlem har en röst vid omröstning på fiskestämman, om inte annat följer av stadgarna. Fiskerättsägarna har således möjlighet att i stadgarna föreskriva att röstning ska ske efter graderade röstetal. Av stadgarna ska då framgå i vilka frågor en sådan röstning ska kunna begäras och hur de graderade röstetalen ska beräknas. Det finns t.ex. möjlighet att fastställa uppskattade andelar av fiskerätten med utgångspunkt i fiskerättsförteckningens uppgifter. En översiktlig gradering av de enheter som ingår i fiskevårdsområdet är oftast nödvändig även för att kunna tillämpa opinionsvillkoret vid länsstyrelsens prövning, bl.a. vid bildandet av fiskevårdsområdet och antagandet av stadgarna. Det finns även möjlighet att rösta efter beräknade andelstal. Andelstalen kan då vara beräknade endast utifrån fiskerättsägarnas andelar av fiskevårdsområdets areal eller utgå från såväl areal som fiskevattnets kvalitet.

Utredningens förslag är motiverat av att en fiskerättsägare av hänsyn till egendomsskyddet ska kunna begära andelsröstning i viktigare frågor. En sådan andelsröstning grundad på areal, som har föreslagits av utredningen, innebär att de fiskerättsägare, som äger en stor geografisk andel av fisket, tillförsäkras ett visst inflytande i fiskevårdsområdet. Fiskevatten kan dock, som en del remissinstanser har påpekat, ha mycket olika kvalitet när det gäller fiske beroende på strömning, djup m.m., vilket innebär att en indelning i andelar som endast grundas på areal kan bli missvisande när det gäller värdet på det fiske som kan bedrivas inom andelen. Det kan finnas arealmässigt små andelar där ett bra fiske kan bedrivas och arealmässigt stora andelar som är ointressanta ur fiskesynpunkt, även om det givetvis måste beaktas att även dessa sistnämnda områden kan ha betydelse för kvaliteten på fisket inom området i stort. En andelsröstning som grundar sig enbart på areal riskerar således att ge arealmässigt stora fiskerättsägare ett oproportionerligt stort inflytande över fisket och fiskevården inom området och att missgynna fiskerättsägare, som trots att de äger en mindre geografisk andel av fisket, har ett mer värdefullt fiske. Regeringen noterar också att utredningen inte har föreslagit att andelsröstning ska kunna begäras vid bildandet av ett fiskevårdsområde när fiskerättsägarna har att ta ställning till stadgarnas innehåll. Det framstår enligt regeringens bedömning som naturligt att samma majoritetskrav gäller såväl vid beslut om fastställande av stadgar vid bildandet som vid en senare ändring av stadgarna.

Mot bakgrund bl.a. av vad som har anförts från remissinstansernas sida är regeringen, till skillnad från utredningen, av uppfattningen att den ordning som gäller i dag är tillfredsställande. De som äger stora andelar av fisket har redan i dag större möjligheter att påverka stadgarnas utformning än de som äger små andelar. Såsom angetts ovan (avsnitt 7.2.2) tillämpas nämligen ett opinionsvillkor när ett fiskevårdsområde bildas och stadgarna i samband med detta prövas och fastställs av länsstyrelsen. Enligt opinionsvillkoret får stadgarna inte fastställas om ägarna av det fiske som det är fråga om mera allmänt motsätter sig bildandet av fiskevårdsområdet, och i samband med detta antagandet av stadgarna, och har beaktansvärda skäl för det. Vid denna prövning ska främst deras mening beaktas, vilkas fiskeutövning påverkas mest av bildandet. Opinionsvillkoret gäller även vid länsstyrelsens prövning av en ändring av stadgarna. Opinionsvillkoret innebär att en helhetsbedömning bör göras. I första hand beaktas antalet fiskerättsägare som motsätter sig bildandet. Ett sådant motstånd anses föreligga om fler än hälften av de närvarande intar en sådan ståndpunkt. Hänsyn ska dock tas även till det förhållandet att bildandet kan betyda mer för vissa fiskerättsägare än för andra. Särskild hänsyn ska tas till synpunkterna från sådana fiskerättsägare vilkas fiskeutövning påverkas mest av att ett fiskevårdsområde bildas. Till dem bör räknas fiskerättsägare som har de största andelarna i fisket och fiskerättsägare som utnyttjar fisket för sin försörjning. Om dessa fiskerättsägare är negativt inställda kan det finnas anledning att anse att det föreligger ett allmänt motstånd trots att antalet motståndare inte utgör en majoritet (prop. 1980/81:153 s. 60).

Mot bakgrund av det som nu har anförts anser regeringen att övervägande skäl talar för att utredningens förslag inte bör genomföras.

8.2 Begränsning i rösträtten m.m.

Regeringens förslag: Det ska av lagtexten framgå att medlemmar som äger en fastighet med tillhörande fiske med samäganderätt har en röst tillsammans. Om fiskevårdsområdet består av en enda samägd fastighets fiske har dock varje delägare en röst.

Regeringens bedömning: Det ska även fortsättningsvis framgå av lagen att en medlem för egen del inte får rösta för mer än 20 procent av det på fiskestämman företrädde röstetalet.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag när det gäller att det av lagtexten ska framgå att medlemmar som äger en fastighet med tillhörande fiske med samäganderätt har en röst tillsammans. Utredningen har vidare föreslagit att det av lagen ska framgå att en medlem inte får rösta för mer än 20 procent av det på fiskestämman företrädde röstetalet oavsett om medlemmen röstar för egen del eller för andra genom insamlande av fullmakter och har ansett att orden ”för egen del” ska tas bort.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Jönköpings län* anser att bestämmelsen behöver förtydligas, eftersom det i dag råder delade meningar om hur paragrafen ska tolkas. Några remissinstanser, däribland *Länsstyrelsen*

i Kronobergs län och Fiskeriverket, tillstyrker förslaget. Länsstyrelsen i Dalarnas län föredrar dock att ordet gemensamt används i stället för tillsammans. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Regeringen delar utredningens bedömning att det, när det gäller omröstning på fiskestämman, bör framgå av lagtexten att medlemmar som äger en fastighet med tillhörande fiske med samäganderätt har en röst tillsammans. Det bör enligt regeringens mening vidare framgå att varje delägare har en röst om fiskevårdsområdet består av en enda samägd fastighets fiske. Länsstyrelsen i Dalarnas län föredrar att det anges att personer som äger en fastighet med samäganderätt har en röst gemensamt, eftersom samägarna inte kan uppträda tillsammans på stämman för att nyttja sin gemensamma rösträtt utan måste befullmäktiga någon att företräda dem alla. Den formulering som utredningen har föreslagit har dock sin motsvarighet i lagen (2000:592) om viltvårdsområden. Det har inte framkommit att formuleringen medfört något problem vid tillämpningen av den lagen. Regeringen gör bedömningen att samma formulering bör användas i lagen om fiskevårdsområden.

Enligt begränsningsregeln i den nuvarande 22 § andra stycket får ingen för egen del rösta för mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet. Utredningen har ansett att bestämmelsens utformning kan medföra en osäkerhet om regeln gäller endast i det fallet röstetalet beräknas efter fiskets andel eller om regeln också omfattar det fallet att någon röstar med fullmakter från andra medlemmar. Regeln omfattar, enligt utredningen, båda fallen och detta för att hindra att någon samlar in fullmakter i sådan utsträckning att han eller hon får majoritet på stämman. För att undanröja denna oklarhet har utredningen föreslagit att uttrycket för egen del tas bort.

För att något begränsa de största fiskerättsägarnas inflytande vid röstning efter delaktighet föreslogs i förarbetena till 1981 års lag om fiskevårdsområden att delägars röstetal inte får överstiga en femtedel av det sammanlagda röstetalet för de delägare som deltar i omröstningen. Det föreslogs vidare att röstning får ske genom ombud, men att varje ombud får företräda endast en delägare eller medlem för att undvika att en eller ett fåtal personer genom insamling av fullmakter kan få ett avgörande inflytande på samtliga beslut (Ds Jo 1976:6 s. 150–151). Den begränsning som föreslogs när det gäller röstning genom ombud genomfördes dock inte i lagen.

Enligt paragrafens lydelse kan en medlem inte för egen del rösta för mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet. En medlem kan rösta på fiskestämman antingen genom att själv vara närvarande och framföra sin röst eller genom att lämna fullmakt till någon annan att rösta i dennes ställe. Om fullmakt lämnas till någon som är medlem i föreningen får denna medlem rösta dels för egen del, dels för den medlem som har lämnat fullmakt.

Enligt regeringens mening kan den begränsningsregel som finns i nuvarande 22 § andra stycket enligt dess lydelse inte förstås på annat sätt än att den avser endast medlemmens egen del. Den får då endast betydelse vid andelsröstning genom att en medlem som äger en stor andel av fisket får sin rösträtt begränsad till en femtedel av det röstetal som företräds på fiskestämman. Att denna medlem fått sin rösträtt

begränsad till en femtedel av det på fiskestämman företrädda röstetalet kan inte utgöra hinder för att denne utöver sin egen femtedel genom fullmakt kan rösta för en annan medlem eller andra medlemmar som inte kan närvara vid fiskestämman, dock med högst ytterligare en femtedel per medlem av det på stämman företrädda röstetalet.

Det på fiskestämman företrädda röstetalet bör avse såväl det röstetal som företräds av närvarande medlemmar som det röstetal som företräds genom fullmakt.

Det har inte framkommit några skäl för att begränsa rätten för medlemmar att med fullmakt företräda andra medlemmar vid röstning på fiskestämman, vare sig röstning sker genom huvudtalsröstning eller andelsröstning. Utredningens förslag i den delen bör därför inte genomföras.

Lagrådet har påpekat att omröstningsförfarandet på en fiskestämma bör behandlas i den fortsatta beredningen. Frågor om omröstning på fiskestämman berördes i samband med att lagen om fiskevårdsområden infördes (se prop. 1980/81:153). I nu aktuellt ärende saknas underlag för ytterligare överväganden. För det fall svårigheter uppkommer i den praktiska tillämpningen kan det finnas anledning att återkomma i frågan.

8.3 Krav för giltig ändring av stadgarna

Regeringens förslag: För att ett beslut om en ändring av stadgarna ska vara giltigt ska det krävas antingen att ändringsförslaget finns med i kallelsen eller att det av kallelsen till fiskestämman framgår dels att ett förslag till stadgeändring ska behandlas vid fiskestämman, dels var och under vilken tid ändringsförslaget hålls tillgängligt för medlemmarna före fiskestämman.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att det för att ett beslut om ändring av stadgarna ska vara giltigt ska krävas att ändringsförslaget har funnits med i kallelsen till fiskestämman.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser, däribland *Länsstyrelsen i Kronobergs län*, tillstyrker förslaget. *Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg* anser att det är onödigt att ta med själva förslaget i kallelsen. Många kallar till stämma enbart genom annons i ortspressen och det blir då onödigt dyrt om själva förslaget ska finnas i kallelsen. Det bör räcka att det anges att stadgeändring föreslås samt att ett fullständigt förslag kan utfås av ordföranden eller annan utsedd. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det är viktigt att alla fiskevårdsområdesföreningens medlemmar är medvetna om att en stadgeändring kommer att föreslås på fiskestämman. För att samtliga medlemmar ska känna till att beslut om en eventuell stadgeändring ska fattas på stämman är det därför rimligt att detta anges i kallelsen. Enligt regeringens mening är det dock inte nödvändigt att själva ändringsförslaget anges i kallelsen. Det bör även kunna godtas att det i kallelsen anges att en stadgeändring har föreslagits under förutsättning att ändringsförslaget före fiskestämman hålls till-

gängligt för medlemmarna på plats som anges i kallelsen. Medlemmarna tillförsäkras på detta sätt information om den eventuella stadgeändringen och får tid att fundera över den föreslagna ändringen. En sådan bestämmelse bör därför införas.

Prop. 2009/10:227

9 Verksamheten

Regeringens förslag: Det införs en ny bestämmelse som anger att en fiskevårdsområdesförening inte får bedriva verksamhet som är främmande för det syfte som fiskevårdsområdet enligt 1 § första stycket ska tillgodose.

Regeringens bedömning: Någon bestämmelse om att beslut som avsevärt försvårar pågående markanvändning inte får fattas bör inte föras in i lagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag när det gäller verksamhetens omfattning. Utredningen har dessutom föreslagit att beslut med stöd av lagen inte får vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom den berörda delen av fastigheten inom området.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Kronobergs län och Sundsvalls kommun* tillstyrker förslaget. *Fiskeriverket* tillstyrker förslaget men anser att det i lagtexten bör läggas till att föreningen inte får bedriva verksamhet som har allvarlig inverkan på andra angelägna allmänna intressen. Genom tillägget tydliggörs att verksamheten även måste bedrivas så att fisket bl.a. tar sitt sektorsansvar för miljön. I det fall ett fiskevårdsområde berör ett angeläget naturintresse, som t.ex. Hornborgasjön, bör verksamheten inte vara sådan att den allvarligt skadar sådana intressen även om den skulle gynna fisket. Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget, men anser att det bör klargöras vad som kan hänföras till fiskevård och vad som ska anses utgöra främmande verksamhet. Fisket bör utgöra en del av syftet och olika serviceåtgärder kopplade till fisket och fiskeupplåtelse ska inte anses utgöra främmande verksamhet. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* anser att beslut inte får vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras bör formuleras så att det framgår att beslut som avsevärt försvårar pågående markanvändning får fattas om denna markanvändning uppenbart strider mot fiskevårdsområdets syften. En förening måste t.ex. kunna begränsa ett alltför omfattande yrkesmässigt fiske av en enskild fiskerättsägare eller annan som fiskar yrkesmässigt med stöd av dennes rätt. *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund* avstyrker förslaget. Föreningens syfte och ändamål framgår redan av den inledande paragrafen. Ytterligare bestämmelser som reglerar verksamheten kan få en hämmande effekt. *Ammarnäs fiskevårdsområdesförening* är emot en förändring som innebär att det inte blir möjligt att stödja sådant som delägarna anser vara bra för ortens bästa. Fiskevårdsområdet har hittills gett gåvor till ortens idrottsklubbar och stött projekt som delägarna har ansett vara viktiga och vill kunna fortsätta med detta.

Föreningsfrämmande verksamhet

En fiskevårdsområdesförenings syfte är att samordna fisket och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen inom det fiskevårdsområde för vilket föreningen har bildats. Fiskerättsägarna fattar sitt beslut att bilda området för att främja detta syfte. En medlem i en fiskevårdsområdesförening ska därför inte kunna tvingas att delta i en verksamhet som är främmande för syftet. Fiskevårdsområdets syfte bestämmer därmed ramen för föreningens verksamhet och gränserna för föreningens befogenheter. Denna begränsning i en fiskevårdsområdesförenings befogenheter bör, enligt regeringens mening, komma till uttryck direkt i lagen. Regeringen förordar alltså i likhet med utredningen att en ny bestämmelse införs i lagen om att en fiskevårdsområdesförening inte får bedriva någon verksamhet som är främmande för det syfte som fiskevårdsområdet enligt 1 § första stycket ska uppfylla.

Verksamheten inom ett fiskevårdsområde bör därför begränsas till att omfatta fiske och fiskevård och sådan verksamhet som föranleds av verksamheten avseende fiske och fiskevård. Det bör vara möjligt för en fiskevårdsområdesförening att vidta olika serviceåtgärder som är direkt kopplade till fisket och fiskeupplåtelse, t.ex. åtgärder för att öka tillgängligheten till fiskevattnen. Det ligger emellertid utanför verksamhetsområdet att erbjuda turister paketlösningar där det förutom fiske även ingår boende och kringupplevelser. En sådan verksamhet får skötas på annat sätt.

Den begränsning av en fiskevårdsområdesförenings verksamhet det innebär att den inte får bedriva verksamhet som är främmande för syftet medför inte hinder för föreningen att av sitt överskott dela ut rimliga belopp som gåvor för att stödja t.ex. idrottsklubbar och kulturföreningar.

Fiskeriverket har ansett att det bör tilläggas att en förening inte får bedriva verksamhet som har allvarlig inverkan på andra angelägna allmänna intressen. Verket avser att tydliggöra att verksamheten måste bedrivas så att fisket bl.a. tar sitt sektorsansvar för miljön. Det är visserligen viktigt att den verksamhet som bedrivs inom ett fiskevårdsområde inte inkräktar på andra angelägna allmänna intressen. Enligt regeringens mening är det dock inte nödvändigt att uttrycka detta i lagtexten. När det gäller mer ingripande åtgärder, t.ex. utsättning av fisk, prövas lämpligheten av detta enligt annan lagstiftning. I övrigt får förutsättas att fiskevårdsområdesföreningarna bedriver sin verksamhet på ett sådant sätt att deras verksamhet inte motverkar eller hindrar andra angelägna allmänna intressen.

Beslut som avsevärt försvårar pågående markanvändning

Utredningen har anfört att syftet med lagen om fiskevårdsområden inte är så starkt att den enskilde utan gottgörelse ska tvingas tåla stora ekonomiska uppoffringar i det allmännas intresse. Utredningen har i detta sammanhang övervägt om det bör införas en bestämmelse som ger fiskerättsägare rätt till kompensation för vad de kan behöva tåla i form av ingripande rådighetsinskränkningar inom ett fiskevårdsområde

(jfr 2 kap. 18 § RF). Utredningens slutsats är emellertid att en sådan regel av olika skäl inte bör införas utan att det i stället i lagen bör införas en bestämmelse av vilken det framgår att beslut med stöd av lagen inte får vara så ingripande att pågående markanvändning, vilket även omfattar vattenområden, avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten inom området. Härigenom tillförsäkras fiskevattenägarna att fiskevårdsområdesföreningens beslut inte överskrider den toleransnivå vad gäller rådighetsinskränkningar som är grundlagsfäst i RF.

Det är enligt regeringens mening av stor vikt att en fiskevårdsområdesförening ges möjlighet att genomföra effektiva fiskevårdande åtgärder. Ibland kan det krävas åtgärder som är så ingripande att en eller flera fiskerättsägares pågående markanvändning i form av fiske avsevärt försvåras på deras fastigheter inom fiskevårdsområdet. Detta kan t.ex. vara fallet då det är motiverat att förbjuda fiske inom vissa områden för att skydda lekplatser eller områden där unga stadier av fisk växer upp. Det kan även vara fallet då det, för att skydda ett visst bestånd som söker sig till t.ex. en djuphåla i en sjö och därför finns hopträngt på en liten yta, är motiverat att begränsa redskapsanvändningen inom detta område. Regeringen anser därför att utredningens förslag i denna del inte bör genomföras.

Grundläggande bestämmelser om enskildas rätt till skydd för sin egendom finns i RF och Europakonventionen (se närmare avsnitt 4.1). Utgångspunkten är att ersättning ska betalas till den enskilde vid rådighetsinskränkningar som innebär att pågående markanvändning inom en berörd del av en fastighet avsevärt försvåras eller som leder till skada som är betydande i förhållande till värdet på den delen av fastigheten. Rätten till ersättning vid ingripanden från det allmännas sida som har sin grund i hälsoskydds-, miljöskydds- eller säkerhetsskäl har enligt gällande ordning emellertid inte ansetts omfattas av rätten till ersättning enligt 2 kap. 18 § andra stycket RF (prop. 2009/10:80 s. 168 f. med där gjorda hänvisningar). I förarbeten uttalas att grundlagsregleringen inte avsågs innebära att ersättningsrätten utvidgades i förhållande till vad som redan gällde (prop. 1993/94:117 s. 17 och 50, bet. 1993/94:KU24 s. 29). Detta innebär dock inte att det aldrig finns behov av att kunna ersätta den enskilde för ingrepp från det allmännas sida som sker av t.ex. miljöskyddsskäl. Ingrepp som innebär begränsningar i rådigheten över egendom får enligt Europakonventionen ske bara om det är nödvändigt för att reglera nyttjandet av egendom i överensstämmelse med det allmännas intressen eller för att säkerställa betalning av skatter m.m. Inskränkningarna får inte vara så långtgående att den enskilde tvingas bära en oproportionerlig börda. Vid proportionalitetsbedömningen kan möjligheterna för den enskilde att få ersättning för intrånget beaktas.

Fiskevårdande åtgärder genomförs i avsikt att förbättra fiskbestånden och den miljö dessa bestånd lever i. Åtgärderna kan i vissa fall också vara nödvändiga för att skydda naturmiljön och bevara fisk och bestånd av vattenlevande blöt- och kräftdjur. Skyddet av miljön och bevarandet av dessa bestånd utgör viktiga allmänna intressen.

En fiskerättsägare som på grund av ett beslut om fiskevårdande åtgärder begränsas i sina möjligheter att fiska i det område där denne har fiskerätt ges ofta en möjlighet att fiska på något annat ställe inom området. Fiskerättsägaren drar i förlängningen också själv nytta av

åtgärder som innebär att beståndens fortlevnad i området säkerställs. De begränsningar i egendomsskyddet som de fiskevårdande åtgärderna innebär kan mot den bakgrunden normalt inte anses leda till en sådan oproportionerlig börda för den enskilde att denne bör ha rätt till ytterligare kompensation för intrånget. Mer omfattande inskränkningar för en fiskerättsägare i nyttjandet av marken kan enligt regeringen således regleras inom fiskevårdsområdesföreningen på ett tillfredsställande sätt.

10 Ändring och upplösning av fiskevårdsområde

10.1 En tydligare mellanrubrik före 24 §

Regeringens förslag: Rubriken närmast före 24 § i dess gällande lydelse, ”Fiskevårdsområdets bestånd”, ändras till ”Ändring och upplösning av fiskevårdsområde”.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser, däribland *Fiskeriverket*, tillstyrker förslaget. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I de paragrafer som finns under rubriken anges under vilka förutsättningar flera fiskevårdsområden får föras samman till ett fiskevårdsområde, ett fiskevårdsområde får delas upp i flera sådana områden, ytterligare fiske får anslutas till ett redan bildat fiskevårdsområde, ett fiske får uteslutas ur ett fiskevårdsområde och när upplösning av ett fiskevårdsområde får ske. Regeringen delar utredningens bedömning att nuvarande rubrik inte överensstämmer med bestämmelsernas innehåll. Rubriken bör därför ändras. Den av utredningen föreslagna rubriken återspeglar innehållet bättre och remissinstanserna har inte haft några invändningar mot lydelsen. Rubriken bör därför lyda ”Ändring och upplösning av fiskevårdsområde”.

10.2 Uteslutande

Regeringens förslag: Ur ett fiskevårdsområde ska kunna uteslutas:

1. ett fiske som saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området,
2. ett fiske eller flera fisken som kan utgöra en egen enhet för fiskevård, om övriga fisken inom fiskevårdsområdet även i fortsättningen kan utgöra ett lämpligt sådant område.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser, däribland *Fiskeriverket* och *Sveriges Fiskevattenägareförbund*, tillstyrker förslaget. *Fiskeriverket* anser dock att länsstyrelsen i samband med bedömningen av lämpligheten att utesluta ett fiske ur ett fiskevårdsområde ska beakta att

angelägna allmänna intressen tillgodoses. *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund* avstyrker förslaget. Det är onödigt att i förväg precisera när och varför ett fiske ska uteslutas. Flertalet remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt gällande lag får länsstyrelsen besluta att ett fiske ska uteslutas ur fiskevårdsområdet. Utredningen har föreslagit att det av lagen bör framgå på vilka grunder uteslutning får ske. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det bör framgå av lagtexten när ett fiske kan uteslutas och ansluter sig till de grunder som utredningen har föreslagit.

Ett fiske ska kunna uteslutas om det saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området. Ett fiske som ingår i ett fiskevårdsområde kan på grund av ändrad användning eller någon annan anledning förlora sin betydelse för området som helhet. Det kan t.ex. röra sig om ett fiske som på grund av en naturhändelse, en vattenutbyggnad eller liknande inte längre kan nyttjas.

Ett väl fungerande fiskevårdsområde kräver engagemang från fiskerättsägarna. Det kan inte uteslutas att motsättningarna inom en fiskevårdsområdesförening i enstaka fall kan bli så stora att det hämmar arbetet med fisket och fiskevården inom föreningen. I det vanliga föreningslivet skulle detta inte sällan kunna lösas genom att någon utträder eller utesluts ur föreningen. Det ska därför alltid vara möjligt att utesluta ett fiske, om det inte inverkar menligt på fiskevården. En förutsättning för att utesluta ett fiske ska alltid vara att det saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området.

Vidare ska ett fiske eller flera fisker som kan utgöra en egen enhet för fiskevård kunna uteslutas om övriga fisker inom fiskevårdsområdet kan bestå som ett lämpligt sådant område. Innan ett sådant beslut fattas bör det göras en noggrann bedömning. Det är viktigt att förutsättningarna för en ändamålsenlig fiskevård inom hela det ursprungliga området inte försämras genom uteslutning av fiske.

10.3 Upplösning

10.3.1 Upplösning om medlemmarna motsätter sig fortsatt samverkan

Regeringens bedömning: Länsstyrelsen bör även fortsättningsvis tidigast tio år från det att beslutet om bildande av ett fiskevårdsområde vann laga kraft kunna besluta att fiskevårdsområdet ska upphöra och fiskevårdsområdesföreningen upplösas om ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan.

Utredningens förslag: Fiskevårdsområdet ska kunna upphöra och fiskevårdsområdesföreningen upplösas tidigast fem år efter bildandet om medlemmarna motsätter sig fortsatt samverkan.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser, däribland majoriteten av länsstyrelserna, *Fiskeriverket*, *Sveriges Fisketurismföretagare* och *Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund*, avstyrker förslaget, eftersom de anser att det krävs tio år för att skriva av kostnaderna för bildandet, för

att organisationen ska sätta sig och eventuella skiljaktigheter lösas och för att effekterna av genomförda fiskevårdsåtgärder ska ge resultat. Ett antal remissinstanser, däribland *Sveriges Fiskevattenägareförbund*, tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inte berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Ett fiskevårdsområde och dess förening bildas för att bestå tills vidare. Länsstyrelsen kan dock besluta att upplösa en fiskevårdsområdesförening om ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan. För att samarbetet inom ett fiskevårdsområde ska fungera på ett tillfredsställande sätt är det nämligen av stor vikt att fiskerättsägarna har en positiv inställning till fiskevårdsområdet och till den verksamhet som bedrivs inom området. Om det finns ett allmänt missnöje med samarbetet saknas förutsättningar för fiskevårdsområdesföreningens verksamhet. Ett beslut om upplösning på grund av att ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan får dock fattas först tio år efter det att beslutet om bildande av området vann laga kraft.

Syftet med en tioårsgräns är att fiskerättsägarna ska få tillfälle att bedöma effekterna av samverkan i fiskevårdsområdesföreningen. Medlemmarna i fiskevårdsområdesföreningen ska kunna besluta att vidta olika fiskeförbättrande åtgärder i vetskap om att området kommer att bestå under en längre tid så att effekterna av åtgärderna kan komma föreningen till godo. Samtidigt ska fiskerättsägarna inte behöva riskera att bli fast under lång tid i en föreningsamverkan som inte fungerar.

Utredningen har föreslagit att den nuvarande tioårsgränsen ersätts med en femårsgräns. En femårsgräns anses tillgodose intresset av långsiktighet utan att för den skull binda upp intressenter under lång tid.

Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig har avstyrkt förslaget, med motiveringen att det krävs tio år för att skriva av kostnaderna för bildandet, för att organisationen ska sätta sig och eventuella skiljaktigheter lösas och för att effekterna av genomförda fiskevårdsåtgärder ska ge resultat.

Såsom utredningen har påpekat måste det finnas en balans mellan den tid fiskerättsägarna blir uppbundna och den tid det tar att se effekterna av den samverkan som sker inom en fiskevårdsområdesförening. När det gäller den tioårsgräns som finns i dag har det inte framkommit att den har upplevts som ett hinder för bildande av fiskevårdsområden. Majoriteten av remissinstanserna anser dessutom att den nuvarande tidsgränsen är väl avvägd. Regeringen anser mot denna bakgrund att den nuvarande tioårsgränsen bör gälla även fortsättningsvis.

10.3.2 Upplösning vid allvarlig misskötsel

Regeringens förslag: Länsstyrelsen ska ha möjlighet att upplösa en fiskevårdsområdesförening om föreningen allvarligt missköter förvaltningen av området och då även besluta att fiskevårdsområdet ska upphöra.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Dalarnas län* påpekar att ett fiskevårdsområde ofta innebär förhållandevis stora statliga investeringar och

att det kan ifrågasättas om det allmännas svar på misskötsel ska vara att upplösa området. Ett alternativ med statlig tvångsförvaltning bör övervägas för att ge möjlighet att försvara investeringen av allmänna medel i de fall föreningen har fått statliga bidrag för projekt som inte har avslutats. *Fiskeriverket* tillstyrker förslaget. *Sveriges Fisketurismföretagare* anser att det måste klarläggas vilka krav som ställs på ett fiskevårdsområde och av vilka skäl länsstyrelsen kan upplösa ett fiskevårdsområde.

Skälen för regeringens förslag: Ett fiskevårdsområdes syfte ska enligt regeringens förslag vara att samordna fisket och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen. Utredningen har föreslagit att länsstyrelsen ska ha möjlighet att upplösa en fiskevårdsområdesförening om föreningen allvarligt missköter förvaltningen av området. Regeringen ansluter sig till förslaget.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har ifrågasatt om inte statlig tvångsförvaltning bör övervägas i stället för att upplösa en fiskevårdsområdesförening, eftersom förhållandevis stora statliga investeringar kan ha gjorts rörande området. Det saknas dock utredning om vilka konsekvenser en sådan tvångsförvaltning skulle leda till och en analys av proportionaliteten av ett sådant ingrepp i förhållande till egendomsnyttan och den enskilde fiskerättsägarens rådighet över sin egendom. Ett sådant förslag kan således inte genomföras. *Sveriges Fisketurismföretagare* anser att det bör framgå av vilka skäl länsstyrelsen kan upplösa en fiskevårdsområdesförening. Regeringen anser dock, i likhet med utredningen, att det får avgöras i praxis vad som ska rymmas under begreppet allvarlig misskötsamhet. Ett exempel kan vara att samverkan mellan medlemmarna inom föreningen har kommit att bli så bristfällig att detta påverkar fisket och fiskevården i en negativ riktning.

Möjligheten att upplösa ett fiskevårdsområde enligt denna bestämmelse bör dock endast bli aktuell i undantagsfall. Det bör röra sig om allvarlig misskötsel, vilket innebär att bestämmelsen bör tillämpas restriktivt.

11 Sanktioner m.m.

11.1 Kontrollavgift i stället för böter

Regeringens förslag: En fiskevårdsområdesförening ska inte längre ha befogenhet att bestämma vilka handlingar i samband med fiske som ska vara straffbara. En fiskevårdsområdesförening ska i stället ha rätt att ta ut en kontrollavgift, om någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämans beslut gäller för fisket inom området.

Kontrollavgift ska inte få tas ut om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning.

Felaktigt uttagen kontrollavgift ska återbetalas.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är övervägande positiva till förslaget att införa en kontrollavgift, men har synpunkter på själva utförandet. *Hovrätten för Västra Sverige* och *Fiskeriverket* anser att förslaget lämnar utrymme för godtycke från föreningens sida och att det krävs ytterligare överväganden. Förfarandet måste vara rättssäkert och förutsebart för den enskilde. Det bör eventuellt överlämnas åt länsstyrelsen att fastställa en avgiftslista som varje fiskande får del av. Möjligheten att införa avstängning som sanktion bör utredas närmare. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* befäradar att många mindre fiskevårdsområdesföreningar sannolikt inte kommer att mäktas med att införa relevanta regler för kontrollavgiften och inte heller väcka talan i de fall avgiften ej betalas. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* påpekar att dagens regler om böter innebär att såväl gärningen som fiskevårdsområdesföreningens regler blir föremål för prövning innan sanktioner kan verkställas. Om böter ersätts med kontrollavgift som kan utkrävas direkt av föreningen ställer det krav på reglernas utformning och stringens. Någon myndighet, t.ex. Fiskeriverket, bör få i uppdrag att komma med råd, kanske anvisningar, om hur regler ska utformas och formuleras. *Sveriges Fisketurismföretagare* menar att fisketillsyn måste bli en skyldighet för fiskevårdsområdena.

Skälen för regeringens förslag

Straffbestämmelsen utgår

Enligt 30 § lagen om fiskevårdsområden döms den som har rätt att fiska inom ett fiskevårdsområde och som bryter mot de regler som enligt stadgarna eller fiskestämman beslut gällande för fisket till böter. En fiskevårdsområdesförening har i dag alltså rätt att bestämma vilka handlingar i samband med fiske som är straffbara.

Befogenheten att meddela föreskrifter om brott och rättsverkan av brott ligger i första hand hos riksdagen, men kan inom vissa områden delegeras till regeringen. Med föreskrifter om brott och rättsverkan av brott avses både brottsbeskrivningar och föreskrifter om brottspåföljd och annan rättsverkan av brott. Regeringen kan delegera rätten att meddela föreskrifter inom ett visst område till en myndighet. Myndigheten kan då föreskriva om olika handlingsregler som faller in under straffbestämmelser som är fastställda på högre nivå. Regeringen anser att det är en mindre lämplig ordning att ett enskilt subjekt, på det sätt som är fallet enligt nuvarande reglering, ges befogenhet att besluta de handlingsregler som ska vara sanktionerade genom straffbestämmelser i lag. I likhet med utredningen anser regeringen att straffbestämmelsen i lagen bör utgå.

Överträdelser av en fiskevårdsområdesförenings regler beivras inte i någon större utsträckning. Den straffbestämmelse som finns i lagen, som förutsätter ett förfarande där såväl polis och åklagare som allmän domstol är inblandade, leder inte till att överträdelser beivras på ett effektivt sätt. Straffbestämmelsen bör därför ersättas med en mer effektiv sanktionsform.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att en fiskevårdsområdesförening bör ha en möjlighet att besluta om sanktioner för den som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet men som inte följer föreningens regler för fisket. Utredningens förslag innebär att en fiskevårdsområdesförening ska kunna besluta om kontrollavgift för den som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet men som inte följer föreningens regler. Remissinstanserna är i allmänhet positiva till att en kontrollavgift införs även om några har förordat att möjligheten att införa en sanktion i form av tillfällig avstängning från fiske utreds.

Ett system med kontrollavgift kan enligt regeringens mening antas medföra att den enskilde i allmänhet avhåller sig från att bryta mot de regler för fisket som fiskevårdsområdesföreningen har ställt upp. Ett sådant system bör därför införas. Detta innebär således att den nuvarande straffrättsliga regleringen ersätts av ett civilrättsligt system.

En fiskevårdsområdesförening bör få ta ut en avgift, benämnd kontrollavgift, om en fiskande som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämman beslut gäller för fisket inom området. Bestämmelsen bör omfatta alla som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet oavsett om rätten grundar sig på ägande av fiske, arrende av fiske eller annan nyttjanderätt av fiske. Överträdelse som begås av fiskande som inte på grund av ägande, arrende eller annan nyttjanderätt har rätt att fiska inom området kommer även i fortsättningen att beivras med stöd av andra bestämmelser i fiskelagstiftningen.

Bestämmelsen ska gälla subsidiärt i förhållande till straffbestämmelser i annan lag eller författning. Om en överträdelse t.ex. omfattas av en straffbestämmelse i fiskelagen ska den bestämmelsen tillämpas i stället.

Hovrätten för Västra Sverige och *Fiskeriverket* har ansett att den föreslagna ordningen lämnar ett visst utrymme för godtycke från föreningens sida och att det eventuellt bör överlämnas åt länsstyrelsen att fastställa en avgiftslista som varje fiskande får del av. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* har påpekat att såväl gärningen som fiskevårdsområdesföreningens regler prövas enligt nuvarande straffbestämmelse innan en sanktion kan verkställas. Om böter ersätts med en kontrollavgift som kan utkrävas direkt av föreningen ställer det krav på reglernas utformning och stringens. Regeringen har viss förståelse för de farhågor som har framförts. Såsom närmare framgår i avsnitt 11.1.4 utgör en utfärdad kontrollavgift inte någon exekutionstitel. Regeringen anser likväl att det är av stor vikt att en fiskevårdsområdesförenings regler om kontrollavgift är utformade på ett tillfredsställande sätt. Det är därför lämpligt att Fiskeriverket utarbetar allmänna råd eller riktlinjer om hur regler om kontrollavgifter ska utformas och formuleras. Regeringen avser att följa utvecklingen inom området. Om det skulle visa sig att tillämpningen av systemet leder till oönskade effekter har regeringen för avsikt att återkomma i frågan.

Dubbla sanktioner

För att förhindra att dubbla sanktioner kan förekomma får kontrollavgift inte tas ut om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller

författning. Såsom redan har angetts bör bestämmelsen om kontrollavgift vara subsidiär i förhållande till straffbestämmelser i annan lag eller författning. Om överträdelsen utgör ett brott mot t.ex. fiskelagen träder denna lagstiftning in i stället. Detsamma gäller de bestämmelser om t.ex. beslag och förverkande som är kopplade till denna lagstiftning.

En kontrollavgift som har tagits ut felaktigt, dvs. trots att överträdelse är belagd med straff i annan lag eller författning, ska betalas tillbaka. Såsom Lagrådet har påpekat bör detta framgå av lagtexten.

I utredningen har föreslagits att fiskevårdsområdesföreningen och medlem i föreningen även i fortsättningen ska anses som målsägande vid överträdelse som är belagd med straff i annan lag eller författning. I nuvarande lagstiftning anges dock att fiskevårdsområdesföreningen och medlem i föreningen ska anses som målsägande i mål om brott mot fiskevårdsområdesföreningens regler. Att införa den av utredningen föreslagna bestämmelsen skulle därför, enligt regeringens mening, inte innebära att det som gäller nu skulle fortsätta att gälla utan i stället att en ny bestämmelse införs. Behovet och lämpligheten av att införa en sådan bestämmelse är dock inte utrett. Regeringen anser därför att utredningens förslag i denna del inte ska genomföras.

11.2 Tydlig information om de regler som gäller för fisket

Regeringens förslag: Kontrollavgift ska få tas ut endast om de fiskande har informerats på ett tydligt sätt om de regler som gäller för fisket inom området.

Utredningens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Fiskeriverket* anser att det kan ifrågasättas om föreningen ska kunna fastställa och differentiera kontrollavgiften efter eget godtycke. Det bör säkerställas att både de regler som gäller och vilken avgift som kan följa på en regelöverträdelse är tydligt tillkännagivna. På vilket sätt tillkännagivande ska ske bör framgå av lagregleringen. Övriga remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt utredningens förslag ska kontrollavgift endast få tas ut om de regler som gäller inom fiskevårdsområdet tydligt har tillkännagetts. Regeringen, som delar utredningens förslag i sak men gör vissa språkliga justeringar, anser att kontrollavgift endast ska få tas ut om de fiskande har informerats på ett tydligt sätt om de regler som gäller för fisket inom området. *Fiskeriverket* har anfört att det bör framgå av lagregleringen hur tillkännagivandet ska ske. Enligt regeringens mening är det dock tillräckligt att i lagtexten ange att information om de regler som gäller för fisket ska lämnas på ett tydligt sätt. Detta bör, såsom utredningen har angett, ske genom att information för föreningens medlemmar och andra långvariga nyttjanderättshavare finns tillgänglig hos föreningen samt att reglerna för övriga nyttjanderättshavare framgår av fiskekort eller annan handling som bifogas fiskekortet.

Regeringens förslag: En kontrollavgift får för varje överträdelse inte överstiga tio procent av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring det år överträdelsen begicks.

Utredningens förslag: En kontrollavgift får per överträdelse inte överstiga fem procent av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring det år överträdelsen begicks.

Remissinstanserna: *Hovrätten för Västra Sverige* anser att högre avgift än fem procent av prisbasbeloppet bör komma i fråga för upprepade och systematiska förseelser. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* anser att gränsen för hur stor avgift som får tas ut är skälig. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* påpekar att avgiften bör vara skälig och differentierad i förhållande till den överträdelse som skett. Endast i särskilda fall, omfattande skyddade och värdefulla fiskbestånd och vattenområden, bör den föreslagna kontrollavgiften om högst fem procent av prisbasbeloppet kunna tas ut. *Fiskeriverket* anser att den maximalt föreslagna avgiften är låg (ca 2 200 kr). Det är tveksamt om avgiften är preventiv mot allvarigare eller upprepade överträdelser. Det maximala beloppet bör i stället ligga på 25 procent av prisbasbeloppet. *Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg* och *Vällö fiskevårdsområdesförening* anser att den föreslagna högsta kontrollavgiften är för låg. Övriga remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Utredningen har föreslagit att kontrollavgift ska få tas ut med ett högsta belopp motsvarande fem procent av prisbasbeloppet (i dag ca 2 200 kr). Fiskevårdsområdesföreningarna bör i viss mån differentiera kontrollavgiften för olika överträdelser för att tydliggöra olika överträdelsers allvarlighetsgrad. Flertalet remissinstanser har inte närmare berört denna fråga. Av de remissinstanser som har uttalat sig angående avgiften anser de flesta att avgiften är för låg. *Fiskeriverket* anser att den maximalt föreskrivna avgiften bör ökas till 25 procent av prisbasbeloppet, dvs. i dag ca 10 700 kr.

Kontrollavgift ska kunna tas ut om någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid med fiskevårdsområdesföreningens regler om fiske. De som kan påföras avgift är således antingen medlemmar i föreningen eller personer som på grund av nyttjanderätt, t.ex. köp av fiskekort, har rätt att fiska inom området. Enligt regeringens mening är det föreslagna maximala beloppet i normalfallet tillräckligt när det rör sig om en enskild person som köper fiskekort för att fiska inom området. I vissa fall skulle en högre avgift dock kunna vara befogad. Detta är fallet främst när det rör sig om fiske som sker yrkesmässigt eller annars i stor omfattning eller fiske av särskilt värdefulla eller hotade bestånd. En högre avgift kan även vara befogad vid upprepade överträdelser eller om överträdelsen annars kan anses särskilt allvarlig. I syfte att täcka in situationer då en överträdelse kan anses vara särskilt allvarlig bör det maximala beloppet enligt regeringens mening ökas till 10 procent av prisbasbeloppet (i dag ca 4 400 kr).

Regeringens förslag: Anser en fiskevårdsområdesförening att en kontrollavgift ska tas ut ska föreningen överlämna en betalningsuppmaning till den fiskande. Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppmaningen, ska fiskevårdsområdesföreningen påminna den fiskande om betalningsansvaret innan föreningen får vidta åtgärder för inkassering av avgiften enligt inkassolagen (1974:182). Påminnelsen ska innehålla uppgift om när avgiften senast ska betalas.

Om betalning ändå inte sker får fiskevårdsområdesföreningen, inom två år från den dag då det fiske som föranlett kontrollavgiften skedde, väcka talan om att få ut kontrollavgiften vid tingsrätten i den ort där fisket ägde rum.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Jönköpings län* befarar att många mindre fiskevårdsområdesföreningar sannolikt inte kommer att mäktas med att väcka talan i de fall avgiften ej betalas. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser att förslaget förenklar processen med att beivra överträdelse av regler. *Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg* anser att föreningen själv bör få bestämma hur den ska driva in ett krav på kontrollavgift. Ibland kan en ansökan om betalningsföreläggande eller stämning direkt vara effektivare än att först gå till inkasso, t.ex. när man vet att vederbörande inte betalar av princip. Övriga remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: En kontrollavgift som har beslutats av en fiskevårdsområdesförening är en privaträttslig fordran och utgör därmed inte någon exekutionstitel. För att få en exekutionstitel måste fiskevårdsområdesföreningen vända sig antingen till Kronofogdemyndigheten och få ett utslag eller till domstolen och få en dom som fastställer den enskildes betalningsskyldighet. För att inte i onödan belasta Kronofogdemyndigheten och domstolarna bör en ansökan om betalningsföreläggande eller stämning dock, såsom har föreslagits av utredningen, normalt föregås av betalningsuppmaning, påminnelse och inkassoförfarande.

I likhet med utredningen anser regeringen således att en fiskevårdsområdesförening som anser att en kontrollavgift ska tas ut först ska överlämna en betalningsuppmaning till den fiskande. Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppmaningen, ska fiskevårdsområdesföreningen påminna den fiskande om betalningsansvaret innan föreningen får vidta åtgärder för inkassering av avgiften enligt inkassolagen (1974:182). Påminnelsen ska innehålla uppgift om när avgiften senast ska betalas. Inkassoåtgärder ska ske i enlighet med god inkassosed. Detta innebär bl.a. att gäldenären inte ska vållas onödiga kostnader. Om den som har fått en betalningsuppmaning har framställt en giltig bestridan, dvs. en invändning i sak, får fordringsägaren enligt god inkassosed inte skicka inkassokrav utan i stället vända sig till domstol. Det räknas inte som ett giltigt bestridande att ange t.ex. att man inte har några pengar eller att man har varit bortrest. En giltig bestridan måste utgöra en

invändning i sak, dvs. att invändningen kan innebära att fordringsägaren – helt eller delvis – förlorar sin rätt att kräva betalt. Prop. 2009/10:227

Om den fiskande ändå inte betalar kontrollavgiften får fiskevårdsområdesföreningen ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten eller om stämning vid tingsrätten. Vanligtvis bör fiskevårdsområdesföreningen inleda förfarandet med att ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten. Om svaranden inte bestrider ansökningen meddelar Kronofogdemyndigheten ett utslag. Om svaranden bestrider ansökningen underrättas fiskevårdsområdesföreningen om detta och kan då begära att målet ska överlämnas till tingsrätt. Ansökan om betalningsföreläggande räknas då som en stämningsansökan. Om föreningen på förhand vet att avgiften kommer att bestridas kan det i undantagsfall vara lämpligt att ansöka om stämning direkt vid tingsrätten. Det bör därvid beaktas att det av 18 kap. 3 a § rättegångsbalken framgår att om den vinnande parten inlett rättegången genom ansökan om stämning trots att saken lika gärna hade kunnat avgöras genom ansökan om betalningsföreläggande, så begränsas ersättningen för kostnader till vad parten hade kunnat få i ett sådant mål.

Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg har påpekat att det ibland kan vara effektivare att ansöka om betalningsföreläggande eller stämning direkt utan att först gå till inkasso. Som ovan angetts bör Kronofogdemyndigheten och domstolarna inte belastas med dessa avgifter i alltför hög grad. En ansökan om betalningsföreläggande eller stämning bör därför i normalfallet föregås av ett inkassoförfarande. Ett inkassoförfarande ska dock, som ovan nämnts, följa god inkassosed.

I likhet med utredningen anser regeringen att en talan om att få ut kontrollavgift ska väckas inom två år från den dag då det fiske som föranlett kontrollavgiften skedde. I syfte att fiskevårdsområdesföreningen inte ska förorsakas orimligt höga rättegångskostnader, bör talan väckas vid tingsrätten i den ort där fisket ägde rum.

11.5 Befrielse från avgift

Regeringens förslag: Kontrollavgift ska inte tas ut om det är uppenbart oskäligt. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om överträdelsen har

1. berott på sjukdom som gjort att den fiskande inte förmått att på egen hand fullgöra sina skyldigheter och inte heller förmått att ge någon annan i uppdrag att göra det,
2. berott på att den fiskande på grund av ålder eller bristande mognad inte kunnat tillgodogöra sig informationen om reglerna, eller
3. orsakats av vilseledande eller missvisande regler om fisket.

Utredningens förslag: Kontrollavgift ska inte tas ut om det med hänsyn till den fiskandes ålder och mognad samt omständigheterna i samband med det otillåtna fisket är uppenbart oskäligt.

Remissinstanserna: *Hovrätten för Västra Sverige* och *Fiskeriverket* anser att reglerna om i vilka fall kontrollavgift inte ska tas ut bör stramas upp och att ledning bör hämtas i 50 b § fiskelagen. *Vällö fiskevårds-*

områdesförening menar att generalklausulen i 35 § kan ursäktade de flesta förseelser och antyder att man inte ser allvarligt på brott mot reglerna inom fiskevårdsområdet. Övriga remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Kontrollavgift kan tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Mot bakgrund av det strikta ansvaret bör det finnas en möjlighet till befrielse i de fall som det skulle framstå som uppenbart oskäligt att ta ut en kontrollavgift.

Utredningen har föreslagit att kontrollavgift inte ska tas ut om det med hänsyn till den fiskandes ålder och mognad samt omständigheterna i samband med det otillåtna fisket är uppenbart oskäligt. *Hovrätten för Västra Sverige* och *Fiskeriverket* anser att reglerna om befrielse bör stramas upp. Enligt regeringens mening bör bestämmelsen om befrielse från avgift innehålla vissa exempel på sådana situationer som avses. Uppräkningen ska vara en exemplifiering, vilket innebär att befrielse även ska kunna medges i andra fall om det kan anses vara uppenbart oskäligt att ta ut en avgift. Bestämmelsen ska dock tillämpas restriktivt. Vid bedömningen av om det är uppenbart oskäligt att ta ut en kontrollavgift bör enligt regeringens mening särskilt beaktas om överträdelsen har berott på sjukdom, berott på den fiskandes ålder eller bristande mognad eller orsakats av vilseledande eller missvisande regler om fisket.

Befrielse på grund av sjukdom som gjort att den fiskande inte förmått att på egen hand fullgöra sina skyldigheter och inte heller förmått att ge någon annan i uppdrag att göra det, kan komma i fråga om t.ex. redskap satts ut och den fiskande sedan insjuknar och därför inte kan ta upp redskapen inom en tid som föreskrivs i en bestämmelse om fisketid eller om hur länge redskap får stå ute. Ett sjukdomshinder ska normalt styrkas med sjukintyg. Med befrielse på grund av att regler om fisket varit vilseledande eller missvisande avses bl.a. att motstridiga regler anges på anslag och på annan skriftlig information som har lämnats vid upplåtelse av fiske. Detta kan gälla t.ex. när reglerna om fiske har ändrats, men ett gammalt anslag med motsägande regler fortfarande sitter kvar vid fiskeplatsen och fiske har skett i enlighet med de regler som anges på anslaget. Denna grund för befrielse från avgift bör främst kunna komma till användning när det gäller personer som har köpt fiskekort, då medlemmar i föreningen normalt förutsätts skaffa sig information om vilka regler som gäller. Befrielse bör även kunna medges om den fiskande på grund av ålder eller bristande mognad inte kunnat tillgodogöra sig informationen om reglerna. Med ålder bör förstås både låg och hög ålder.

11.6 Fångst tillfaller föreningen

Regeringens förslag: Fisk eller vattenlevande blöt- eller kräftdjur tillfaller fiskevårdsområdesföreningen, om de har fångats av någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet, men som fiskat i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom området.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen delar utredningens bedömning att det inte är rimligt att den som har fiskat i strid med reglerna får behålla fångsten. Det bör därför, såsom utredningen har föreslagit, införas en bestämmelse av vilken det framgår att fisk eller andra vattenlevande blöt- och kräftdjur som har fångats i strid med en fiskevårdsområdesförenings regler ska tillfalla föreningen.

För det fall överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning kommer reglerna om förverkande som finns där även fortsättningsvis att gälla. Såsom har angetts i avsnitt 11.1.1 är bestämmelsen om kontrollavgift subsidiär till straffbestämmelser i annan lag eller författning. Om överträdelsen utgör ett brott mot t.ex. fiskelagen träder denna lagstiftning in i stället. Detsamma gäller de bestämmelser om t.ex. beslag och förverkande som är kopplade till denna lagstiftning.

11.7 Kunskapskrav

Regeringens förslag: Fiskevårdsområdesföreningen bör se till att den som övervakar efterlevnaden av förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom fiskevårdsområdet har de kunskaper som behövs.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Jönköpings län* anser att det bör tydliggöras vilken utbildning som erfordras av de personer som ska utfärda uppmaning om kontrollavgift, t.ex. att dessa personer ska ha genomgått lagstadgad utbildning i fisketillsyn. Övriga remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med utredningen anser regeringen att fiskevårdsområdesföreningen ska ansvara för att den som övervakar efterlevnaden av områdets regler har de kunskaper som behövs för detta. Personen som utfärdar kontrollavgift måste vara väl insatt i såväl fiskevårdsområdesföreningens regler som gällande fiskelagstiftning i övrigt. Utredningen har inte föreslagit något specifikt utbildningskrav, utan ansett att personen bör ha genomgått utbildning i fisketillsyn eller förvärvat motsvarande kunskaper på annat sätt. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* förordar dock att det bör tydliggöras vilken utbildning som krävs av de personer som ska kunna utfärda uppmaning om kontrollavgift.

I 13–16 §§ Fiskeriverkets föreskrifter (1985:3) om fisketillsynsmän finns bestämmelser om utbildning för fisketillsynsmän. Det är av stor vikt att den som övervakar fisket och kan utfärda uppmaningar om kontrollavgift har god kännedom om de föreskrifter som gäller och om de fiskandes rättigheter och skyldigheter. Det krävs goda kunskaper om såväl de regler som gäller inom fiskevårdsområdet som om fiskelagstiftningen i övrigt, då det bl.a. är nödvändigt att göra avvägningar om

vilket regelverk som är tillämpligt på en viss överträdelse. Lämplig kunskap bör således t.ex. kunna inhämtas på den föreskrivna utbildningen för fisketillsynsmän.

Enligt regeringens mening är det dock inte nödvändigt att i författning ställa upp krav på vilken typ av utbildning som den person som ska kunna utfärda uppmaningar om betalning av kontrollavgift ska genomgå. Ansvaret för att de personer som utfärdar kontrollavgifter har erforderlig kunskap bör överlåtas på fiskevårdsområdesföreningarna. Kravet att de berörda personerna ska ha de kunskaper som behövs för ändamålet bör dock i normalfallet innebära att de har genomgått den föreskrivna utbildningen för fisketillsynsmän.

12 Överklagande

12.1 Rätten att överklaga en fiskevårdsområdesförenings beslut

Regeringens förslag: Den vars rätt berörs av en fiskevårdsområdesförenings beslut ska ha rätt att överklaga beslutet.

Beslut om att ta ut kontrollavgift ska inte kunna överklagas.

Utredningens förslag: Den vars rätt berörs av en fiskevårdsområdesförenings beslut ska ha rätt att överklaga beslutet, om beslutet gått honom eller henne emot.

Remissinstanserna: *Fiskeriverket* tillstyrker förslaget, med tillägget att länsstyrelsen bör ges rätt att överpröva ett besluts lämplighet och laglighet om beslutet motverkar angelägna allmänna intressen. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* anser att det i samband med utvidgningen av kretsen klagoberättigade från medlemmar till berörda, bör ges några exempel på beslut som berör andra än medlemmar. Det bör klargöras att beslut om fiskevårdsåtgärder, som inte påverkar vattenanvändningen, inte kan överklagas av vattenägare. Övriga remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt de bestämmelser som gäller i dag kan den som är medlem i en fiskevårdsområdesförening och vars rätt berörs av ett beslut som har fattats på fiskestämman eller av styrelsen för föreningen överklaga detta. En nyttjanderättshavare som har rätt att fiska inom området men inte är medlem i föreningen saknar alltså möjlighet att få ett beslut angående fiskevård eller hur fisket ska bedrivas överprövat trots att dennes rätt påverkas av beslutet. Det kan röra sig om t.ex. nyttjanderättshavare som trots att upplåtelsen avser längre tid än ett år inte träder in som medlemmar enligt 4 §, på grund av att upplåtelsen inte avser hela fiskerätten, eller nyttjanderättshavare som slutit avtal om upplåtelse direkt med föreningen. Även dessa kan beröras av beslut om hur fisket och fiskevården ska bedrivas. Det saknas enligt regeringens uppfattning skäl för den nuvarande begränsningen av kretsen av klagoberättigade. Alla som berörs av ett beslut bör ha rätt att överklaga beslutet.

Även om kretsen av dem som har rätt att överklaga utvidgas är den således begränsad till dem vars rätt berörs av ett beslut. Med detta avses att beslutet på något sätt ska påverka klagandens situation. Såsom framgår av avsnitt 12.2 bör dessutom även fortsättningsvis grunden för överklagandet vara att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning, att det strider mot lagen om fiskevårdsområden eller annan författning eller att det kränker den klagandes enskilda rätt. Bildandet av ett fiskevårdsområde och upplåtelse av fiske till allmänheten inom området kan antas leda till ett ökat antal besökare och ett ökat antal båtar inom området. Mark- och vattenägare måste dock enligt allemansrätten tåla ett visst intrång. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* har ansett att det bör klargöras att vattenägare inte ska kunna överklaga beslut om fiskevårdsåtgärder, som inte påverkar vattenanvändningen. Vilka som ska anses berörda av ett beslut får dock fastställas närmare i praxis.

Ett beslut om att ta ut kontrollavgift kan, om betalning inte sker, komma att prövas i allmän domstol. Det bör därför inte kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Enligt regeringens mening bör inga andra ändringar genomföras i bestämelsen när det gäller klagorätten.

12.2 Överinstansernas befogenheter

Regeringens bedömning: Omfattningen av överinstansernas prövning bör inte ändras.

Utredningens förslag: Länsstyrelsen och den allmänna förvaltningsdomstolens prövning av ett överklagande ska inte bara omfatta beslutets laglighet utan också dess lämplighet. I konsekvens med detta ska länsstyrelsen och den allmänna förvaltningsdomstolen också kunna ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Dalarnas län* anser att det klart bör uttalas att det vid lämplighetsprövningen endast är sådana beslut som är uppenbart olämpliga som kan bli upphävda eller ersatta. Det är uteslutet att ersätta ett lämpligt beslut med ett annat som skulle kunna anses vara mera lämpligt. Det ska inte ankomma på överprövningsmyndigheten utan på föreningens medlemmar att välja mellan flera lämpliga alternativ. Lämplighetsprövningen, och frågan om ett överklagat beslut ska ersättas med ett annat, ställer krav på sakfrågekompetens hos såväl länsstyrelserna som hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* och *Fiskeriverket* tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 31 § i gällande lag om fiskevårdsområden kan ett beslut som har fattats på fiskestämman eller av fiskevårdsområdesföreningens styrelse överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens prövning av dessa beslut är begränsad till en prövning av om beslutet har tillkommit i behörig ordning, om det strider mot lagen om fiskevårdsområden eller annan författning och om det kränker den klagandes enskilda rätt. Enligt 32 § i gällande lag om fiskevårdsområden får länsstyrelsens beslut enligt lagen överklagas hos allmän förvaltnings-

domstol. Eftersom en domstol inte kan göra en mer omfattande prövning än vad underinstansen har gjort blir denna prövning begränsad i de fall då överklagandet rör länsstyrelsens prövning av ett överklagande av en fiskevårdsområdesförenings beslut.

Det förhåller sig dock annorlunda med sådana beslut om stadgar som fattas av länsstyrelsen och som kan överklagas enligt 32 §. Länsstyrelsens prövning omfattar här även lämpligheten av stadgarna. Prövningen vid överklagande av länsstyrelsens beslut till allmän förvaltningsdomstol är inte begränsad. Om länsstyrelsens beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol ska även domstolen således göra en fullständig prövning. Detsamma gäller övriga beslut som fattas av länsstyrelsen, bl.a. beslut om fiskevårdsområdets bildande, bestånd och områdets omfattning eller inriktning.

Utredningen har föreslagit att alla beslut som fattas av en fiskevårdsområdesförening ska kunna prövas fullt ut hos länsstyrelsen och allmän förvaltningsdomstol. Enligt utredningens bedömning ska en sådan fullständig prövning företas för att uppfylla kravet på domstolsprövning enligt artikel 6 i Europakonventionen.

De beslut som fattas av en fiskevårdsområdesförening är dels rent föreningsinterna beslut, dels beslut som kompletterar de stadgar som prövas och fastställs av länsstyrelsen. Sådana beslut bör inte bli föremål för en lämplighetsprövning om de överklagas. Regeringen anser också att den nuvarande ordningen med en mer begränsad prövning enligt 31 § i gällande lag om fiskevårdsområden är förenlig med den prövning som förutsätts i artikel 6 i Europakonventionen.

Utredningens förslag att utvidga omfattningen av överinstansernas prövning bör därför inte genomföras.

12.3 Överklagade besluts giltighet

Regeringens förslag: Länsstyrelsens beslut gäller omedelbart om inte annat anges i beslutet.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Fiskeriverket* tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inte särskilt berört denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nu gällande bestämmelse ska länsstyrelsens beslut gälla även om det har överklagats, om inte domstol beslutar annat. Såsom utredningen har anfört framgår domstols befogenhet att besluta om inhibition redan av 28 § förvaltningsprocesslagen. Regeringen ansluter sig till utredningens bedömning att länsstyrelsen, i likhet med den allmänna förvaltningsdomstolen, ges möjlighet att bestämma att beslutet ska gälla först när det har vunnit laga kraft.

Regeringens förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2011.

Äldre föreskrifter gäller för sådana överträdelser som kan leda till sanktion enligt lagen och som har skett före ikraftträdandet.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att ett fiskevårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande ska anses som ett fiskevårdsområde bildat enligt denna lag. Utredningen har vidare föreslagit att ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2010 samt att styrelsen i en fiskevårdsområdesförening, om föreningens stadgar strider mot bestämmelserna i lagen utan dröjsmål ska lägga fram förslag till föreningsstämman om den ändring som behövs.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Jönköpings län* och *Länsstyrelsen i Dalarnas län* anser att det bör föreskrivas en viss tid inom vilken de stadgeändringar som krävs ska vara genomförda. *Fiskeriverket* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna ändringarna i lagen bör träda i kraft så snart som det är praktiskt möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2011. Regeringen föreslår därför att dessa bestämmelser träder i kraft vid denna tidpunkt.

Regeringen föreslår i denna proposition vissa ändringar i lagen om fiskevårdsområden, men anser inte att alla utredningens förslag ska genomföras. Regeringen har därför inte ansett det vara nödvändigt att utfärda en helt ny lag. De ändringar som föreslås i lagen om fiskevårdsområden genomförs i stället i form av ändringar i den nuvarande lagen. Såsom Lagrådet också har påpekat behövs därför inte någon bestämmelse om att ett fiskevårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande ska anses som ett fiskevårdsområde bildat enligt denna lag.

Regeringens förslag innebär att fiskevårdsområden även fortsättningsvis kan bildas i syfte att samordna fisket och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen. Förslaget innebär vidare att det även fortsättningsvis räcker att upprätta en fiskerättsförteckning när ett fiskevårdsområde ska bildas. De ändringar som genomförs bör inte nämnvärt påverka fiskevårdsområdesföreningarnas stadgar. Om det i en förenings stadgar ändå finns något som strider mot de ändrade bestämmelserna bör styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om den ändring som behövs. Regeringen gör dock bedömningen att detta får anses röra ytterst få fiskevårdsområdesföreningar och anser inte att det finns behov av en övergångsbestämmelse för dessa fall.

De nya bestämmelserna om kontrollavgift innebär att vissa överträdelser inom ett fiskevårdsområde avkriminaliseras. Den kontrollavgift som föreslås ersätta straffpåföljden är formellt att anse som lindrigare. Detta bör normalt få genomslag bakåt i tiden enligt den lindrigaste lagens princip. Det är dock osäkert om den nu gällande straffbestämmelsen någonsin har lett till en påföljd. Det nya systemet med kontrollavgift förväntas leda till att ett större antal överträdelser beivras. Den lindrigaste lagens princip gör sig därför inte särskilt starkt gällande. De föreslagna bestämmelserna om kontrollavgift bör inte ges retroaktiv effekt. Äldre

14 Konsekvensanalys

De huvudsakliga ändringar som föreslås är att det införs ett förbud mot att driva verksamhet som är främmande för ändamålet med fiskevårdsområdet, det anges uttryckligen under vilka förutsättningar ett fiske kan uteslutas ur fiskevårdsområdet och straffbestämmelsen ersätts av en civilrättslig kontrollavgift. Detta medför konsekvenser för fiskevårdsområdena, länsstyrelserna, Kronofogdemyndigheten, Polisen och Åklagarmyndigheten, allmänna domstolar och allmänna förvaltningsdomstolar.

Konsekvenser för fiskevårdsområdena

Syftet med att bilda ett fiskevårdsområde ska även i fortsättningen vara att samordna fisket och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen. En fiskevårdsområdesförening kommer således även i fortsättningen att kunna samordna medlemmarnas fiske, upplåta fiskekort till allmänheten och vidta åtgärder som är direkt kopplade till fisket. En fiskevårdsområdesförenings verksamhet får dock inte vara främmande för det syfte som föreningen ska tillgodose.

En fiskevårdsområdesförening får möjlighet att ta ut kontrollavgift när någon som har rätt att fiska inom området fiskar i strid med de regler som föreningen har satt upp för fisket. Detta kan öka föreningens intäkter.

Konsekvenser för länsstyrelserna

Länsstyrelsernas uppgifter ändras inte i någon större omfattning. Det skrivs in i lagen att länsstyrelsen ska pröva och fastställa stadgarna, såväl vid bildandet av ett fiskevårdsområde som vid ändring av stadgarna. Dessutom sker det vissa förändringar när det gäller länsstyrelsens befogenhet att besluta om uteslutning och upphörande. Kretsen av dem som har rätt att överklaga beslut som har fattats av en fiskestämma eller av en fiskevårdsområdesförenings styrelse utvidgas från att endast ha omfattat medlemmar till att avse alla vars rätt berörs av ett beslut. Detta bedöms dock inte föranleda någon större ökning av antalet överklagade beslut. Regeringen bedömer att förslaget inte medför någon beaktansvärd merkostnad för länsstyrelserna.

Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

Införandet av en möjlighet för en fiskevårdsområdesförening att ta ut kontrollavgift kan medföra en något ökad tillströmning av ärenden hos Kronofogdemyndigheten. Då en ansökan om betalningsföreläggande i normalfallet ska föregås av ett inkassoförfarande kan antalet ärenden hos Kronofogdemyndigheten dock förväntas bli relativt lågt. Regeringen

bedömer därför att förslaget inte medför någon beaktansvärd merkostnad för Kronofogdemyndigheten. Prop. 2009/10:227

Konsekvenser för Polisen och Åklagarmyndigheten

Straffbestämmelsen tas bort. Den tycks dock inte ha tillämpats i någon större omfattning och avkriminaliseringen beräknas därför inte få några märkbara konsekvenser för Polisen och Åklagarmyndigheten.

Konsekvenser för de allmänna domstolarna

Straffbestämmelsen tas bort. I stället införs en möjlighet för fiskevårdsområdesföreningar att ta ut kontrollavgift. Liksom när det gäller Kronofogdemyndigheten beräknas antalet mål i allmän domstol bli begränsat. Regeringen bedömer därför att förslaget inte medför någon beaktansvärd merkostnad för de allmänna domstolarna.

Konsekvenserna för de allmänna förvaltningsdomstolarna

Kretsen av dem som har rätt att överklaga beslut som har fattats av en fiskestämma eller av en fiskevårdsområdesförenings styrelse utvidgas från att endast ha omfattat medlemmar till att avse alla vars rätt berörs av ett beslut. Dessa beslut överklagas först till länsstyrelsen och därefter till allmän förvaltningsdomstol. Detta bedöms dock inte föranleda någon större ökning av antalet mål vid domstolarna. Regeringen bedömer att förslaget inte medför någon beaktansvärd merkostnad för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

15 Författningskommentar

1 §

Paragrafens *första stycke* har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I paragrafens *andra stycke* införs en definition av fiskevård. Lagen om fiskevårdsområden är avsedd att omfatta samma arter som fiskelagen (1993:787). Enligt fiskelagens 4 § ska vad som sägs i lagen även gälla vattenlevande blöt- och kräftdjur. Fiskevården ska således bestå i åtgärder till skydd och stöd för fisk och vattenlevande blöt- och kräftdjur.

Begreppet fiskerättsinnehavare byts ut mot fiskerättsägare för att det klart ska framgå att det är ägaren av fisket som företräder fisket vid bildandet av ett fiskevårdsområde. En nyttjanderättsinnehavare kan enligt 4 § vara medlem i föreningen, men ska inte kunna företräda ägaren vid bildandet av ett fiskevårdsområde, om inte ägaren gett nyttjanderättsinnehavaren fullmakt att företräda fisket även i denna fråga.

I övrigt ändras paragrafen något språkligt.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 6.

3 §

Paragrafen motsvarar i stort nuvarande 4 § lagen om fiskevårdsområden. I den ändrade paragrafen anges att länsstyrelsen ska pröva och fastställa stadgarna för fiskevårdsområdesföreningen när det gäller de grunder och riktlinjer som anges i den föreslagna 16 §.

Bestämmelsen i nuvarande 4 § om att det är länsstyrelsen som fattar beslut om bildande av fiskevårdsområde bör logiskt sett komma före bestämmelsen i nuvarande 3 § om medlemskap i fiskevårdsområdesföreningen. Nuvarande 4 § har därför flyttats till den föreslagna 3 §.

I övrigt görs vissa språkliga justeringar.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 7.1.

4 §

Paragrafen motsvarar, med vissa språkliga ändringar, nuvarande 3 § lagen om fiskevårdsområden. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Brukaren har bytts ut mot nyttjanderättshavaren för att skapa en mer enhetlig terminologi i lagen.

11 §

Paragrafen motsvarar i stort nuvarande 13 § lagen om fiskevårdsområden. Den ändras, med undantag för ett par språkliga ändringar, endast på så sätt att hänvisningen till nuvarande 6 § byts ut till en hänvisning till den föreslagna 7 §.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 7.3.

13 §

Paragrafen, som delvis motsvarar nuvarande 15 §, ändras på så sätt att första stycket tas bort eftersom det redan framgår av nuvarande 12 § (föreslagna 10 §) att förutsättningarna för bildande av fiskevårdsområde ska utredas vid förrättning. Begreppet fiskerättsinnehavare byts ut mot fiskerättsägare för att det klart ska framgå att det är ägaren av fisket som företräder fisket vid bildandet av ett fiskevårdsområde.

Paragrafen har getts en annan språklig utformning än *Lagrådet* har föreslagit, eftersom *Lagrådets* förslag skulle innebära att fiskerättsägarnas möjligheter att yttra sig och lägga fram utredning skulle bli snävare i förhållande till vad som är avsett.

16 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak nuvarande 18 § lagen om fiskevårdsområde. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. I *första punkten* har ordet fiskarter ändrats till endast arter, för att tydliggöra att lagen omfattar såväl fisk som vattenlevande blöt- och kräftdjur. Dessutom har en viss språklig justering gjorts.

17 §

Paragrafen motsvarar delvis nuvarande 19 § lagen om fiskevårdsområden. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Det har gjorts vissa språkliga ändringar i paragrafen. Det har vidare klargjorts att länsstyrelsen ska såväl pröva som fastställa en ändring av stadgarna.

20 §

Paragrafen motsvarar delvis nuvarande 22 § lagen om fiskevårdsområden.

I *andra stycket*, som är nytt, anges uttryckligen att medlemmar som äger en fastighet med tillhörande fiske med samäganderätt har en röst tillsammans. Om fiskevårdsområdet består av en enda samägd fastighetsfiske har dock varje delägare i fastigheten en röst.

21 §

Paragrafen motsvarar delvis nuvarande 23 § lagen om fiskevårdsområden.

Andra stycket är nytt. För att medlemmarna på stämman inte ska kunna överrumplas av ett förslag om att stadgarna ska ändras ska stadgeändring bara få ske om ändringsförslaget funnits med i kallelsen till fiskestämman eller hållits tillgängligt för medlemmarna på i kallelsen angiven plats före fiskestämman.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 8.3.

22 §

I paragrafen, som är ny, regleras vilken typ av verksamhet som en fiskevårdsområdesförening får bedriva. Eftersom medborgare endast kan tvingas tåla rådighetsinskränkningar i sin äganderätt när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen slås det fast att fiskevårdsområdesföreningen inte får bedriva verksamhet som är främmande för det syfte som fiskevårdsområdet ska tillgodose. Syftet sätter alltså gränserna för föreningens verksamhet och befogenheter. Syftet med fiskevårdsområden framgår av 1 §. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 9.

27 §

Ändringen innebär att det i paragrafen anges de grunder enligt vilka ett fiske får uteslutas ur ett fiskevårdsområde. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Genom ändringen ges länsstyrelsen möjlighet att efter ansökan ur fiskevårdsområdet utesluta ett fiske som saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området. Det som avses är ett fiske som på grund av ändrad användning eller någon annan anledning förlorat sin betydelse för området som helhet. Det kan t.ex. röra sig om ett fiske som på grund av en naturhändelse, en vattenutbyggnad eller liknande inte längre kan nyttjas. Vidare kan motsättningarna inom en fiskevårdsområdesförening i enstaka fall bli så stora att det hämmar arbetet med fisket och fiskevården inom föreningen. Ett sådant fiske ska kunna uteslutas, om det inte inverkar menligt på fiskevården inom området.

Vidare ges länsstyrelsen möjlighet att efter ansökan utesluta ett eller flera fisken som kan utgöra en egen enhet för fiskevård om övriga fisken inom fiskevårdsområdet kan bestå som ett lämpligt sådant område. Genom lagen om fiskevårdsområden tillhandahåller staten en förvaltningsform för att underlätta samverkan i enskilt vatten i syfte att samordna fisket och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen. Det utesluter dock inte att samverkan kan ske på annat sätt.

Om vissa fiskerättsägare som ingår i ett fiskevårdsområde önskar samverka på annat sätt ska detta vara möjligt så länge samordningen av fisket och fiskevården inom hela området totalt sett inte försämras. Innan ett sådant beslut fattas bör det göras en noggrann bedömning. Det är viktigt att förutsättningarna för en ändamålsenlig fiskevård inom hela det ursprungliga området inte försämras genom uteslutning av fiske.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 10.2.

28 §

Paragrafen motsvarar delvis nuvarande 24 § lagen om fiskevårdsområden.

I paragrafen har en punktindelning införts. De två första punkterna motsvarar nuvarande 24 § andra stycket. Den *tredje punkten* är ny och innebär att länsstyrelsen får rätt att besluta att ett fiskevårdsområde ska upphöra om fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av området. Bestämmelsen bör tillämpas restriktivt.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 10.3.

29 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak nuvarande 28 § lagen om fiskevårdsområden. Endast redaktionella ändringar har gjorts till följd av andra ändringar i lagen.

31 §

Paragrafen ersätter nuvarande 30 § lagen om fiskevårdsområde och innebär att det straffrättsliga förfarandet byts ut mot en civilrättslig reglering när det gäller överträdelse av fiskevårdsområdets regler. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

En fiskevårdsområdesförening får rätt att ta ut en kontrollavgift om någon som har rätt att fiska inom området fiskar i strid med de regler som gäller för fiskevårdsområdet. Reglerna gäller alla som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet, oavsett om denna rätt grundar sig på ägande av fiske eller annan nyttjanderätt till fiske, inklusive köp av fiskekort.

Man ska inte kunna både bestraffas enligt ett straffrättsligt system och åläggas en sanktion enligt ett civilrättsligt system. För att undvika dubbla sanktioner är reglerna om kontrollavgift subsidiära i förhållande till straffrättslig reglering i annan lagstiftning. Kontrollavgift får således inte tas ut om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning. Felaktigt uttagen kontrollavgift ska betalas tillbaka.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.1.

32 §

Av paragrafen, som är ny, framgår att kontrollavgift endast får tas ut om de fiskande har informerats på ett tydligt sätt om de regler som gäller för fisket inom fiskevårdsområdet. Information bör lämnas genom att reglerna hålls tillgängliga hos föreningen för medlemmar och andra långvariga nyttjanderättshavare. För övriga nyttjanderättshavare ska reglerna framgå av fiskekort eller av handling som bifogas kortet.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.2.

33 §

I paragrafen, som är ny, anges ett maximalt belopp för den kontrollavgift som kan tas ut. För att kontrollavgiften inte ska bli för hög, dock utan att nivån försämras i takt med penningvärdet, ska avgiften inte få överstiga tio procent av prisbasbeloppet det år då överträdelsen begicks. Kontrollavgifterna bör differentieras i förhållande till hur allvarlig överträdelsen är. De högsta avgifterna bör förbehållas överträdelser som sker i fiske som är yrkesmässigt eller annars i stor omfattning eller vid fiske av särskilt värdefulla eller hotade bestånd. I normalfallet bör en lägre avgift vara tillräcklig. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.3.

34 §

I paragrafen, som är ny, regleras det förfarande som en fiskevårdsområdesförening bör följa då föreningen vill ta ut en kontrollavgift. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

En utfärdad kontrollavgift utgör ingen exekutionstitel, dvs. den är inte direkt verkställbar. Om den som fått en betalningsuppsmaning inte betalar krävs för att den ska kunna verkställas att betalningsansvaret fastställs genom dom eller annan exekutionstitel.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.4.

35 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tidsfrist för att väcka talan och behörig domstol.

För att inte alltför lång tid ska förflyta från det att överträdelsen påstås ha begåtts till dess att fiskevårdsområdesföreningen vid utebliven betalning väcker talan i saken, ska fordringsanspråket preskriberas två år från den dag då det fiske som föranlett kontrollavgiften skedde.

För att fiskevårdsområdesföreningens kostnader inte ska bli orimligt höga ska talan väckas vid tingsrätt i den ort där det fiske som föranlett kontrollavgiften skedde. Eftersom talan om kontrollavgift kommer att falla inom rättegångsbalkens regler för tvistemål av mindre värde, kommer möjligheten att få ersättning för rättegångskostnader från motparten att vara ytterst begränsad.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.4.

36 §

Av paragrafen, som är ny, framgår att kontrollavgift inte ska tas ut om det är uppenbart oskäligt. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Vid bedömningen av om det är uppenbart oskäligt att ta ut en kontrollavgift ska vissa omständigheter särskilt beaktas. Det ska särskilt beaktas om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den fiskande inte förmått att på egen hand göra det som ålegat honom eller henne och inte heller förmått att uppdra åt någon annan att göra det. Det ska vidare särskilt beaktas om överträdelsen har berott på den fiskandes ålder eller bristande mognad. Slutligen ska särskilt beaktas om överträdelsen har föranletts av vilseledande eller missvisande regler om fisket.

Befrielse på grund av sjukdom som gjort att den fiskande inte förmått att på egen hand fullgöra sina skyldigheter och inte heller förmått att ge någon annan i uppdrag att göra det, kan komma i fråga om t.ex. redskap satts ut och den fiskande sedan insjuknar och därför inte kan ta upp redskapen inom en tid som föreskrivs i en bestämmelse om fisketid eller om hur länge redskap får stå ute. Ett sjukdomshinder ska normalt styrkas med sjukintyg. Med befrielse på grund av att regler om fisket varit vilseledande eller missvisande avses bl.a. att motstridiga regler anges på anslag och på annan skriftlig information som har lämnats vid upplåtelse av fiske. Detta kan gälla t.ex. när reglerna om fiske har ändrats, men ett gammalt anslag med motsägande regler fortfarande sitter kvar vid fiskeplatsen och fiske har skett i enlighet med de regler som anges på anslaget. Denna grund för befrielse från avgift bör främst kunna komma till användning när det gäller personer som köpt fiskekort, då medlemmar i föreningen normalt förutsätts skaffa sig information om vilka regler som gäller. Befrielse bör även kunna medges på grund av den fiskandes ålder eller bristande mognad. Bestämmelsen ska tillämpas restriktivt.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.5.

37 §

Paragrafen, som är ny, innebär att fisk eller vattenlevande blöt- och kräftdjur tillfaller fiskevårdsområdesföreningen, om de fångats av någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet, men som fiskat i strid mot förbud eller villkor som gäller enligt föreningens regler om fisket. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning kommer regler om förverkande som finns där även fortsättningsvis att gälla.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.6.

38 §

I paragrafen, som är ny, föreskrivs att en fiskevårdsområdesförening bör se till att den som ska övervaka att föreningens regler om fiske efterföljs har de kunskaper som behövs för detta. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Eftersom det är fiskevårdsområdesföreningen som har rätt att ta ut kontrollavgift är det även föreningen som ska ansvara för att den som övervakar efterlevnaden av fiskevårdsområdets regler har för uppdraget nödvändig kunskap. Den person som skriver ut en uppmaning om kontrollavgift måste vara väl insatt i både fiskevårdsområdets regler och fiskelagstiftningen i övrigt. Personen i fråga ska därför ha genomgått utbildning i fisketillsyn eller förvärvat motsvarande kunskaper på annat sätt.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.7.

39 §

I paragrafen, som delvis motsvarar nuvarande 31 § lagen om fiskevårdsområden, ges regler om överklagande av en fiskevårdsområdesförenings beslut.

Kretsen av dem som har rätt att överklaga vidgas. Klagoberättigade är, efter ändringen, även den som inte är medlem i föreningen men vars rätt berörs av föreningens beslut.

Beslut om att ta ut kontrollavgift får inte överklagas. Sådana beslut kan i stället, om betalning inte sker, ytterst komma att prövas som en tvist i allmän domstol.

Det har även gjorts en del språkliga ändringar i paragrafen. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 12.1.

40 §

Paragrafen är ny men motsvarar, med vissa språkliga ändringar, nuvarande 31 § andra och tredje styckena i lagen om fiskevårdsområden.

För överklagandet gäller även lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter.

41 §

I paragrafen, som är ny, anges på vilka grunder länsstyrelsen kan upphäva ett beslut som överklagats enligt 40 §. Paragrafen motsvarar delvis nuvarande 31 § första stycket i lagen om fiskevårdsområden.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 12.2.

42 §

Paragrafen motsvarar i stort nuvarande 32 § lagen om fiskevårdsområden.

I *andra stycket* har ett par språkliga ändringar gjorts.

I *sista stycket* ges länsstyrelsen möjlighet att låta ett beslut gälla först när det vunnit laga kraft.

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 12.3.

Sammanfattning av betänkandet Fiskevård i enskilt vatten – en översyn av lagen om fiskevårdsområden (SOU 2009:53)

Prop. 2009/10:227
Bilaga 1

Lagen om fiskevårdsområden fungerar generellt sett bra. Syftet med bildandet är väl uppfyllt och i huvudsak förvaltar fiskevårdsområdesföreningarna sina vattenområden på ett ändamålsenligt sätt. Nuvarande politiska inriktning mot miljöhänsyn och ändringen av 2 kap. 18 § regeringsformen (RF) år 1995 samt införandet av Europakonventionen i svensk rätt samma år, vilket bl.a. innebär att en medborgare bara kan tvingas tåla rådandeinskränkningar i sin äganderätt när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen, medför dock att lagen i vissa avseenden behöver ändras. Motsvarande justeringar har redan genomförts i lagen om viltvårdsområden.

När det gäller miljöhänsyn ska anpassning enligt mitt förslag ske genom att ändamålet med bildande av fiskevårdsområden ska vara just fiskevård och inget annat. Möjligheten att bilda fiskevårdsområden i syfte att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen tas alltså bort. Det blir då inte längre möjligt att bilda fiskevårdsområden om området inte främjar fiskevården. Utöver att betona miljöhänsyn ger denna anpassning den enskilde ökat egendomsskydd, eftersom rådighetsinskränkningen i äganderätten enligt lagen om fiskevårdsområden inte längre får ske i syfte att främja fiskerättsägarnas gemensamma intresse. Fiskevård är däremot ett angeläget allmänt intresse i RF:s mening och därför är rådighetsinskränkningar i äganderätten med hänsyn till detta intresse förenligt med både RF:s och Europakonventionens regler om egendomsskydd. Det ska särskilt påpekas att skälet att ta bort möjligheten att bilda fiskevårdsområden i syfte att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen endast utgör en nödvändig anpassning till RF:s och Europakonventionens regler om egendomsskydd. Avsikten med ändringen är alltså inte att begränsa allmänhetens tillträde till fiskevatten. Ett allsidigt bedrivet fiske är normalt den bästa fiskevården och allmänhetens fiske är en del i en god fiskevård. Alltså kan även åtgärder som ger allmänheten tillträde till fiskevatten utgöra fiskevård.

För att ytterligare öka egendomsskyddet för den enskilde ska det av lagen framgå att en fiskevårdsområdesförening inte får bedriva verksamhet som är främmande för det ändamål som fiskevårdsområdet ska tillgodose, dvs. just fiskevård. Inte heller får beslut med stöd av lagen om fiskevårdsområden vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvaras inom den berörda delen av en fastighet inom området. Dessutom ska medlem i en fiskevårdsområdesförening alltid kunna kräva att röstetal ska beräknas efter fiskets andel i fiskevårdsområdet vid omröstning i frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen. De frågor som avses är t.ex. grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården samt grunderna för eventuell uttaxering från medlemmarna. Ändringen medför att den fiskerättförteckning som nu görs ersätts av en fiskerättsutredning. Detta leder även till följdändring i förordning (1998:1343) om stöd till fiskevården. Av fiskerättsutredningen ska det

framgå vem som äger fiske och hur stor del av den totala fiskevattenarealen i fiskevårdsområdet den enskildes fiske utgör. Den enskildes andel måste nämligen vara klarlagd för att röstetal ska kunna beräknas efter fiskets andel. I redan bildade fiskevårdsområden ska därför den befintliga fiskerättsföreteckningen kompletteras med uppgifter härom.

I dag kan länsstyrelsen tidigast tio år efter bildande av ett fiskevårdsområde besluta att fiskevårdsområdet ska upphöra och fiskevårdsområdesföreningen upplösas om medlemmarna motsätter sig fortsatt samverkan. För att fiskevårdsområden även i framtiden ska vara en attraktiv samverkansform måste det, enligt min mening, finnas möjlighet för fastighetsägarna att pröva institutet utan att behöva riskera att mot sin vilja bli fast i en föreningssamverkan för en lång tid. Samtidigt ska medlemmarna kunna besluta att vidta olika fiskeförbättrande åtgärder i vetskap om att fiskevårdsområdet kommer att bestå under en längre tid, så att effekterna av åtgärderna kan komma föreningen till godo. För att tillgodose intresset av långsiktighet utan att för den skull binda upp intressenter under allt för lång tid föreslår jag att den nuvarande tioårsgränsen ersätts med en femårsgräns. Länsstyrelsen ska även ha möjlighet att upplösa en fiskevårdsområdesförening om föreningen allvarligt missköter förvaltningen av området. Detta ska kunna ske oavsett hur lång tid som förflutit sedan beslutet om bildande av ett fiskevårdsområde fattades.

Den nuvarande sanktionsbestämmelsen i 30 § står i strid med RF:s regler om normgivning. Det är inte acceptabelt att ett enskilt rättssubjekt bestämmer vilka gärningar som ska vara straffbelagda även om det bara är i ett begränsat område. Jag föreslår därför att sanktionsbestämmelsen tas bort ur lagen. Istället ska ett civilrättsligt system med utfärdande av kontrollavgift ersätta detta förfarande. Denna ändring ger fiskevårdsområdesföreningarna möjlighet att utöva en effektiv tillsyn inom fiskevårdsområdet, utan att systemet blir komplicerat och skapar byråkrati.

Vid överklagande av en fiskevårdsområdesförenings beslut prövar länsstyrelsen och domstol i dag endast om fiskevårdsområdesföreningarnas beslut är lagliga. Detta strider mot artikel 6 i Europakonventionen. En domstol ska enligt konventionen inte bara ha rätt att pröva ett besluts laglighet utan ska också tillåtas bedöma fakta och värdera bevis. Därför måste överprövning av ett beslut från fiskevårdsområdesförening framledes även omfatta om beslutet är lämpligt. I konsekvens härmed ska länsstyrelsen och den allmänna förvaltningsdomstolen också kunna ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut. Vidare strider lagen om fiskevårdsområdets bestämmelser om överklagande mot Europakonventionen i de fall en fiskevårdsområdesförenings beslut angår en person som inte är medlem i föreningen, eftersom lagen om fiskevårdsområden inte ger denne rätt att överklaga beslutet. Med hänsyn härtill föreslår jag att lagen ändras så att den vars rätt berörs ska vara behörig att överklaga ett beslut som en fiskevårdsområdesförening fattar, om beslutet gått honom eller henne emot, oavsett om personen är medlem i föreningen.

I direktiven anges särskilt att utredningen bör överväga behovet av och möjligheterna till fördelning mellan medlemmarna av ett eventuellt

ekonomiskt överskott från fiskevårdsområdet. I dag är det möjligt att fördela eventuellt överskott mellan medlemmarna. Min bedömning är dock att beskattningsreglerna vid fördelning av ekonomiskt överskott mellan fiskevårdsområdesföreningens medlemmar är mycket detaljrika och komplicerade. Det synes även saknas rätt för föreningen att fondera pengar eftersom föreningens inkomster och utgifter ska deklarerars hos respektive fiskerättsägare. Regleringen i detta avseende riskerar att hämma kostsamma fiskevårdande insatser, trots att de är nödvändiga. Det föreligger därför behov av en enklare, mindre detaljerad och mer ändamålsanpassad skattereglering. Bestämmelserna om beskattning av utdelade medel till medlemmarna från fiskevårdsområdesföreningarna finns inte i lagen om fiskevårdsområden, utan ingår i övrig skattereglering för samfälligheter. Att utarbeta skatteregler som endast omfattar fiskevårdsområdesföreningar är enligt min mening inte lämpligt. En översyn av skattelagstiftningen i detta avseende skulle endast till en mindre del komma att omfatta lagen om fiskevårdsområden. Det skulle resultera i att en sådan översyn av hela detta område i skattelagstiftningen inom denna utredning skulle ta allt för stor andel av resurserna i anspråk i förhållande till övriga frågor som utredningen har att se över. Likaså skulle en sådan utredning bara till den del som omfattar lagen om fiskevårdsområden ha stöd av mina direktiv. Jag föreslår därför att hela lagstiftningen rörande beskattning av samfälligheter ses över i särskild ordning.

Eftersom den nuvarande lagen om fiskevårdsområden i vissa delar strider mot grundlagen och Europakonventionen är det viktigt att ändringarna av lagen kan träda i kraft så fort som möjligt. Det är därför även nödvändigt att befintliga fiskevårdsområden ska omfattas av de nya bestämmelserna. Däremot bör de nya bestämmelserna inte medföra att fiskevårdsområden som bildats enligt den nuvarande lagens bestämmelser måste lösas upp för att vissa av föreningens stadgebestämmelser strider mot de nya eller de ändrade bestämmelserna i lagen. Upptäcker en förening att dess stadgar strider mot bestämmelser i lagen ska styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om ändring av stadgarna så att de överensstämmer med denna.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1981:533) om fiskevårdsområden

dels att nuvarande 1, 2, 28, 29 och 30 §§ ska ha följande lydelse,

dels att nuvarande 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 32 §§ ska betecknas 4, 3, 7, 6, 22, 23, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20, 27, 24, 25, 26, 39 respektive 40 §§ samt att de ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 §, rubriken närmast före 8 §, rubriken närmast före 16 §, rubriken närmast före 18 §, rubriken närmast före 21 §, rubriken närmast före 24 § och rubriken närmast före 30 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas nio nya paragrafer; 21, 31–38 samt en ny rubrik närmast före 39 §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***Allmänna bestämmelser****Allmänna bestämmelser**

1 §

I syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsinnehavare inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt fiskelagen (1993:787) får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastighet, om fastigheten har flera ägare. Vad nu sagts gäller också fiske som utgör en fastighet.

1 §

Enligt denna lag kan fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde i syfte att främja fiskevården genom en samordning av fiskets bedrivande och åtgärder till skydd och stöd för fisk och vattenlevande blöt- och kräftdjur.

För att genomföra en sådan samordning ska fiskerättsinnehavare som ingår i området bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt fiskelagen (1993:787) får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastighet, om fastigheten har flera ägare. Vad nu sagts gäller också fiske som utgör en fastighet.

2 §

Ett fiskevårdsområde får inte omfatta fiske inom områden, där samerna har rätt till fiske enligt rennäringslagen (1971:437), såvitt fråga är om kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition eller renbetesfjällen.

Beträffande fiske inom andra områden, där samerna har rätt till fiske enligt rennäringslagen, får någon inskränkning inte ske i denna rätt genom bildande av fiskevårdsområden.

4 §

Beslut om bildande av ett fiskevårdsområde meddelas av länsstyrelsen, som i samband därmed skall fastställa stadgar för fiskevårdsområdesföreningen i de hänseenden som anges i 18 §.

3 §

Den som äger fiske som ingår i ett fiskevårdsområde är medlem i fiskevårdsområdesföreningen.

Har en fastighets fiske upplåtits i sin helhet för längre tid än ett år, skall brukaren i stället för upplåtaren vara medlem i föreningen under upplåtelse tiden, om inte annat har avtalats mellan upplåtaren och brukaren. I frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen får dock brukaren endast med ägarens medgivande föra talan för fisket.

Har fiske upplåtits genom servitut, skall, såvitt avser det upplåtna fisket, vad som i denna lag sägs om ägare till fiske i stället gälla ägaren till den fastighet, till vars förmån servitutet gäller.

2 §

Ett fiskevårdsområde får inte omfatta fiske inom områden, där samerna har rätt till fiske enligt rennäringslagen (1971:437), när det är fråga om kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition eller renbetesfjällen.

För fiske inom andra områden, där samerna har rätt till fiske enligt rennäringslagen, får denna rätt inte inskränkas genom att ett fiskevårdsområde bildas.

3 §

Länsstyrelsen beslutar om bildande av ett fiskevårdsområde. I samband med detta ska länsstyrelsen pröva och fastställa stadgar för fiskevårdsområdesföreningen i de hänseenden som anges i 16 §.

4 §

Den som äger fiske som ingår i ett fiskevårdsområde är medlem i fiskevårdsområdesföreningen.

Har en fastighets fiske upplåtits i sin helhet för längre tid än ett år, ska brukaren i stället för upplåtaren vara medlem i föreningen under upplåtelse tiden, om inte annat har avtalats mellan upplåtaren och brukaren. I frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen får dock brukaren endast med ägarens medgivande föra talan för fisket.

Har fiske upplåtits genom servitut, ska, såvitt avser det upplåtna fisket, vad som i denna lag sägs om ägare till fiske i stället gälla ägaren till den fastighet, till vars förmån servitutet gäller.

Villkor för bildande

7 §

För att ett fiskevårdsområde skall få bildas krävs att bildandet är lämpligt med hänsyn till vattenområdets och fiskets beskaffenhet och omfattning samt förhållandena i övrigt.

6 §

Ett fiskevårdsområde får inte bildas om ägarna av det fiske som det är fråga om mera allmänt motsätter sig bildandet och har beaktansvärda skäl för det. Vid denna prövning skall främst deras mening beaktas, vilkas fiskeutövning påverkas mest av bildandet.

Första stycket gäller inte, om behovet av fiskevårdsområdets bildande är synnerligen angeläget.

Förfarandet vid bildande

10 §

Ansökan om bildande av ett fiskevårdsområde får göras av den som äger fiske som avses ingå i området eller av kommunen. Ansökan skall göras hos länsstyrelsen.

11 §

Ansökningshandlingarna skall innehålla uppgift om det fiske som avses ingå i fiskevårdsområdet och förslag till stadgar för fiskevårdsområdesföreningen.

Villkor för bildande

6 §

För att ett fiskevårdsområde ska få bildas krävs att bildandet

1. främjar fiskevården, och
2. är lämpligt med hänsyn till vattenområdets och fiskets beskaffenhet och omfattning samt förhållandena i övrigt.

7 §

Ett fiskevårdsområde får inte bildas om ägarna av det fiske som det är fråga om mera allmänt motsätter sig bildandet och har beaktansvärda skäl för det. Vid denna prövning ska främst deras mening beaktas, vilkas fiskeutövning påverkas mest av bildandet.

Första stycket gäller inte, om behovet av fiskevårdsområdets bildande är synnerligen angeläget.

Vid omröstning har varje fiskerättsinnehavare, oavsett om innehavaren äger en eller flera fastigheter med tillhörande fiske, en röst. Personer som äger en fastighet med tillhörande fiske med samäganderätt har en röst tillsammans.

Förfarandet vid bildande

8 §

Ansökan om bildande av ett fiskevårdsområde får göras av den som äger fiske som avses ingå i området eller av kommunen. Ansökan ska göras hos länsstyrelsen.

9 §

Ansökningshandlingarna ska innehålla uppgift om det fiske som avses ingå i fiskevårdsområdet och förslag till stadgar för fiskevårdsområdesföreningen.

12 §

Frågan om bildande av ett fiskevårdsområde skall utredas vid en förrättning under ledning av en förrättningsman, om det inte är uppenbart att förutsättningar för bildandet saknas.

Länsstyrelsen får dock utan föregående förrättning besluta att bilda ett fiskevårdsområde, om alla ägarna av fisket är ense om detta eller om förrättning annars inte anses nödvändig.

13 §

Förrättningsmannen skall med ledning av ansökningshandlingarna och vad som i övrigt har förekommit göra upp ett förslag till det fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och de stadgar som bör gälla för fiskevårdsområdesföreningen. Han skall vidare, i den omfattning som behövs för prövningen enligt 6 §, utreda vilka som är ägare till fisket och upprätta en förteckning över ägarna (fiskerättsförteckning).

Förslaget skall behandlas vid sammanträde inför förrättningsmannen.

14 §

Förrättningsmannen skall kalla ägarna av fisket till sammanträdet. Kallelsen skall innehålla en kort beskrivning av den avsedda områdesbildningen samt uppgift om tid och plats där ansökningshandlingarna och fiskerättsförteckningen finns tillgängliga. I kallelsen skall anges att ägare av fiske bör senast vid sammanträdet muntligen eller skriftligen framföra sina synpunkter på områdesbildningen och fiskerättsförteckningen samt lägga fram skriftlig utredning som han önskar åberopa till stöd för erinringar mot fiskerättsförteckningen. Om det

10 §

Frågan om bildande av ett fiskevårdsområde *ska* utredas vid en förrättning under ledning av en förrättningsman, om det inte är uppenbart att förutsättningar för bildandet saknas.

Länsstyrelsen får dock utan föregående förrättning besluta att bilda ett fiskevårdsområde, om alla ägarna av fisket är ense om detta eller om förrättning annars inte anses nödvändig.

11 §

Förrättningsmannen *ska* med ledning av ansökningshandlingarna och vad som i övrigt har förekommit göra upp ett förslag till det fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och de stadgar som bör gälla för fiskevårdsområdesföreningen. *Förrättningsmannen ska* vidare, i den omfattning som behövs för prövningen enligt 7 §, utreda vilka som är ägare till fisket och upprätta en förteckning över ägarna *och deras andel (fiskerättsutredning)*.

Förslaget *ska* behandlas vid sammanträde inför förrättningsmannen.

12 §

Förrättningsmannen *ska* kalla ägarna av fisket till sammanträdet. Kallelsen *ska* innehålla en kort beskrivning av den *planerade* områdesbildningen *och* uppgift om tid och plats där ansökningshandlingarna och *fiskerättsutredningen* finns tillgängliga. I kallelsen *ska* anges att ägare av fiske senast vid sammanträdet muntligen eller skriftligen *bör* framföra sina synpunkter på områdesbildningen och *fiskerättsutredningen* samt lägga fram skriftlig utredning som han *eller hon* önskar åberopa till stöd för *invändningar* mot *fiskerätts-*

inte kan antas, att fiskerättsförteckningen är fullständig, utfärdas kallelse även på okända ägare av fiske. Kallelsen skall i god tid före sammanträdet delges ägarna av fisket. För sådan delgivning gäller inte bestämmelserna i 10 § första stycket och 16 § andra stycket 2 delgivningslagen (1970:428).

Förordningsmannen skall alltid underrätta kommunen om innehållet i kallelsen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller i tillämpliga delar även då ett nytt sammanträde utsätts. Om vid ett sammanträde har tillkännagetts tid och plats för nästa sammanträde, behöver inte kallelse delges den som kallats i föreskriven ordning till det sammanträde då tillkännagivandet skett.

15 §

Vid förordningen skall förutläggningarna för bildande av fiskevårdsområdet utredas.

Fiskerättsinnehavarna skall få tillfälle att yttra sig och lägga fram utredning i frågor som är av betydelse för bildandet.

16 §

Förordningsmannen skall avge ett utlåtande om fiskevårdsområdet bör komma till stånd. Finner förordningsmannen att det bör ske, ska han i utlåtandet ta in förslag i fråga om det fiske som fiskevårdsområdet skall omfatta och förslag till stadgar för fiskevårdsområdesföreningen. I utlåtandet skall alltid anges hur förordningskostnaderna bör betalas.

Förordningen avslutas genom att utlåtandet och övriga förordningshandlingar läggs fram för ägarna av fisket på tid och plats som bestämts vid sammanträde. Hand-

utredningen. Om det inte kan antas, att *fiskerättsutredningen* är fullständig, utfärdas kallelse även på okända ägare av fiske. Kallelsen *ska* i god tid före sammanträdet delges ägarna av fisket. För sådan delgivning gäller inte bestämmelserna i 10 § första stycket och 16 § andra stycket 2 delgivningslagen (1970:428).

Förordningsmannen *ska* alltid underrätta kommunen om innehållet i kallelsen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller i tillämpliga delar även då ett nytt sammanträde utsätts. Om *det* vid ett sammanträde har tillkännagetts tid och plats för nästa sammanträde, behöver inte kallelse delges den som kallats i föreskriven ordning till det sammanträde då tillkännagivandet skett.

13 §

*Vid förordningen ska fiske-
rättsinnehavarna få möjlighet att
yttra sig och lägga fram utredning
i frågor som är av betydelse för
bildandet.*

14 §

*Förordningsmannen ska lämna
ett utlåtande om fiskevårds-
området bör bildas. I sådant fall
ska förordningsmannen i utlåtandet
ta in förslag om det fiske som
området ska omfatta och förslag
till stadgar för fiskevårdsområdes-
föreningen. I utlåtandet ska alltid
anges hur förordningskostnaderna
bör betalas.*

Förordningen avslutas genom att utlåtandet och övriga förordningshandlingar läggs fram för ägarna av fisket på tid och plats som bestämts vid sammanträde. Hand-

lingarna hålls härefter tillgängliga för granskning under en månad.

Efter utgången av denna tid skall förrättningsmannen översända förrättningshandlingarna och de erinringar som kan ha framställts till länsstyrelsen.

17 §

Meddelas beslut om bildande av ett fiskevårdsområde, skall kostnaderna för bildandet, i den mån bidrag inte utgår av allmänna medel, fördelas mellan ägarna av fisket efter vad som är skäligt. Bildas inte något fiskevårdsområde, skall kostnaderna betalas av sökanden eller fördelas mellan sökandena, om inte särskilda omständigheter föranleder att betalningsskyldigheten fördelas mellan ägarna av fisket eller vissa av dem.

Stadgar

18 §

Av stadgarna för en fiskevårdsområdesförening skall framgå

1. grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården, däribland fråga om föreningens verksamhet skall vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa fiskarter,

2. grunderna för uttaxering från medlemmarna, om sådan skall kunna ske,

3. de riktlinjer i övrigt som skall gälla för föreningens verksamhet.

19 §

Frågor om ändring av stadgarna i de hänseenden som anges i 18 § prövas av länsstyrelsen efter ansökan av fiskevårdsområdesföreningen. För prövningen skall i tillämpliga delar gälla bestämmelserna om villkoren för och

lingarna *ska sedan finnas tillgängliga* för granskning under en månad.

Efter denna tid ska förrättningsmannen till länsstyrelsen skicka förrättningshandlingarna och de invändningar som kan ha framställts.

15 §

Meddelas beslut om bildande av ett fiskevårdsområde, *ska* kostnaderna för bildandet, i den mån bidrag inte utgår av allmänna medel, fördelas mellan ägarna av fisket efter vad som är skäligt. Bildas inte något fiskevårdsområde, *ska* kostnaderna betalas av sökanden eller fördelas mellan sökandena, om inte särskilda omständigheter föranleder att betalningsskyldigheten fördelas mellan ägarna av fisket eller vissa av dem.

Stadgar

16 §

Av stadgarna för en fiskevårdsområdesförening *ska* framgå

1. grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården, däribland fråga om föreningens verksamhet *ska* vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa *arter*,

2. grunderna för uttaxering från medlemmarna, om sådan *ska* kunna ske, *och*

3. de riktlinjer i övrigt som *ska* gälla för föreningens verksamhet.

17 §

Ett beslut om ändring av stadgarna i de hänseenden som avses i 16 § får inte tillämpas innan det har prövats och fastställts av länsstyrelsen. För prövningen ska i tillämpliga delar gälla bestämmelserna om villkoren

Prop. 2009/10:227
Bilaga 2

Organisation

20 §

För fiskevårdsområdesföreningen skall finnas en styrelse. Styrelsen företräder föreningen mot tredje man. Utser inte medlemmarna styrelse, får länsstyrelsen på ansökan av någon vars rätt är beroende därav tillsätta styrelse.

Innan stadgar har antagits och styrelse har utsetts kan föreningen inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter.

21 §

Medlemmarnas rätt att delta i handhavandet av fiskevårdsområdesföreningens angelägenheter utövas på fiskestämma.

22 §

Vid omröstning på fiskestämma gäller att varje medlem har en röst, om inte annat följer av stadgarna.

23 §

Den mening som har fått det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut. Val avgörs vid lika röstetal genom lottning. I andra frågor gäller den mening som biträds av de flesta röstande eller, om även antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

Organisation

18 §

För fiskevårdsområdesföreningen ska det finnas en styrelse. Styrelsen företräder föreningen mot tredje man. Utser inte medlemmarna styrelse, får länsstyrelsen på ansökan av någon vars rätt är beroende därav tillsätta styrelse.

Innan stadgar har antagits och styrelse har utsetts kan föreningen inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter.

19 §

Medlemmarnas rätt att delta i fiskevårdsområdesföreningens angelägenheter utövas på fiskestämman.

20 §

I fråga om rösträtt och beslut på fiskestämman gäller,

1. att vid omröstning på fiskestämman i frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen har varje medlem en röst, om inte annat följer av stadgarna. Om medlem så begär ska dock röstetal i stället beräknas efter fiskets andel i fiskevårdsområdet.

2. att varje medlem har en röst i övriga frågor,

3. att ingen får rösta för mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet,

4. att den mening som har fått det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut,

5. att vid lika röstetal val avgörs genom lottning och i andra frågor den mening gäller som stöds av de flesta röstande eller, om antalet röstande är lika, av stämmans ordförande, och

6. att beslut om ändring av stadgarna är giltigt endast om ändringsförslaget funnits med i kallelsen till fiskestämman.

Vid omröstning enligt första stycket 1–2 har medlemmar som äger en fastighet med tillhörande fiske med samäganderätt en röst tillsammans.

Verksamhet

8 §

En fiskevårdsområdesförening får besluta om upplåtelse av fiske inom fiskevårdsområdet.

För beslut om upplåtelse av en medlems hela fiske eller av fiske som han innehar med ensamrätt fordras hans samtycke, om inte fisket saknar betydelse för hans försörjning.

9 §

En fiskevårdsområdesförening får besluta att bidrag till föreningens verksamhet skall uttaxeras av medlemmarna, endast om det finns föreskrifter om sådan uttaxering i stadgarna.

Fiskevårdsområdets bestånd

25 §

På ansökan av de fiskevårdsområdesföreningar som berörs kan länsstyrelsen besluta att

Verksamhet

21 §

En fiskevårdsområdesförening får inte bedriva verksamhet som är främmande för det ändamål som fiskevårdsområdet ska tillgodose.

Beslut med stöd av denna lag får heller inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom den berörda delen av en fastighet inom området.

22 §

En fiskevårdsområdesförening får besluta om upplåtelse av fiske inom fiskevårdsområdet.

För beslut om upplåtelse av en medlems hela fiske eller av fiske som han *eller hon* innehar med ensamrätt fordras hans *eller hennes* samtycke, om inte fisket saknar betydelse för hans *eller hennes* försörjning.

23 §

En fiskevårdsområdesförening får besluta att bidrag till föreningens verksamhet *ska* uttaxeras av medlemmarna, endast om det finns föreskrifter om sådan uttaxering i stadgarna.

Ändring och upplösning av fiskevårdsområde

24 §

På ansökan av *styrelserna eller styrelsen* i de fiskevårdsområdesföreningar som berörs kan läns-

1. föra samman flera fiskevårdsområden till ett fiskevårdsområde,
2. dela upp ett fiskevårdsområde i flera fiskevårdsområden.

För prövningen av fråga om sådan ombildning skall i tillämpliga delar gälla bestämmelserna om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiskevårdsområde.

26 §

På ansökan av fiskevårdsområdesföreningen får länsstyrelsen besluta att ett fiske skall anslutas till fiskevårdsområdet. För sådan anslutning fordras medgivande av fiskets ägare och, om fisket ingår i fiskevårdsområde, av fiskevårdsområdesföreningen för det området.

27 §

Länsstyrelsen får besluta att ett fiske skall uteslutas ur fiskevårdsområdet. Ansökan om uteslutning skall göras av fiskevårdsområdesföreningen eller av fiskets ägare.

24 §

Länsstyrelsen kan besluta att en fiskevårdsområdesförening skall upplösas.

Sådant beslut får meddelas om ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan eller om ändrade förhållanden inträtt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet.

styrelsen besluta att

1. föra samman flera fiskevårdsområden till ett fiskevårdsområde,
eller

2. dela upp ett fiskevårdsområde i flera fiskevårdsområden.

För en sådan ombildning gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiskevårdsområde.

25 §

På ansökan av fiskevårdsområdesföreningens *styrelse* får länsstyrelsen besluta att ett fiske *ska* anslutas till fiskevårdsområdet. För sådan anslutning fordras medgivande av fiskets ägare och, om fisket ingår i *ett annat* fiskevårdsområde, av fiskevårdsområdesföreningen för det området.

26 §

På ansökan av fiskets ägare eller fiskevårdsområdesföreningens styrelse får länsstyrelsen besluta att ur fiskevårdsområdet utesluta

1. *ett fiske som på grund av ändrad användning eller annars saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området, eller*

2. *ett fiske eller flera fisken som kan utgöra en egen enhet för fiskevård, om övriga fisken inom fiskevårdsområdet kan bestå som ett lämpligt sådant område.*

27 §

Länsstyrelsen kan besluta att *ett fiskevårdsområde ska upphöra och fiskevårdsområdesföreningen upplösas om*

1. *ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan,*

2. *ändrade förhållanden inträtt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet, eller*

*3. fiskevårdsområdesföreningen
allvarligt missköter förvaltningen
av fiskevårdsområdet.*

Beslut om upplösning på den förstnämnda grunden får inte meddelas innan tio år har förflutit från det beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

Beslut om upplösning enligt första stycket 1 får meddelas tidigast fem år från det att beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

28 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 24, 26 eller 27 § skall utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid sådan förrättning gäller 13–16 §§ i tillämpliga delar. Kostnaderna för förrättningen skall betalas av fiskevårdsområdesföreningen, om inte särskilda omständigheter föranleder att någon annan helt eller delvis bör svara för dem.

28 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 25–27 §§ ska utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid sådan förrättning gäller 11–14 §§ i tillämpliga delar. Kostnaderna för förrättningen ska betalas av fiskevårdsområdesföreningen, om inte särskilda omständigheter föranleder att någon annan helt eller delvis bör svara för dem.

29 §

Vid upplösning av en fiskevårdsområdesförening gäller bestämmelsen i 62 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

Är en fiskevårdsområdesförening försatt i konkurs och avslutas denna utan överskott, är föreningen utan hinder av första stycket upplöst när konkursen avslutas.

29 §

Vid upplösning av en fiskevårdsområdesförening gäller bestämmelsen i 62 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

Om en fiskevårdsområdesförening är försatt i konkurs och denna avslutas utan överskott, är föreningen utan hinder av första stycket upplöst när konkursen avslutas.

Ansvar m.m.

30 §

Bryter den som har rätt att fiska inom ett fiskevårdsområde mot de regler som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom området döms till böter, om inte gärningen är belagd med straff i annan lag eller författning.

Sådant brott får åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande. Som målsägande anses även fiskevårdsområdes-

Sanktioner m.m.

30 §

En fiskevårdsområdesförening får ta ut en avgift (kontrollavgift) om en fiskande som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom området (otillåtet fiske).

Kontrollavgift får inte tas ut om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning.

föreningen och medlem i föreningen.

Vid överträdelse som är belagd med straff i annan lag eller författning ska fiskevårdsområdesföreningen och medlem i föreningen även anses som målsägande.

Prop. 2009/10:227
Bilaga 2

31 §

Kontrollavgift får tas ut endast om de regler som gäller för fisket inom området tydligt har tillkännagetts.

32 §

Kontrollavgiften får per överträdelse inte överstiga fem procent av prisbasbeloppet enligt lag (1962:381) om allmän försäkring det år överträdelsen begicks.

33 §

Vill en fiskevårdsområdesförening ta ut kontrollavgift ska den utställa en betalningsuppmaning som överlämnas till den fiskande.

Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppmaningen, ska fiskevårdsområdesföreningen påminna den fiskande om betalningsansvaret innan fiskevårdsområdesföreningen vidtar åtgärder för inkassering av avgiften enligt inkassolagen (1974:182). Påminnelsen ska innehålla uppgift om när avgiften senast ska betalas.

34 §

Talan om att få ut kontrollavgift får inte väckas senare än två år från den dag då otillåtet fiske skedde.

Talan ska väckas vid tingsrätten i den domsaga där det otillåtna fisket ägde rum.

35 §

Om det med hänsyn till den fiskandes ålder, mognad och omständigheterna i samband med det otillåtna fisket skulle framstå

som uppenbart oskäligt att ta ut kontrollavgift, får avgiften inte tas ut.

36 §

Har kontrollavgift tagits ut trots att överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning ska redan erlagd avgift betalas tillbaka.

37 §

Fiskevårdsområdesföreningen ansvarar för att den som övervakar efterlevnaden av förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom fiskevårdsområdet har för ändamålet lämplig kunskap.

38 §

Fisk eller vattenlevande blöt- och kräftdjur som fiskats i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom fiskevårdsområdet tillfaller fiskevårdsområdesföreningen.

Överklagande

31 §

Anser en medlem vars rätt berörs av beslut på fiskestämma eller beslut av fiskevårdsområdesföreningens styrelse att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot denna lag eller annan författning eller mot stadgarna eller kränker hans enskilda rätt, får han överklaga beslutet hos länsstyrelsen genom besvär.

Besvärshandlingen skall ha inkommit till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för beslutet. I fråga om besvär mot styrelsens beslut räknas dock besvärstiden från den dag klaganden fick del av beslutet.

39 §

Den vars rätt berörs av beslut på fiskestämma eller beslut av fiskevårdsområdesföreningens styrelse får överklaga beslutet hos länsstyrelsen om beslutet gått honom eller henne emot.

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för beslutet. I fråga om överklagande av styrelsens beslut räknas dock tidsfristen från den dag klaganden fick del av beslutet.

Fiskestämman eller styrelsens beslut skall gälla utan hinder av att det har överklagats, om inte länsstyrelsen förordnar annat.

32 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Då beslut som länsstyrelsen, länsrätten eller kammarrätten meddelar enligt denna lag angår så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan tillställas var och en av dem, skall meddelande om beslutet införas i ortstidning. Tiden för överklagande skall räknas från den dag då kungörandet har skett.

Länsstyrelsens beslut skall gälla även om det har överklagats, om inte domstol beslutar annat.

Fiskestämman eller styrelsens beslut *ska* gälla *även om* det har överklagats, om inte länsstyrelsen förordnar annat.

40 §

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Då beslut som länsstyrelsen, länsrätten eller kammarrätten meddelar enligt denna lag angår så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan *skickas till* var och en av dem, *ska* meddelande om beslutet införas i ortstidning. Tiden för överklagande *ska då* räknas från den dag kungörandet har skett.

Länsstyrelsens beslut *ska gälla omedelbart om inte annat anges i beslutet.*

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.
2. Ett fiskevårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande ska anses som ett fiskevårdsområde bildat enligt denna lag. För ett sådant fiskevårdsområde och den förening som förvaltar området gäller lagen med det undantag som anges i 3.
3. Om en förenings stadgar strider mot bestämmelserna i lagen ska styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om den ändring som behövs.

Efter remiss har yttrande över förslagen i betänkandet Fiskevård i enskilt vatten – en översyn av lagen om fiskevårdsområden inkommit från Hovrätten Västra Sverige, Göteborgs tingsrätt, Kammarätten i Sundsvall, Åklagarmyndigheten, Länsrätten i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Sveriges lantbruksuniversitet, Naturvårdsverket, Jönköpings kommun, Västerviks kommun, Karlskrona kommun, Kristianstads kommun, Bengtsfors kommun, Forshaga kommun, Faluns kommun, Hedemora kommun, Hudiksvalls kommun, Söderhamns kommun, Sundsvalls kommun, Härjedalens kommun, Gällivare kommun, Skogsindustrierna, Sveriges Fiskares Riksförbund, Sveriges Fisketurismföretagare SeFF, Sveriges Fiskevattenägareförbund och Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund.

Norrköpings kommun, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Sveriges Kommuner och Landsting, Vattenbrukarnas Riksförbund och Regelrådet har meddelat att de avstår från att besvara remissen.

Länsstyrelsen i Västerbottens län, Stockholms stad, Eskilstuna kommun, Gislaveds kommun, Värnamo kommun, Växjö kommun, Nybro kommun, Hässleholms kommun, Falkenbergs kommun, Hylte kommun, Marks kommun, Torsby kommun, Lindesbergs kommun, Mora kommun, Örnsköldsviks kommun, Krokoms kommun, Vindelns kommun, Svenska Naturskyddsföreningen, Lantbrukarnas Riksförbund, Skärgårdarnas Riksförbund, Sveriges kust- och insjöfiskares organisation och Världsnaturfonden WWF har inte besvarat remissen.

Utöver remisslistan har synpunkter lämnats av Vällö fiskevårdsområdesförening, Ammarnäs fiskevårdsområdesförening, Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg, Vindelälvens Fiskeråd och Björklidens Samfällighetsförening i Laisälven.

Förslag till lag om ändring i lagen (1981:533) om
fiskevårdsområden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1981:533) om fiskevårdsområden

dels att nuvarande 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 30, 31 och 32 §§ ska betecknas 4, 3, 7, 6, 23, 24, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 28, 29, 30, 31, 39 och 42 §§,

dels att nuvarande 1 och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att de nya 3, 4, 6, 11, 13, 16, 17, 20, 21, 28, 29, 31, 40 och 43 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 25 § ska lyda ”Ändring och upplösning av fiskevårdsområde”,

dels att rubrikerna närmast före 8, 10, 18, 20 och 30 §§ ska sättas närmast före de nya 22, 8, 16, 18 och 31 §§, samt att rubriken närmast före den nya 31 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tio nya paragrafer, 22, 32–38, 40 och 41 §§ samt närmast före 39 § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

I syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsinnehavare inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt fiskelagen (1993:787) får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastig-

Enligt denna lag får fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde. En sådan sammanföring får ske i syfte att

1. samordna fiskets bedrivande,
2. samordna fiskevården, och
3. främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen.

Med fiskevård enligt första stycket avses åtgärder till skydd och stöd för fisk samt vattenlevande blöt- och kräftdjur.

För att uppfylla syftet enligt första stycket får fiskerättsägarna i området bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt fiskelagen (1993:787) får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastig-

het, om fastigheten har flera ägare. *Vad nu sagts* gäller också fiske som utgör en fastighet.

4 §

Beslut om bildande av ett fiskevårdsområde meddelas av länsstyrelsen, som i samband därmed skall fastställa stadgar för fiskevårdsområdesföreningen i de hänseenden som anges i 18 §.

3 §

Den som äger fiske som ingår i fiskevårdsområdesföreningen.

Har en fastighets fiske upplåtits i sin helhet för längre tid än ett år, skall brukaren i stället för upplåtaren vara medlem i föreningen under upplåtelseiden, om inte annat har avtalats mellan upplåtaren och brukaren. I frågor där det slutliga avgörandet tillkommer länsstyrelsen får dock brukaren endast med ägarens medgivande föra talan för fisket.

Har fiske upplåtits genom servitut, skall, såvitt avser det upplåtna fisket, vad som i denna lag sägs om ägare till fiske i stället gälla ägaren till den fastighet, till vars förmån servitutet gäller.

13 §

Förrättningsmannen *skall* med ledning av ansökningshandlingarna och vad som i övrigt har förekommit *göra upp ett förslag till det* fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och de stadgar som bör gälla för fiskevårdsområdesföreningen. *Han skall* vidare, i den omfattning som behövs för prövningen enligt 6 §, utreda vilka som är ägare till fisket och upprätta en förteckning över ägarna (fiskerättsförteckning).

het, om fastigheten har flera ägare. *Detta* gäller också fiske som utgör en fastighet.

3 §

Länsstyrelsen beslutar om bildande av ett fiskevårdsområde. I samband med detta ska länsstyrelsen pröva och fastställa stadgar för fiskevårdsområdesföreningen när det gäller de grunder och riktlinjer som anges i 16 §.

4 §

ett fiskevårdsområde är medlem i

Om en fastighets fiske har upplåtits i sin helhet för längre tid än ett år, ska nyttjanderättshavaren i stället för upplåtaren vara medlem i föreningen under upplåtelseiden, om inte annat har avtalats mellan upplåtaren och nyttjanderättshavaren. I frågor där länsstyrelsen ska fatta det slutliga beslutet får dock nyttjanderättshavaren endast med ägarens medgivande företräda fisket.

När det gäller fiske som upplåtits genom servitut ska vad som i denna lag sägs om ägare till fiske i stället gälla ägaren till den fastighet, till vars förmån servitutet gäller.

11 §

Förrättningsmannen *ska* med ledning av ansökningshandlingarna och vad som i övrigt har förekommit *föreslå vilket* fiske som bör ingå i fiskevårdsområdet och de stadgar som bör gälla för fiskevårdsområdesföreningen. *För rättningsmannen ska* vidare, i den omfattning som behövs för prövningen enligt 7 §, utreda vilka som är ägare till fisket och upprätta en förteckning över ägarna (fiskerättsförteckning).

Förslaget *skall* behandlas vid sammanträde inför förrättningsmannen.

Förslaget *ska* behandlas vid sammanträde inför förrättningsmannen.

15 §

Vid förrättningen skall förut-sättningarna för bildande av fiske-vårdsområdet utredas.

Fiskerättsinnehavarna skall få tillfälle att yttra sig och lägga fram utredning i frågor som är av betydelse för bildandet.

18 §

Av stadgarna för en fiskevårds-områdesförening *skall* framgå

1. grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården, däribland *fråga* om föreningens verksamhet skall vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa *fiskarter*,

2. grunderna för uttaxering från medlemmarna, om sådan *skall* kunna ske,

3. de riktlinjer i övrigt som *skall* gälla för föreningens verksamhet.

19 §

Frågor om ändring av stad-garna i de hänseenden som anges i 18 § prövas av länsstyrelsen efter ansökan av fiskevårdsområdes-föreningen. För prövningen skall i tillämpliga delar gälla bestämmelserna om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiske-vårdsområde.

22 §

Vid omröstning på fiskestämma *gäller att varje medlem har en röst, om inte annat följer av stadgarna.*

13 §

Vid förrättningen ska fiske-rättsägarna få möjlighet att yttra sig och lägga fram utredning i frågor som är av betydelse för bildandet.

16 §

Av stadgarna för en fiskevårds-områdesförening *ska det* framgå

1. grunderna för fiskets utnyttjande och för fiskevården, däribland *frågan* om föreningens verksamhet ska vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa *arter*,

2. grunderna för uttaxering från medlemmarna, om sådan *ska* kunna ske, *och*

3. de riktlinjer i övrigt som *ska* gälla för föreningens verksamhet.

17 §

En fiskevårdsområdesförenings beslut om ändring av stadgarna när det gäller de grunder och riktlinjer som anges i 16 § får inte tillämpas innan det har prövats och fastställts av länsstyrelsen. För prövningen ska i tillämpliga delar gälla bestämmelserna om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiskevårdsområde.

20 §

Vid omröstning på fiskestämma *har varje medlem en röst, om inte annat följer av stadgarna.*

Medlemmar som äger en fastighet med tillhörande fiske med samäganderätt har en röst tillsammans. Om fiskevårdsområdet består av en enda samägd fastighets

Ingen får för egen del rösta för mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet.

23 §

Den mening som har fått det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut. Val avgörs vid lika röstetal genom lottning. I andra frågor gäller *den mening* som biträds av de flesta röstande eller, om även antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

21 §

Det förslag som har fått det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut. Val avgörs vid lika röstetal genom lottning. I andra frågor gäller *det förslag* som biträds av de flesta röstande eller, om även antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

Ett beslut om en ändring av stadgarna är giltigt endast om ändringsförslaget finns med i kallelsen till fiskestämman eller om det av kallelsen till fiskestämman framgår dels att ett förslag till stadgeändring ska behandlas vid fiskestämman, dels var och under vilken tid ändringsförslaget hålls tillgängligt för medlemmarna före fiskestämman.

22 §

En fiskevårdsområdesförening får inte bedriva verksamhet som är främmande för det syfte som fiskevårdsområdet ska tillgodose.

Ändring och upplösning av fiskevårdsområde

27 §

Länsstyrelsen får besluta att *ett fiske skall uteslutas ur fiskevårdsområdet*. Ansökan om uteslutning skall göras av fiskevårdsområdesföreningen eller av fiskets ägare.

Länsstyrelsen får besluta att *ur fiskevårdsområdet utesluta*

1. *ett fiske som saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området på grund av ändrad användning eller någon annan anledning, eller*

2. *ett fiske eller flera fisken som kan utgöra en egen enhet för fiskevård, om övriga fisken inom fiskevårdsområdet även i fortsättningen kan utgöra ett lämpligt sådant område.*

Ansökan om uteslutning får

24 §

Länsstyrelsen *kan* besluta att *en fiskevårdsområdesförening skall upplösas.*

Sådant beslut får meddelas om ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan eller om ändrade förhållanden inträtt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet.

Beslut om upplösning på den förstnämnda grunden får inte meddelas innan tio år har förflutit från det beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

28 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 24, 26 eller 27 § *skall* utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid sådan förrättning gäller 13–16 §§ i tillämpliga delar. Kostnaderna för förrättningen *skall* betalas av fiskevårdsområdesföreningen, om inte särskilda omständigheter *föranleder* att någon annan helt eller delvis bör svara för dem.

30 §

Bryter den som har rätt att fiska inom ett fiskevårdsområde mot de regler som enligt stadgarna eller fiskestämans beslut gäller för fisket inom området döms till böter, om inte gärningen är belagd med straff i annan lag eller författning.

Sådant brott får åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande. Som målsägande

28 §

Länsstyrelsen *får* besluta att *ett fiskevårdsområde ska upphöra och fiskevårdsområdesföreningen upplösas om*

1. *ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan,*

2. *förhållandena har ändrats på ett sätt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet, eller*

3. *fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av fiskevårdsområdet.*

Beslut om upplösning enligt första stycket 1 får meddelas tidigast tio år från det att beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

29 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 26, 27 eller 28 § *ska* utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid *en* sådan förrättning gäller 11–14 §§ i tillämpliga delar. Kostnaderna för förrättningen *ska* betalas av fiskevårdsområdesföreningen, om inte särskilda omständigheter *gör* att någon annan helt eller delvis bör svara för dem.

Sanktioner m.m.

31 §

En fiskevårdsområdesförening får ta ut en avgift (kontrollavgift) om en fiskande som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämans beslut gäller för fisket inom området.

Kontrollavgift får inte tas ut om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning.

32 §

Kontrollavgift får tas ut endast om de fiskande har informerats på ett tydligt sätt om de regler som gäller för fisket inom området.

33 §

Kontrollavgiften får per överträdelse inte överstiga tio procent av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring det år överträdelsen begicks.

34 §

Anser en fiskevårdsområdesförening att en kontrollavgift ska tas ut ska föreningen ställa ut en betalningsuppsmaning som överlämnas till den fiskande.

Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppsmaningen, ska fiskevårdsområdesföreningen påminna den fiskande om betalningsansvaret innan föreningen får vidta åtgärder för inkassering av avgiften enligt inkassolagen (1974:182). Påminnelsen ska innehålla uppgift om när avgiften senast ska betalas.

35 §

Talan om att få ut kontrollavgift får inte väckas senare än två år från den dag då det fiske som föranlett kontrollavgiften skedde.

Talan ska väckas vid tingsrätten i den ort där fisket ägde rum.

36 §

Kontrollavgift ska inte tas ut om det är uppenbart oskäligt att ta ut avgiften. Vid bedömningen av om det är uppenbart oskäligt att ta ut avgiften ska det särskilt beaktas om överträdelsen har

1. berott på sjukdom som gjort att den fiskande inte förmått att på

egen hand fullgöra sina skyldigheter och inte heller förmått att ge någon annan i uppdrag att göra det,

2. berott på att den fiskande på grund av ålder eller mognad inte kunnat tillgodogöra sig informationen om reglerna för fisket, eller

3. orsakats av vilseledande eller missvisande regler om fisket.

37 §

Fiskevårdsområdesföreningen ska se till att den som övervakar efterlevnaden av förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom fiskevårdsområdet har de kunskaper som behövs för detta.

38 §

Fisk eller vattenlevande blöt- och kräftdjur som fångats av någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområde, men som fiskat i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom fiskevårdsområdet tillfaller fiskevårdsområdesföreningen.

Överklagande

31 §

Anser en medlem vars rätt berörs av beslut på fiskestämma eller beslut av fiskevårdsområdesföreningens styrelse att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot denna lag eller annan författning eller mot stadgarna eller kränker hans enskilda rätt, får han överklaga beslutet hos länsstyrelsen genom besvär.

Besvärshandlingen skall ha inkommit till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för

39 §

Ett beslut som har fattats på en fiskestämma eller av en fiskevårdsområdesföreningens styrelse får överklagas av den vars rätt berörs av beslutet.

Beslut om att ta ut kontrollavgift får inte överklagas.

Beslut överklagas hos länsstyrelsen.

40 §

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för beslutet. I fråga om

beslutet. I fråga om *besvär mot styrelsens beslut* räknas dock *besvärstiden* från den dag klaganden fick del av beslutet.

Fiskestämmans eller styrelsens beslut *skall gälla utan hinder av att* det har överklagats, om inte länsstyrelsen förordnar annat.

beslut av en fiskevårdsområdesförenings styrelse räknas dock *tidsfristen* från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Fiskestämmans eller styrelsens beslut *ska gälla omedelbart* om inte länsstyrelsen *beslutar* annat.

41 §

Ett överklagat beslut enligt 40 § ska upphävas, om beslutet

1. *inte har tillkommit i behörig ordning,*

2. *strider mot denna lag eller annan författning eller fiskevårdsområdesföreningens stadgar, eller*

3. *kränker den klagandes enskilda rätt.*

Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe.

32 §²

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Då beslut som länsstyrelsen, *förvaltningsrätten eller kammarrätten* meddelar enligt denna lag angår så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan *tillställas* var och en av dem, *skall* meddelande om beslutet införas i ortstidning. Tiden för överklagande *skall* räknas från *den dag då kungörandet har skett.*

Länsstyrelsens beslut *skall gälla även om det har överklagats, om inte domstol beslutar annat.*

42 §

När ett beslut som länsstyrelsen *eller allmän förvaltningsdomstol* meddelar enligt denna lag angår så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan *skickas till* var och en av dem, *ska* meddelande om beslutet införas i ortstidning. Tiden för överklagande *ska då* räknas från *dagen för införandet.*

Länsstyrelsens beslut *ska gälla omedelbart om inte något annat anges i beslutet.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.
2. Ett fiskevårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande ska anses som ett fiskevårdsområde bildat enligt denna lag.
3. För det fall överträdelser som kan leda till sanktion enligt lagen har skett före ikraftträdandet ska de äldre bestämmelserna gälla.

² Senaste lydelse 2009:794.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-04-22

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Kjerstin Nordborg och justitierådet Ann Christine Lindeblad.

Fiskevårdsområden

Enligt en lagrådsremiss den 11 mars 2010 (Jordbruksdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Marika Pock.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen behandlas, som ett led i förslag till ny fiskelagstiftning, vissa ändringar i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden. I stort behålls nuvarande reglering som, enligt remissen, inte står i strid mot bestämmelser i regeringsformen och Europakonventionen om skydd för enskildas rättigheter rörande egendomsskydd och föreningsfrihet. Ändringarna består främst i att en fiskevårdsområdesförening inte längre ska ha befogenhet att bestämma vilka handlingar i samband med fiske som ska vara straffbara. Detta ersätts i stället av ett system med kontrollavgifter. Vidare utvidgas rätten att överklaga beslut från att tidigare ha avsett medlemmarna i en fiskevårdsområdesförening till i princip alla vars rätt berörs av beslutet. Slutligen föreslås vissa preciseringar på några andra punkter.

Enligt Lagrådets mening väcker redan ingressen till förslaget om lagändringar frågan om inte lagen om fiskevårdsområden borde ha ersatts av en helt ny lag. Såvitt framgår av remissen fortsätter emellertid arbetet med fiskelagstiftningen och, vilket har upplysts vid föredragningen, diskuteras fiskefrågorna inom EU. Ett omtryck av lagen planeras också. Lagrådet avstår mot denna bakgrund från att närmare gå in på frågorna om behovet av ny lag.

Lagrådet konstaterar vidare att en följd av det valda lagstiftningsförfarandet är att vissa mindre lyckade formuleringar antingen står kvar eller har hämtats från fiskelagen (1993:787). Det gäller t.ex. uttrycket ”en fiskande” (bl.a. förslaget till 31 §) och en något främmande precisering av vad som ska avses med sjukdom (förslaget till 36 §). Lagrådet förutsätter att sådana frågor uppmärksammas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

1 §

Paragrafens första stycke reglerar för vilka syften fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter får sammanföras till ett fiskevårdsområde. I tredje stycket anges att fiskerättsägarna i området *får* (Lagrådets kursivering) bilda en fiskevårdsområdesförening för att uppfylla syftet i första stycket. Av motiven framgår att någon ändring av vad som nu gäller inte är avsedd. Som Lagrådet förstår det förutsätter bildandet av ett fiskevårdsområde att också en fiskevårdsområdesförening bildas. Det kan därför ifrågasättas om inte i detta hänseende den nuvarande lydelsen av första stycket är att föredra. Ska bestämmelsen om fiskevårdsområdesförening emellertid finnas i ett tredje stycke bör detta språkligt justeras så att förhållandet mellan bildande av fiskevårdsområde och fiskevårdsområdesförening tydligare framgår.

Med hänsyn till det anförda föreslår Lagrådet att tredje stycket första meningen får följande lydelse:

För att genomföra en samordning enligt första stycket ska fiskerättsägarna i området bilda en fiskevårdsområdesförening.

Vidare anser Lagrådet, liksom någon remissinstans, att uttrycket ”fiskets bedrivande” i första stycket 1 framstår som något omodernt och bör bytas ut mot ”fisket”.

4 §

I paragrafen regleras vem som är medlem i en fiskevårdsområdesförening. Av andra stycket framgår att i vissa fall en nyttjanderättshavare är medlem i stället för upplåtaren av nyttjanderätten. I styckets andra mening anges att för visst fall nyttjanderättshavaren endast med ägarens medgivande får ”företräda fisket”. Det framstår som något oegentligt att tala om att ”företräda fisket”. Lagrådet föreslår att de citerade orden byts ut mot orden ”företräda denne i fråga om fisket”.

13 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen görs mera lättläst genom att ges följande lydelse:

Vid förrättningen ska fiskerättsägarna få möjlighet att yttra sig och lägga fram utredning som är av betydelse för frågan om ett fiskevårdsområde och en fiskevårdsområdesförening ska bildas.

16 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen görs mera lättläst genom att ges följande lydelse:

Av stadgarna för en fiskevårdsområdesförening ska det framgå

1. grunderna för hur fisket ska utnyttjas och fiskevården bedrivs, samt, om föreningens verksamhet ska vara begränsad till fiske med vissa redskap eller till fiske efter vissa arter, uppgift om detta,
2. om uttaxering från medlemmarna av bidrag till föreningens verksamhet ska kunna ske och, om så ska vara fallet, grunderna för uttaxeringen, och
3. de riktlinjer i övrigt som ska gälla för föreningens verksamhet.

17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen görs mera lättläst genom att ges följande lydelse:

En fiskevårdsområdesförenings beslut om ändring av stadgarna ska, i den mån ändringen gäller bestämmelser som avses i 16 §, prövas av länsstyrelsen, varvid bestämmelserna i denna lag om villkoren för och förfarandet vid bildande av fiskevårdsområde ska tillämpas. Innan länsstyrelsen fastställt stadgarna i deras nya lydelse får de inte tillämpas av föreningen.

21 §

I paragrafen ges bestämmelser om förfarandet på fiskestämma. Bestämmelsen med tillhörande författningskommentar är knapphändig och läsaren lämnas i sticket när det gäller exempelvis hur stämman fattar beslut. De flesta beslut fattas säkert med acklamation, dvs. utan omröstning. Det förefaller vidare sannolikt att det vid val räcker med relativ majoritet, dvs. om det finns tre eller flera kandidater röstar stämman på en gång om samtliga och den av dem som då får flest röster anses vald. Andra beslut än val kräver sannolikt absolut majoritet, vilket innebär att när det finns tre eller flera förslag en propositionsordning måste upprättas så att det vid slutomröstningen bara står två förslag mot varandra. Omröstningsförfarandet på fiskestämma bör behandlas i den fortsatta beredningen.

22 §

Paragrafen tar sikte på att fiskevårdsområdesföreningen inte får bedriva verksamhet som är främmande för det syfte som fiskevårdsområdet ska tillgodose. Detta syfte framgår enligt författningskommentaren av 1 § i lagen. För att undvika missförstånd bör detta komma till klart uttryck i lagtexten. Lagrådet föreslår därför att paragrafen ges följande lydelse:

En fiskevårdsområdesförening får inte bedriva verksamhet som är främmande för det syfte som fiskevårdsområdet enligt 1 § första stycket ska tillgodose.

Rubriken Ändring och upplösning av fiskevårdsområde ska utgå; ändringen behandlas i lagförslagets ingress.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att länsstyrelsen i vissa fall får utesluta ett fiske ur fiskevårdsområdet. Enligt första stycket 1 får ett fiske uteslutas, om det saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området ”på grund av ändrad användning eller någon annan anledning”. Enligt Lagrådets mening är de citerade orden onödiga och kan utgå. I vilka fall ett fiske kan komma att sakna väsentlig betydelse för verksamheten inom området kan i stället anges i författningskommentaren, gärna med exempel.

31 §

Lagens nuvarande straffsanktion ersätts i förevarande paragraf med en civil sanktion, kontrollavgift. Enligt paragrafens andra stycke får kontrollavgift inte tas ut, om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning. Av motiven framgår att erlagd kontrollavgift i ett sådant fall ska betalas tillbaka. Lagrådet anser att återbetalnings-skyldigheten bör framgå av lagtexten, förslagsvis genom ett nytt sista stycke. Vidare kan i paragrafens första stycke orden ”en fiskande” med fördel bytas ut mot ordet ”någon”.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En fiskevårdsområdesförening får ta ut en avgift (kontrollavgift), om någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämans beslut gäller för fisket inom området.

Kontrollavgift får inte tas ut om överträdelsen är belagd med straff i annan lag eller författning.

Felaktigt uttagen kontrollavgift ska återbetalas.

33 §

Lagrådet föreslår att paragrafen av språkliga skäl ges följande lydelse:

Kontrollavgiften får för varje överträdelse inte överstiga tio procent av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring det år överträdelsen begicks.

34 §

Lagrådet anser att orden ”ställa ut” inte tillför något och föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Anser en fiskevårdsområdesförening att en kontrollavgift ska tas ut, ska föreningen överlämna en betalningsuppsmaning till den fiskande.

Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppsmaningen, ska fiskevårdsområdesföreningen påminna den fiskande om betalningsansvaret innan föreningen får vidta åtgärder för att

36 §

Lagrådet föreslår att paragrafen av språkliga skäl ges följande lydelse:

Kontrollavgift ska inte tas ut om det är uppenbart oskäligt. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om överträdelsen har

1. berott på sjukdom som gjort att den fiskande inte förmått att på egen hand fullgöra sina skyldigheter och inte heller förmått att ge någon annan i uppdrag att göra det,
2. berott på att den fiskande på grund av ålder eller bristande mognad inte kunnat tillgodogöra sig informationen om reglerna för fisket, eller
3. orsakats av vilseledande eller missvisande regler om fisket.

37–38 §§

Enligt Lagrådets mening bör paragraferna byta plats, eftersom alla bestämmelser om eventuella sanktioner till följd av fiske i strid mot förbud eller villkor som gäller inom området bör placeras före bestämmelsen om kompetensen hos dem som ska övervaka efterlevnaden av dessa förbud eller villkor. Lagrådet föreslår att paragraferna, med i övrigt vissa redaktionella justeringar, ges följande lydelse:

37 § (motsvarar 38 § i remitterade förslaget)

Fisk eller vattenlevande blöt- och kräftdjur tillfaller fiskevårdsområdesföreningen, om de har fångats av någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområde, men som fiskat i strid mot förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom området.

38 § (motsvarar 37 § i remitterade förslaget)

Fiskevårdsområdesföreningen bör se till att den som övervakar efterlevnaden av förbud eller villkor som enligt stadgarna eller fiskestämmans beslut gäller för fisket inom fiskevårdsområdet har de kunskaper som behövs.

39 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ändras redaktionellt enligt följande:

Ett beslut som har fattats på en fiskestämma eller av en fiskevårdsområdesförenings styrelse får överklagas hos länsstyrelsen av den vars rätt berörs av beslutet. Beslut om att ta ut kontrollavgift får dock inte överklagas.

Hänvisningen till 40 § ska rätteligen vara till 39 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Enligt remissens förslag ska lagen träda i kraft den 1 augusti 2010. Det har vid föredragningen upplysts att ikraftträdandet kommer att flyttas fram.

2. Det anges att ett fiskevårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande ska anses som ett fiskevårdsområde bildat enligt lagen. Bestämmelsen synes onödig eftersom ett redan existerande fiskevårdsområde inte upplöses genom den nya lagen.

3. Den föreslagna övergångsbestämmelsen anger att i fråga om överträdelse som skett före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser gälla. Den kontrollavgift som föreslås ersätta straffpåföljden är formellt att anse som lindrigare. Övergångsbestämmelsen innebär alltså ett avsteg från den lindrigaste lagens princip. I lagrådsremissen betonas att det nya systemet med kontrollavgift avses leda till att ett större antal överträdelse beivras och således till en effektivare sanktionsform. Det skulle alltså inte vara fråga om en förändrad syn på vad som är straffbart. Mot en sådan bakgrund skulle den föreslagna övergångsbestämmelsen kunna godtas (jfr också prop. 2007/08:107 s. 65 f.). I remissen (s. 48) finns emellertid en mening som lyder ”De överträdelse som avses kan dock i normalfallet inte anses vara så allvarliga att det krävs att de är kriminaliserade.”. Denna skrivning gör att det kan ifrågasättas om övergången till ett system med kontrollavgift också ger uttryck för en förändrad syn på vad som är straffbart. Om så är fallet finns det inte tillräckliga skäl att göra avsteg från den lindrigaste lagens princip.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 maj 2010

Närvarande: Statsrådet Odell, ordförande, och statsråden Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Hägglund, Björklund, Carlsson, Borg, Sabuni, Billström, Björling, Krantz, Ohlsson

Föredragande: statsrådet Erlandsson

Regeringen beslutar proposition 2009/10:227 Fiskevårdsområden